

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

On beşinci İnikat

15.XII.1958 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	166	5. — Tebligat kanunu lâyihası ve Mu-	
2. — Havale edilen evrak	166:167	vakkat Encümen mazbatası (1/105)	170:187
3. — Yoklama	167	5. — Sualler ve cevaplar	188
4. — Müzakere edilen maddeler	167	B — Tahriri sualler ve cevapları	188
1. — Tomarza kazasının Pusatlı kö-		1. — Bolu Mebusu İhsan Gülez'in, Bo-	
yünden Alemdar Güngör'ün mahkûm ol-		lu Briket Fabrikası inşaatının ne zaman	
duğu ceza hakkında Arzuhal ve Adliye		ikmal olunacağına dair sualine Sanayi	
encümenleri mazbataları (5/9)	167:168	Vekâleti Vekili Sebati Ataman'ın tahriri	
2. — Türk Ticaret Kanununun meriyet		cevabı (7/225)	188
ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Ka-		2. — Erzincan Mebusu Rauf Bayın-	
nanun 23 ncü maddesinin tadiline dair		dır'ın, Erzincan Belediyesince yıktırılan	
kanun lâyihası ile Konya mebusları Mu-		dükânlar için bir tazminat ödenip	
hittin Güzelkılıç ve Sami Soylu'nun,		ödenmeyeceğine dair sualine İmar ve İskân	
Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tat-		Vekili Medeni Berk'in, tahriri ce-	
bik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanun-		vabı (7/302)	188:189
nun 20 nci maddesindeki iki yıllık müdde-		3. —Diyarbakır Mebusu Sezai Demi-	
tin bir sene uzatılması hakkında kanun		ray'ın, petrolden ayrılarak çıkan ha-	
teklifi ve Adliye Encümeni mazbatas	168	vagazından istifade edilmesinin düşü-	
(1/255, 2/224)		nülüp düşünülmediğine dair sualine Sana-	
3. — Manavgat'ın Ilıca köyünden		yi Vekâleti Vekili Sebati Ataman'ın,	
Durmuş Alioğlu, Fatma'dan doğma Meh-		tahriri cevabı (7/293)	189:190
met Sert'in affı hakkında Arzuhal ve		4. — Kars Mebusu Fevzi Aktaş'ın,	
Adliye encümenleri mazbataları (5/11)	168:169	mutfaklık tereyağı ile eritilmiş yemek-	
4. — İspir'in Karakarmış köyünden		lik yağ için ayrı ayrı fiyat tesbitinin	
Salihoğlu, Havva'dan doğma 1340 do-		düşünülüp düşünülmediğine dair sualine	
ğumlu Sadettin Polat'ın affı hakkında		Ticaret Vekili Hayrettin Erkmen'in, tah-	
Arzuhal ve Adliye encümenleri mazba-		riri cevabı (7/306)	190
taları (5/12)	169:170		

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Vazife ile yurt dışına giden Ticaret Vekili Hayrettin Erkmen'in avdetine kadar kendisine, Maliye Vekili Hasan Polatkan'ın vekâlet edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi okundu.

Tokad Mebusu Mustafa Lâtifoğlu'nun, Tokad'da mebusların bâzı partililerle lokantada yemek yemelerine valilikçe mümanaat edildiği hakkındaki şikâyet üzerine ne muamele yapıldığına,

Erzincan Mebusu Hüseyin Şahin'in, Tercan Kaymakamı hakkında vâkı şikâyetler üzerine kanuni ve idari bir muamele yapılmaması sebebine dair Dahiliye Vekilinden olan şifahi sualleri, sual sahipleri inikatta hazır bulunmadıklarından, tahrirî suale inkilâbetti..

Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Mardin bölgesinde 1954 yılından beri vukubulan silâhlı soygun hâdiselerinin miktarına dair şifahi sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik cevap verdi.

Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın, Kocaeli Sulh Hâkimi Süreyya Erol hakkında ne için soruşturma yapıldığına,

Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, İzmit Sulh Hâkimi Süreyya Erol'un, Akhisar Mahkemesine tâyin edilmesi üzerine istifa ettiğinin doğru olup olmadığına dair şifahi sualine Adliye Vekili Esat Budakoğlu ayrı ayrı cevap verdi.

Adana Mebusu Nevzat Arman'ın, Pamuk nebatına âriz olacak haşerelerle mücadele için gereken kimyevi ilâçların mevcudolup olmadığına

dair şifahi sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen cevap verdi.

Adana Mebusu Kemal Sariibrahimoğlu'nun, Karaçay deresi ile Mercin nehri yatağının ıslah edilmesi ve lüzumlu yerlerinde sedler ve köprüler inşası için bir hazırlık yapıp yapılmadığına dair şifahi sualine Nafia Vekili Tevfik İleri cevap verdi.

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa bir madde ilâvesine dair kanun teklifinin birinci müzakeresi bitirildi.

İstanbul Mebusu Aleksandros Hacıpulos'un, Gelir Vergisi Kanununun 12 nci maddesine ve Kurumlar Vergisi Kanununun 7 nci maddesine birer fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifinin reddine dair Bütçe Encümeni mazbatası kabul olundu.

Öğretmenlerin özel okullarda ve özel öğrenci yurtlarında ek vazife deruhde edebilmeleri.

Erzincan'ın Handesi köyü eski Muhtarı İbrahim Kılınç ile,

Sürmene'nin Çivra köyünden İdrisoğlu, Gülhanım'dan doğma Hacıbey Çakır'ın affı hakkındaki kanunlar kabul edildi.

15 . XII . 1958 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili

Kâtip

Trabzon Mebusu

Kırklareli Mebusu

Mahmut Goloğlu

Mehmet Ali Ceylan

Kâtip

Kütahya Mebusu

Kemal Özer

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Teklifler

1. — Denizli Mebusu Baha Akşit'in, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi (2/263) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

2. — Edirne Mebusu Rükneddin Nasuhioğlu'nun, Harelar Kanununun 6955 sayılı Kanunla muaddel 97 nci maddesinin 1 numaralı fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/264) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

3. — Van Mebusu Said Erdiç'in, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Mü-

dürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretleri hakkındaki 2847 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin tadiline dair 3173 sayılı Kanuna ek 4620 sayılı Kanunun muaddel 8 nci maddesinde değişiklik yapılması ve 5080 sayılı Kanunla 5705 sayılı kanunların meriyetten kaldırılması hakkında kanun teklifi (2/265) (Bütçe Encümenine)

4. — Van Mebusu Sait Erdiç'in, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair 4598

sayılı Kanunun muaddel 6 ncı maddesinin değiştirilmesine ve 5049 sayılı Kanunla 5705 sayılı Kanunun meriyetten kaldırılmasına dair kanun teklifi (2/266) (Bütçe Encümenine)

Mazbatalar

5. — Sakarya Mebusu Nusret Kirişcioğlu'nun, Devlet Şûrası Kanununa ek 6716 sayılı Kanununun 1 ncı maddesine bağlı cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Dahiliye ve Muvakkat Encümen mazbataları (2/129) (Ruznameye)

6. — İstiklâl Harbi mâlûllerinden sekiz ere verilecek para mükâfatı hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/181) (Ruznameye)

7. — İnhisarlar Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/235) (Ruznameye)

8. — 1958 mali yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin Nafia Vekâleti kısmında değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/254) (Ruznameye)

9. — Vakıflar Umum Müdürlüğü 1958 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası ve Bütçe Encümeni mazbatası (1/257) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati 15,05

REİS — Reisvekili İbrahim Kirazoğlu.

KÂTIPLER : Hakkı Kurmel (Kayseri), Abdullah Keltçoğlu (Samsun)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapılacaktır.
(Hakkâri mebuslarına kadar yoklama ya-

pıldı.)

REİS — Celseyi açıyorum.

4. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Tomarza kazasının Pusatlı köyünden Alemdar Güngör'ün mahkûm olduğu ceza hakkında Arzuhal ve Adliye encümenleri mazbataları (5/9) (1)*

REİS — İkinci müzakereye devam ediyoruz.

Salâhattinoğlu, Hatice'den doğma 1936 doğumlu Alemdar Güngör'ün suçunun affına dair Kanun

MADDE 1. — 10 . VII . 1954 tarihinde Kayseri'nin Tomarza köyünde vukua gelen ve ölümle neticelenen kavgaya el uzatmaktan, Kayseri Ağır Ceza Mahkemesinin 26.IV.1955 gün ve 1955/16 esas, 955/98 karar sayılı ilâmiyle bir sene bir ay

ve on gün hapis cezasına hükümlü ve bu cezasını çekmiş bulunan Salâhattinoğlu, Hatice'den doğma, 1937 doğumlu Alemdar Güngör'ün mahkûmiyet ve suçluluğu, bütün hukuki neticeleriyle birlikte affedilmiştir.

REİS — Tadilname yoktur. Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Adliye Vekili memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler. Kabul edilmiştir.

(1) Birinci müzakeresi «12» İnikat zaptındadır.

Lâyihanın heyeti umumiyesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

2. — *Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesinin tadiline dair kanun lâyihası ile Konya mebusları Muhittin Güzelkılınc ve Sami Soylu'nun, Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesindeki iki yıllık müddetin bir sene uzatılması hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatası (1/255, 2/224) (1)*

REİS — Mazbatada takdimen görüşülmesi talebedilmektedir. Bu hususu reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen yok. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Mazbatada müstaceliyet teklifi de vardır, müstaceliyetle görüşülmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Maddeleri okuyoruz, efendim.

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesinin tadiline ve mezkâr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair Kanun

MADDE 1. — Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiş ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde eklenmiştir.

Madde 23. — Türk Ticaret Kanununun meriyetinden önce anonim şirketlere çıkarılmış olan ve itibari kıymeti beş yüz liradan aşağı bulunan hisse senetleri muteberdir.

Yeni kanunun meriyetinden itibaren üç yıl içinde yapılacak olan esas sermayenin azaltılması dolayısıyla senetlerin itibari kıymeti beş yüz liradan aşağı düşebilir. Şu kadar ki, bu suretle itibari kıymetleri düşürülecek olan hisse senetlerinin kıymeti en az elli lira veya elli liranın misli olması şarttır.

(1) 10 sayılı matbuâ zaptın sonundadır.

REİS — Buyurun Vacit Bey.

MUVAKKAT En. REİSİ VACİT ASENA (Balıkesir) — Şimdi okunan 23 ncü maddenin ikinci fıkrasında «Kıymeti 500 liradan aşağı düşebilir» şeklinde yazılmıştır. Bu «Düşürülebilir» şeklinde olacaktır. Tashihi ediyorum.

REİS — Maddeyi encümenin bu tashihi şekli ile oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı anonim şirketlerin esas mukavelenamelerinin yeni hükümlere uydurulması için kabul edilmiş bulunan iki yıllık müddet 1959 senesi sonuna kadar uzatılmıştır.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu tatbika İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kanun kabul edilmiştir.

3. — *Manavgat'ın Ilca köyünden Durmuş Alioğlu, Fatma'dan doğma Mehmet Sert'in affı hakkında Arzuhal ve Adliye encümenleri mazbataları (5/11) (1)*

REİS — Selim Soley.

SELİM SOLEY (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım, bundan dört sene evvel 17 yaşında bir ilk okul talebesi evardaki tarlasından evine dönerken köy kenarında bir adama rastlıyor ve (Benim tarlamdan yulaf koparmışsın) iddiasıyla o adamın tecavüzüne uğriyor. Çocuk her ne kadar «Ben yapmadım, kim söyledi ise yüzleşelim» diyorsada dinlemiyor. Koca adam, küçük çocuğun gırtlığına koca elleriyle bu kadar küçük bir meseleden dolayı sarılıyor. Çocuk bağırarak, bağırılmaz, kaçacak kaçamaz.

Koca adam hırsını alamamıştır, çocuğu gırt-

(1) 112 sıra sayılı matbuâ zaptın sonundadır.

lağından havaya kaldırıp savurur, çocuk için kaçmak fırsattır ve öyle yapar. Fakat adam bu sefer arkasından taş atmaya başlar, çocuk da ona atar. Neticede çocuğun attığı bir taş çocuğu döven koca adamın yanındaki kızın alınına gelir, yarar. Hastaneye götürürler, başı yarılan küçük kız 17 gün hasta yatar.

Neticede çocuğa iki sene hapis cezası verilir. Koca adam sebep oldu diye, yaşı küçük diye ve hâkimin takdir hakkı ile bu müddet on aya indirilir.

İşte muhterem arkadaşlarım; şu anda yüksek huzurlarımızı işgal eden mesele, kendisini haksız yere döven ve taş atan adama attığı mukabele taşı ile koca adamın çocuğunun kafasını yardığı için, 10 ay hapis cezası verilen Mehmet Sert'in affına aittir.

Evet, bir fiil mevcuttur, bir büyük taş ile bir küçük baş yarılmıştır, fail cezasını görmelidir, kanun bunu emreder, hâkim bu emre uyar, hâdisenin böyle olduğunu bilen hâkim de üzüle tüzüle bu cezayı verir, kanunun emri böyledir.

Panoramik olarak yüksek huzurlarınıza arz ettiğim bu hâdisede küçük Mehmet Sert'in günahı nedir? Neden bu fiili işlemiş, neden çocukluğunun baharına henüz basmış iken polis karşısına, hâkim huzuruna çıkarılmış, neden yaşı kadar ay hapse mahkûm edilmiştir? Hâkim bunları bir dereceye kadar düşünmüş ve ancak iki senelik cezayı 10 aya indirebilmiştir.

13 yaşındaki çocuk ne bir taammüdün, ne bir kastin neticesi olarak değil, bir koca adamın tecavüzüne uğraması yüzünden, talihsizliği yüzünden bir hâdiseye ile karşılaşmış ve böylece de henüz kendisini hayata hazırlayan bir ilkokul sırasında iken hapse mahkûm olmuştur.

Bu hapis onun bütün hayatına müessir olacaktır, cemiyet onun hakkında kararı vermiştir. Artık o bir sabikalı olmuştur: Bir işe giremeyecektir. Çocuk da, çocuk yaşına rağmen, bunu müdriktir, başına gelenleri anlamıştır. Büyük Meclisten, Yüksek Heyetinizden şefaati istiyor. Adliye ve Arzuhal Encümenleri şefaatte örnek olmuşlar ve mazbatalarında müspet kanaat izhar etmişlerdir. Şimdi verilecek karar bugün 17 yaşına girmiş ve lisede tahsiline devam etmekte olan bu mâsum mahkûm cemiyete iade olunacak, memlekete hizmet etmesi sağla-

nacaktır veya cemiyet küçük yaşta bir sabikalı yaratacaktır.

Vakanın cereyan tarzına göre bu çocuğun affında içtimai fayda olduğu şüpheden ve izah-tan vârestedir. Bu imkânın sağlanması için muhterem oylarımızın Arzuhal ve Adalet Encümenleri mazbatalarının lehinde kullanılmasını Yüksek Heyetinizden ben de istirham ederim.

REİS — Başka söz isteyen var mı, efendim? Başka söz isteyen olmadığına göre maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Manavgat'ın Ilıca köyünden Durmuş Alioğlu, Fatma'dan doğma Mehmet Sert'in affı hakkında Kanun

MADDE 1. — Fatma Kır'ı yaralamaktan dolayı Manavgat'ın Ilıca köyünden Durmuş Alioğlu, Fatma'dan doğma 11. IX. 1939 doğumlu Mehmet Sert'in Manavgat Asliye Ceza Mahkemesinin 27. IX. 1956 tarihli ve 1954/130 esas, 1956/141 karar sayılı ilâmiyle mahkûm olduğu on ay hapis cezası affedilmiştir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir.

4. — *Ispir'in Karakarmış köyünden Salihoglu, Havva'dan doğma 1340 doğumlu Sadettin Polat'ın affı hakkında Arzuhal ve Adliye encümenleri mazbataları (5/12) (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen var mı? Yok. Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

(1) 113 sıra sayılı matbuza zaptın sonundadır.

İspir'in Karakarmış köyünden Salihoğlu, Havva'dan doğma 1340 doğumlu Sadettin Polat'ın affı hakkında Kanun

MADDE 1. — İzin tecavüzü suçundan dolayı İspir'in Karakarmış köyünden Salihoğlu, Havva'dan doğma 1340 doğumlu Sadettin Polat'ın 131 nci Piyade Alayı Kumandanlığı Askeri Mahkemesinin 30 . VIII . 1957 tarih ve 1957/40 esas, 1957/28 karar sayılı ilâmiyle mahkûm olduğu beş ay hapis cezası ile fer'î cezası affedilmiştir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden müberdir.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun ierasına Adliye Vekili memurdur.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir.

5. — Tebligat kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/105) (1)

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen var mı?

Buyurun Sırrı Atalay Bey.

SIRRI ATALAY (Kars) — Muhterem arkadaşlarım, tebligatın, adli idari ve kazai tebligatın ve malî tebliğler, Divanı Muhasebat, Gümrük ve İnhisarlar tebligatının bir araya toplanarak yapılması hususundaki teklif tetkik edilince görülür ki, gaye itibariyle yerindedir ve bir boşluğu doldurmak istemektedir. Fakat iyice tetkik edilirse anlaşılır ki, istihdaf ettiği gayeyi yerine getiremeyecek durumda birçok antidemokratik, masraflı, merasimli hükümleri bünyesinde taşımaktadır. Bu kanun her ne kadar 1927 yılında meriyete giren Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu ve 3560 sayılı kanundaki tebligatın posta ile yapılmasına aidolan hükümleri ve diğer mevzuattaki hükümleri topluyor ve işlerin çabuk,

külfetsiz ve masrafsız olarak yapılmasını derpiş ediyorsa da, maddeler tetkik edildiği zaman görülecektir ki, bu kanun lâyihası da maalesef gayeyi temin etmekten çok uzaktır. Meselâ ikinci maddesini tetkik ettiğimiz zaman görürüz ki, burada üç ahvalde tebligat posta ile yapılmıyacaktır, eğer Posta İdaresi tarafından yapılması halinde bir gecikme vukubulacak ise, aynı şehirler içindeki teşekkül, müessese ve daireler arasında ise tebligat, Posta İdaresi tarafından yapılmıyacak, kendi memurları vasıtasıyla yapılacaktır.

4 ncü maddeye göre memurlara Harcırah Kanunu hükümleri dairesinde harcırah verilecektir. Böylelikle tebligatı yapan müesseseler Devlet memuruna harcırah vereceğine göre vatandaşlar için bir yük teşkil edecektir. Posta ile yapılan tebligatın birkaç misli tebligat masrafı vatandaşın omuzuna bir yük olarak binecektir. 4 ncü maddeye göre memurlar tebligatı yapacak ve harcırah alacaktır. Tebligat yapılan vatandaş birçok masrafların ve külfetli bir yükün altına girmiş olacaktırlar. Buna hakkımız yoktur Tebligat usule aykırı yapılmış olsa bile, muhatabı tebliğe muttali olmuş ise muteber sayılır! Kanunun 32 nci maddesi bu şekildedir. Bu tebligatlar sıhhatli sayılacaktır. Tebliğ gayrikanuni olacaktır, tebliğ sakat olacaktır, fakat muhatap buna muttali oldum dedi mi, asıl mevzu hususunda yanılmış veya yanılmamış olsa dahi, bu tebligat müteber sayılacaktır. Böyle bir zorlayıcı mahiyet izafesi hukuka uygun değildir. Otomatikman tebliğ hukuki kıymet ifade edecektir. Memleketimizin % 60 ı, hatta % 70 i okur yazar olmadığı malûmdur. Böyle bir durumda tebligat sakat, kanuna mugayir ama muhatap sırf imza etti diye, otomatikman tebliğ kanuni hükümleri taşıyacaktır. Bu, memleket realitelerine asla uygun değildir.

33 ncü maddede, resmî ve adli tatil günlerinde tebligatın yine olacağı derpiş edilmekte ve bu suretle eski hükümlere rücu edilmektedir. Gerçi adli tatil sırasında tebligatın yapılması işlerin çabuklaştırılması için mümkündür ama, resmî tatil günlerinde vatandaşın huzurunu bozmıya hakkımız yoktur, insan haklarına hürmet etmemiz lâzımdır. Pazar ve resmî tatil günlerinde tebligat yapılması insan haklarına uygun düşmez.

(1) 129. sıra sayılı matbuu zaptın sonundadır.

Müstacel hallerde tebliğat gece yapılacaktır. Böylelikle kanundaki mevcut hükümler değiştirilmiş olacaktır.

İki şart konuyor : Hâkim kararı olacak, müstacel haller bulunacaktır. Gerekçede deniyor ki, Almanya Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun 188 nci maddesinde bir hüküm vardır. Eğer Hükümet ve Muvakkat Komisyon Alman Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununu tetkik etmiş olsalar da göreceklardı ki, oradaki tebligat şartları bizdeki, şimdi konan, elâstiki tâbir olarak değil, tamamen farklı olarak istisnai hallerde mümkün olabilecek şekildedir. Yalnız Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunundaki tebligatı derpiş eder, buradaki malî mevzuat, adlî, askerî, kazai tebliğle hudutları genişletilmiştir. Almanya'daki hüküm sadece istisnai şartlar içinde mümkündür. Teklifte ise geniş ve elâstiki tâbirlerle tamamen farklı bir durum istenmektedir.

Tebliğatın gece yapılmasının hangi şartlar ve ne zaman yapılabileceği tasrih edilmedikçe madde olarak yer alması hukuka aykırıdır.

49 ncu maddeye göre tapu dairelerinde işi olan vatandaşın eğer adresi bilinmiyor, tesbit edilemiyorsa tebliğ memuru adresi bulamamışsa tebliği dairenin kapısına asacak ve sonra hak sahibine tebliğ için muhtara verecektir. Bir ay sonra otomatikman hak sahibine tebligat yapılmış sayılacak. Tasavvur ediniz, köylerdeki realiteyi; her köyde muhtarla birkaç kişinin arası mutlaka açıktır. Hak sahibine tebligat doğrudan doğruya yapılamazsa muhtara resmî dairelere yapacak ve bu otomatikman hak sahibine yapılmış sayılacak. Arkadaşlar bu, dünyanın neresinde vardır? Bunun bir eşi dünyada var mıdır? Asla! Nice hakların zayiine, haksızlıkların doğmasına sebeb olacak bu hükmün reddi icabeder.

Lâyihâ içinde antidemokratik hükmü haykırın 54 ncu madde karşımızda! Muhatap namına kendilerine tebligat yapılan kimseler tebliğ evrakını muhataplarına en kısa zamanda vermekle mükelleftir. Vermedikleri takdirde, yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasını vermeye mahkûm olacaklardır. Bunların içinde öyle insanlar vardır ki; hak sahibi veya muhatapla hiç alâkası yoktur. Kanun yakın komşuya tebligat mecburiyeti koyuyor. Kendisine tebligat yapılacak yakın komşu, bunu en kısa zamanda haber vermediği takdirde mahkûm edilecek. Şimdi Vekâletten ve komisyondan şunu soruyorum: Dünyanın

hangi yerinde, alâkası bulunmayan bir meseleden dolayı, bir vatandaşa vazife tahmil edilebilir ve bunu yerine getirmedeği takdirde ağır para cezasıyla cezalandırılabilir? Meselâ ikinci maddede müessese ve dairelerde alâkası olmayan vatandaşa tebliğat yapılabilir, 12 nci maddede hükmi şahsın alâkalı olmayan, mesul bulunmayan, fakat hazır bulunan memur veya müstahdemine tebliğat yapılacak, 16 nci maddede hizmetçiye, 17 nci maddede yine hizmetçiye ve 21 nci maddede en yakın komşuya tebligat yapılacak. Bu beş madde hukukan bir mecburiyete muhatabolmalarına imkân olmayan şahısları durdukları yerde izace edecek! Bu beş maddede saydığım şahıslar, hukukan ve iz'anen, asla böyle bir mecburiyet altında bırakamazlar. Tebligat yapacaksınız kendilerine; en kısa zamanda hak sahibine ve muhataba bunlar ulaştırmaz ve vermezlerse kendilerini 100 liradan 500 liraya kadar bir para cezasının tehdidi altında bırakacağız.

Bir ihtiyaca cevap vermek üzere hazırlanan bu kanun maalesef antidemokratik hükümlerle doludur ve insan haklarına aykırıdır. Hukuk kaidelerinden, kanun tekniğinden mahrum olan bu lâyihamın ıslahı için encümenine iadesini istirham ederim.

REİS — Muvakkat Encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. ADNAN SÉLEKLER (Antalya) — Muhterem arkadaşımız Sırrı Atalay, Tebligat Kanununun heyeti umumiyesi üzerinde mütalâasını dermeyan ederken, daha fazla maddeler üzerinde bâzı noktalara işaret eden görüşmede bulundular. Kanunun heyeti umumiyesi üzerindeki müzakerat bitip maddelere geçildiği zaman söylediklerine yagân yegân cevap vereceğiz. O takdirde görülecektir ki, Tebligat Kanunu kendilerinin izahları hilâfına hiçbir antidemokratik hükmü ihtiva etmemektedir ve modern memleketlerin en ileri hükümleri örnek ittihaz edilerek hazırlanmıştır. Bu itibarla komisyon adına şimdiden teminat veririz. Dedikleri gibi endişeyi mucip ve insan hakları ile gayrikabili telif her hangi bir hüküm Tebligat Kanunu içerisinde yer almamıştır. Eğer her hangi bir zühul eseri olarak kasdımızı aşmış madde kanuniye içine girmiş bir hüküm mevcut ise Yüksek Meclis her zaman olduğu gibi bunları tadil ve en doğru şekline irca edecektir.

Efendim, kanunun heyeti umumiyesi üzerinde bilhassa şu şekilde bir mâruzatta bulunmak isterim.

Bizde tebligata dair hükümler 1927 senesinde meriyete giren Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda mevcuttu. 3560 sayılı, 1 . I . 1940 tarihli Kanun, bu usul hükümlerinden 7 maddede kaldırmış tebligatın, adli tebligatın PTT İdaresi eliyle yapılması hükmünü vaz'etmiştir. Her iki kanunun tatbikatının birisi 31 sene, birisi 18 sene sürmüş, birçok noksanları görülmüştür. Ve bu noksanlar içinde, tebligat işlerine sürat kazandırmayı, sürat kazandırırken emniyeti başlıca prensip yapmayı ve sadeleştirmeyi göz önünde tuttuk. Bu yola temayül ederken mer'i hükümleri yine esas ittihaz ettik. Elimizde mevcut Tebligat Kanununun şimdiye kadar tebligat hükümlerinin noksan taraflarını ikmal etmek maksadıyla bundan evvelki Harelar Kanununun tatbikatından elde edilen tecrübeler örnek ittihaz edilmiş, tebligata dair müteferrik hükümler bir Mecelle halinde bu kanunun içinde toplanmıştır. Her ne kadar hacmi küçükse de hükümlerinin, hakların ihkak ve bir kısım hizmetlerin görülmesi babında, cemiyete büyük faydalar sağlayacağına eminiz.

Şimdilik mâruzatımız bu kadardır. Maddeler hakkında ayrı ayrı izahat vereceğiz.

REİS — Başka söz isteyen... Buyurun Sırrı Bey.

SIRRI ATALAY (Kars) — Muhterem sözcü arkadaş, maddelerden bahsetti sırası geldiği zaman maddeler üzerine konuşup tartışmamızı istiyorlar. Kanun lâyihasını tetkik edecek olurlarsa görülür ki, gerekçede sekiz on satırdan sonra beş on sayfa maddelerden bahsetmektedir. Bu suretle tümü üzerinde konuşurken maddelerden bahsedeceğiz. 54 ncü madde antidemokratik hükümleri hâvi tipik bir maddedir. Bu madde 2, 12, 13 ve 21 nei maddelerin hükümlerini içine aldığından kabulün önce gelen kabule de esas olması demektir. Antidemokratik bir hususiyet taşıyan bu madde diğerleri gibi yersizdir. Bu maddeler kabul edildikten sonra otomatikman 54 ncü maddenin hükümleri ne olacaktır?

Bütün bir kanun lâyihasını tetkik edersek bâzı hükümleri iyidir ama, bâzı hükümleriyle, bâzı ihtiyaçlara cevap vereceğim diye vatandaşın masraflı, külfetli ve merasimli hükümlere mâruz

birakılacaktır. İnsan haklarına mugayir hükümler taşımaktadır. Bu nihayet bir zihniyet ve itiyat meselesidir. Her işimizi bu zaviyeden yaparız ve buradan bu lâyiha bir an önce geçsin diyoruz. Bunu tüm olarak kabul etmek olmaz, zira 53 ncü maddeyi kabul edince 54 ncü madde de kabul edilecek. Benim mâruzatım, dört başı mâmur, modern bir kanun haline getirilmesi için bunun tekrar Komisyona havale edilmesidir. Modern kanun tekniğine uygun, hükümleri taşıyan, külfetsiz bir kanun olsun.

REİS — Efendim, bir teklif almamış bulunuyoruz. Başka söz isteyen yok. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mazbatada müstaceliyetle müzakeresi talebedilmektedir. Müstaceliyet teklifini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci maddeyi okuyoruz, efendim.

Tebligat Kanunu

Birinci bap
Umumi hükümler

Birinci fasıl
Kanunun şümülü

Tebligatın PTT vasıtasıyla yapılması

MADDE 1. — Kazai merciler, umumi ve mülhak bütçeli daireler, belediyeler, köy hükmi şahsiyetleri, barolar ve noterler tarafından yapılacak bilcümle tebligat, bu kanun hükümleri dairesinde Posta Telgraf ve Telefon İşletmesi vasıtasıyla yapılır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen... Yoktur. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Tebligatın memur vasıtasıyla yapılması

MADDE 2. — Tehirinde zarar umulan işlerde veya aynı yedre bulunan birinci maddede yazılı daire ve müesseseler arasında veya bu daire ve müesseselerde bulunan şahıslara yapılacak tebligat, kendi memurları veya mahallî mülkiye âmirinin emriyle zâbita vasıtasıyla yaptırılabilir.

Zor kullanılmasını gerektiren veya hazırlık tahkikatına taallük eden vazifelerin zâbita tarafından yapılacağına dair olan hükümlerle bu kanunun ikinci babında yazılı hususi hükümler mahfuzdur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen... Yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Ücret tarifesi

MADDE 3. — PTT İşletmesinin bu kanuna göre yapacağı işlerden dolayı alacağı ücretler, Münakalât Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti tarafından ayrı bir tarife ile tesbit ve tâyin edilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen... Yoktur. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Memur vasıtasıyla tebliğlerde zaruri masraflar

MADDE 4. — 6245 sayılı Harcırah Kanununun 49 ncu maddesine göre tazminat alan memur ve hizmetliler dışındaki memurlar vasıtasıyla bu kanunun ikinci maddesi mucibince yapılacak tebligat için tebliğ yapana verilecek zaruri masrafların miktarı kendisine tebliğ yapılacak şahsın bulunduğu yerin mesafesine nazaran her malî sene başında vilâyet idare heyetleri tarafından o vilâyetin gerek merkez gerekse bağlı kazaları için ayrı ayrı tesbit olunur.

Yukarıki fıkraya göre kendilerine zaruri masraf verilen memurlara yaptıkları tebliğ dolaşısıyla 6245 sayılı Kanun mucibince ayrıca harcırah verilmez.

REİS — Madde hakkında söz istiyen... Yoktur. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Ücret ve masrafın peşin ödenmesi

MADDE 5. — Tarifede yazılı PTT ücretlerini veya dördüncü madde mucibince verilecek zaruri masrafları, hilâfına bir hüküm bulunmadıkça tebliğin yapılmasını istiyen peşin olarak öder.

Tebliğ çıkaracak merci tarafından tâyin olunan mehil içinde gerekli masrafı vermeyen, talebinden sarfınazar etmiş addolunur. Zaruri sebeplerden dolayı bu mehle riayetsizlik halinde yeni bir mehil verilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen.. Yoktur. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Tebliğ evrakının zıya halinde masraflar

MADDE 6. — PTT İşletmesi memurlarının kusur veya ihmali yüzünden veya mücbir haller dışında her hangi bir sebeple zıya uğrıyan teb-

liğ evrakının yeniden tanzim ve tebliği için gerekli masraflar, Posta Kanununun taahhütlü müraselâta mütaallik hükümlerine göre ödenir.

Telgraf servisinde zıya veya gecikme vukuunda Telgraf ve Telefon Kanunu hükümleri tatbik olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen.. Yoktur. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Uçak, telgraf ve diğer vasıtalarla tebligat ve ücretleri

MADDE 7. — Tebligat uçakla veya postada kullanılan diğer seri veya hususi vasıtalarla veya muhtelif işaretli telgraflarla da yaptırılabilir.

Tebliğin bu vasıtalarla hangisiyle yapılacağı alâkalının talebi üzerine veya re'sen mahkeme reisi, hâkim veya tebliği yaptıracak diğer merciler tarafından tensibedilir. Bu takdirde bunlara ait ücretler, PTT ücretleri tarifesine göre bu vasıtalarla tebliği istiyenden tebliğ ücretinden ayrı olarak alınır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen.. Yoktur. Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

İkinci Fasıl

Tebliğat esasları

Tebliğ evrakının nüshaları ve makbuz verilmesi

MADDE 8. — Tebliğ olunacak her nevi evrak, biri dosyasına konulmak ve diğeri tebliğ edilecek kimselere verilmek üzere lüzumu kadar nüshadan terekübeder. Bu nüshalarda iş sahibi veya vekilinin imzası bulunur.

Tebliğ olunmak üzere salâhiyetli mercilere verilecek evrakın her nüshasına bu mercilerce, verildiği tarih yazılır ve istenirse makbuz verilir.

Her nevi evrakın tebliğine ve davetiyelere ait tebliğ mazbataları dosyasına konur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen.. Yoktur. Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Davetiyenin ihtiva edeceği kayıtlar

MADDE 9. — Davetiye aşağıdaki kayıtları ihtiva eder :

1. Tarafların ve varsa kanuni temsilci ve vekillerinin ad ve soyadları ile ikametgâh veya mesken yahut iş adreslerini;

2. Anlaşılacak şekilde kısaca tebliğin mevzuunu;

3. Davet edilen şahsın hangi merceide ve hangi gün ve saatte hazır bulunması lâzımgeldiğini ve bu merciin yerini;

4. Kanunlarına göre davetiye ve celpnamelelere derci icabeden sair hususları;

5. Davetiyeyi çıkaran merciin mührünü ve mahkeme başkâtibinin ve diğer mercilerde salâhiyetli memurun imzasını.

REİS — Madde hakkında söz istiyen.. Yoktur. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Bilinen adreste tebliğat

MADDE 10. — Tebligat, tebliğ yapılacak şahsa bilinen en son adresinde yapılır.

Şu kadar ki; kendisine tebliğ yapılacak şahsın müraaati veya kabulü şartıyla her yerde tebligat yapılması caizdir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen.. Yoktur. Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Vekile ve kanuni mümessile tebligat

MADDE 11. — Vekil vasıtasıyla takibedilen işlerde tebligat vekile yapılır.

Kanuni mümessilleri bulunanlara veya bulunması gerekenlere yapılacak tebligat kanunlarına göre bizzat kendilerine yapılması icabetmedikçe bu mümessillere yapılır.

REİS — Söz istiyen.. Yok. Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Hükmi şahıslara ve ticarethanelere tebligat

MADDE 12. — Hükmi şahıslara tebliğ, salâhiyetli mümessillerine, bunlar birden ziyade ise, yalnız birine yapılır.

Bir ticarethanenin muamelelerinden doğan ihtilâflarda, ticari mümessiline yapılan tebliğ muteberdir.

REİS — Söz istiyen.. Yok. Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Hükmi şahısların memur ve müstahdemlerine tebligat

MADDE 13. — Hükmi şahıslar namına kendilerine tebliğ yapılacak kimseler her hangi bir sebeple mütat iş saatlerinde iş yerinde bulunmadıkları veya o sırada evrakı bizzat almayacak bir halde oldukları takdirde tebliğ,

orada hazır bulunan memur veya müstahdemlerinden birine yapılır.

REİS — Söz istiyen.. Yok. Maddeyi Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Askerî şahıslara tebligat

MADDE 14. — Astsubaylar haricolmak üzere erata yapılacak tebliğler, kıta kumandanı ve müessese âmiri gibi en yakın üste yapılır.

Yukarıki fıkrada yazılı olanların haricindeki askerî şahıslara birlik veya müessesede tebligat yapılması icabeden ahvalde, tebliğin yapılmasını nöbetçi âmiri veya subayı temin eder. Bunlar tarafından muhatabın derhal buldurulması veya tebliğin temini mümkün olmazsa tebliğ kendilerine yapılır.

REİS — Söz istiyen.. Yok. Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Sefer hali

MADDE 15. — Sefer halinde olan birlik veya müesseseye mensup askerî şahıslara tebligat, bağlı buldukları, Kara, Deniz veya Hava kuvvetleri kumandanlıkları vasıtasıyla yapılır.

REİS — Söz istiyen.. Yok. Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Aile efradına veya hizmetçiye tebligat

MADDE 16. — Kendisine tebliğ yapılacak şahıs adresinde bulunmazsa tebliğ kendisi ile birlikte oturan ailesi efradından veya hizmetçilerinden birine yapılır.

REİS — Söz istiyen.. Yok. Maddeyi Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Belli bir yerde veya evde meslek ve sanat icrası

MADDE 17. — Belli bir yerde devamlı olarak meslek veya sanatını icra edenler, o yerde bulunmadıkları takdirde tebliğ aynı yerdeki daimî memur veya müstahdemlerinden birine, meslek veya sanatını evinde icra edenlerin memur ve müstahdemlerinden biri bulunmadığı takdirde birlikte oturan ailesi efradından veya hizmetçilerinden birine yapılır.

REİS — Söz istiyen.. Yok. Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Otel, hastane, fabrika ve mektep gibi yerlerde tebligat

MADDE 18. — Tebliğ yapılacak şahıs otel, hastane, tedavi veya istirahat evi, fabrika, mektep, talebe yurdu gibi içine serbesçe girilemeyen veya arananın kolayca bulunması mümkün olmayan bir yerde bulunuyorsa, tebliğin yapılmasını o yeri idare eden veya muhatabın bulunduğu kısmın âmiri temin eder. Bunlar tarafından muhatabın derhal buldurulması veya tebliğin temini mümkün olmazsa, tebliğ kendilerine yapılır.

REİS — Söz istiyen... Yok. Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir

Mevkuf ve mahkûmlara tebligat

MADDE 19. — Mevkuf ve mahkûmlara ait tebliğlerin yapılmasını, bunların bulunduğu müessese müdür veya memuru temin eder.

REİS — Söz istiyen... Yok. Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir

Muhatabın muvakkaten başka yere gitmesi

MADDE 20. — 14, 16 ve 18 inci maddelerde yazılı şahıslar, kendisine tebliğ yapılacak kimsenin muvakkaten başka yere gittiğinden bahsile tebliği kabul etmezlerse, keyfiyet ve beyanda bulunanın hüviyeti tebliğ mazbatasına yazılarak altı beyanı yapan tarafından imzalanır. Beyanda bulunan imzadan imtina ederse tebliği yapan bu ciheti şerh ve imza eder ve tebliğ edilemeyen evrak, çıkarılan mercie iade olunur. Bunun üzerine merciee münasip bir mehil tâyin olunarak yeniden tebliğ çıkarılır. Bu tebliğ dâhi 14, 16 ve 18 nci maddeler gereğince yapılır. Ancak ikinci defa çıkarılan tebliğ evrakını, bu maddelerde yazılı şahıslar kabule mecburdurlar.

REİS — Söz istiyen... Yok. Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tebliğ imkânsızlığı ve tebellüğdan imtina

MADDE 21. — Kendisine tebliğ yapılacak kimse veya yukarıki maddeler mucibince tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbiri gösterilen adreste bulunmaz veya tebellüğdan imtina ederlerse tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti âzasından birine veyahut zâbita âmir veya memuruna imza mukabilinde teslim eder ve tesellüm edenin

adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adreste ki, binanın kapısına yapıştırmakla beraber tebliğ olunacak şahsa keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından birine bildirir? İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır.

REİS — Emin Soysal.

EMİN SOYSAL (Maras) — Bendeniz de Sırrı Atalay Bey arkadaşımızın fikrindeyim. Muhtarla en yakın komşuya tebligatın doğru olmadığı kanaatindeyim. En yakın komşu ile küskün olabilir, bazan ailevi sebepler dolayısıyla araları açık olduğu zaman bu nevi tebligatta birtakım aksaklıklar olabilir, muhtarlar birçok vatandaşlara karşı bitaraf olmayabilirler. Hangi muhtar ki mahallesinde veya köyünde onunla küskün veya münazaalı bir insan olmasın. Bir muhtar ile diğer bir kimsenin düşmanlık derecesinde araları açık olabilir. Bu tebligat hasım bir muhtara yapıldığı zaman ne olacaktır? Ailevi kırgınlık dolayısıyla vaktinde tebligat ulaştırılmazsa elbetteki tebligat yaptırılacak kimse mutazarrır olacaktır. Bendeniz hukukeu değilim ama bu hususun hukukeu arkadaşlar tarafından teemmül edilmei icabettiği kanaatindeyim. Binaenaleyh muhtarla komşuya tebligat yapılması kaydı maddeden çıkarılmalıdır, doğrudan doğruya vatandaşın kendisine tebligat yapılmalıdır.

REİS — Sırrı Atalay!

SIRRI ATALAY (Kars) — Maddë şu şekilde : (... tebliğ olunacak şahsa keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından birine bildirir. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih tebliğ tarihi sayılır.)

Komşu bu kapıya yapıştırılan tebligatı komşusuna bildirmeyecek olursa ne olacaktır? Muhtar namına kendilerine tebligat yapılanlar 54 ncü maddeye göre tebligatı alâkalıya bildirmedikleri takdirde 100 liradan 500 liraya kadar cezaya çarptırılacakları tasrih edilmiştir. Komşu bu hükme tâbi midir? Hal böyle olunca (en yakın komşulardan birine) tâbirinin bu maddeden çıkarılması lâzımdır. Ben bunu arz ve teklif ediyorum ve bunun için de bir taksir takdim ediyorum.

Komşu buna mecbur mudur? Alâkalının kapısına gelmiş, ihbarı, tebliği yapamamış. İlgili memur bir zabıt hazırlıyor ve bunu en yakın komşusuna tebliğ ederken «Bunu sen komşuna

söyliyeceksin» diyor. Bu mükellefiyeti neye istinaden komşuya tahmil ediyorunuz? Bunu komisyon izah etsin. Bunu hangi hukuk kaidesinden, hangi insaf kaidesinden çıkardıklarımı lütfen beyan etsinler.

REİS — Şahap Kitapçı.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Muhterem arkadaşlarım, maddedeki (muhtar veya ihtiyar heyetine tebligat yapılabilir) kaidesinin birtakım ihtilâflara, yeni dâvalara mevzu olacağını tatbikat mevkiinde olanlar gayet iyi bilirler.

Bugün Adli tebligatın Posta İdaresi vasıtasıyla yapılmasına dair olan usulün 17 - 18 seneden beri kullanılması ile anlaşılmuştur ki, birçok ahvalde Posta İdaresi memurları dahi köye kadar gitmemekte, köy muhtarlarına, mevcut hükümlerin mâni bulunmasına rağmen, evrakı tevdi etmektedir. Bu yüzden de asıl dâvalar yanında, vazifelerini ihmal ve suiistimalden dolayı pek çok dâvalar açılmış bulunmaktadır. köy muhtarlarının bizde çok mahdut sayıda olanlarının okur yazar oldukları ve köy ihtiyar heyetinin nasıl seçildiği ve onların köydeki durumu, köydeki birtakım mevzuların ihtiyar heyeti ve muhtarla köylü arasındaki münasebetleri nasıl gerginleştirdiği düşünülürse bu mevzuda ihtiyar heyetini bâzi müsamahakâr kayıtlarla dolayısıyla hakkın yerine gelmesini güçleştirecek birtakım durumlar yaratmaya sebep olabileceği gibi bu işi istemiyerek, bilmiyerek yapan muhtar ve ihtiyar heyetlerinin ceza muhakemelerinde sürünmelerine sebeb olabilir. Zaten maddenin bu fıkrası tayyedildiği zaman hükümden düşecek mahiyette değildir. Madde metninde (muhtar veya ihtiyar heyeti âzasından birine veyahut zabıta âmiri veya memuruna imza mukabilinde verilebilir) deniliyor. Demek ki geçimsizlik veya şahsi sebepler dolayısıyla tebliği muhtara vermeyi uygun bulmadığımız takdirde şimdi vereceğim taksir ile tayyını istediğim bu fıkrayı kaldırırsak, artık tebligatın yapılmaması gibi bir hal ile karşı karşıya gelmiyeceğimiz tabiidir. Bu sebeple madde metnindeki (ihtiyar heyeti âzasından birine) kaydının tayyını istirham ediyorum ve bu hususta bir taksir takdim ediyorum.

REİS — Encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MUHARRİRİ ADNAN SELEKLER (Antalya) — Efendim, bu 21 nci madde Muvakkat Komisyonda ariz ve amik müzakere ve münakaşa edil-

di ve bu madde hakkında şimdi arkadaşlarımı zım ifade ettikleri gibi, komisyona dâhil bâzi üyelerce tenkid edildi. Fakat hükümetin bize verdiği izahat bizi tatmin etti. Şimdi bu izahatı size de arz edeceğim. Ümid ederim ki, bu izahattan sonra arkadaşlarım da tatmin edilmiş olurlar.

Bir defa 21 nci madde, tebliğin imkânsızlığı ve tebellüğden imtina haline munhasırdır. Bu madde ilk defa bu lâyhada derpiş edilmiş değildir. 1086 sayılı Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun 131 nci maddesinde de aynen mevcuttur. Bu maddeyi aynen okuyorum:

(Madde : 131 — Tebellüğden imtina halinde tebliğ olunacak evrak mübellâgünileyhin önüne mübaşir tarafından bırakılır ve keyfiyeti imtina tebliğ mazbatasına yazılır ve ziri o mahallede ikametgâhı maruf bir şahsa da imza ettirilir. İkametgâhta tebliğ icra edilecek kimse bulunmadığı takdirde mübaşir tebliğ olunacak evrakı mahallenin muhtar veya heyeti ihtiyariye âzasından birine verir veya polis, komiser veya muavinine veya jandarma kumandanlığına bırakır ve evrakın bunlardan hâgisine bırakıldığını mübeyyin ve bırakılan kimsenin adresini muhtevi varakayı ikametgâhı kapısına yapıştırır ve mübellâgünileyhe keyfiyetin ihbar olumasını en yakın komşusuna bildirir.

Görülüyor ki; Tebligat Kanununun 21 nci maddesiyle yeni bir hüküm getirilmiş değildir ve muhtar, gerek Köy Kanunu bakımından ve gerekse sair bütün hizmetler bakımından köyde muamelâtın merkezi sıklığını üzerinde toplamış bir âmme memurudur. Bu itibarla köyde yapılacak tebligat işlerinde, tebligatın imkânsızlığı halinde muhtardan başka her hangi bir âmme hizmeti ile vazifeli bir kimsenin tavzif edilmesi bugünkü teşkilâtımız bakımından imkânsızdır. Bu itibarla muhtar ve ihtiyar heyeti âzasının olduğu gibi polis ve zabıta memurlarının da aynen ipkısı iktiza eder.

Gelelim Sırrı Atalay arkadaşımızın endişesine : Görüyorsunuz ki, usulün 131 nci maddesinde (en yakın komşusuna bildirilir) şeklinde bir kayıt vardır. Burada komşuya bildirme keyfiyeti, bildirmeme halinde her hangi bir müeyyideye raptedilmemiştir. 54 nci maddedeki müeyyide ile tehdit altına alınan kimseler, Tebligat Kanununun 14, 16 ve 18 nci maddelerinde yazı-

lı kimselerdir. Bu maddeler okunduğu zaman görülecektir ki, komşuya yer verilmemiştir. Bu itibarla tadil tekliflerinin bize isabetli olmadığına kaaniiz. Eski bir hüküm aynen muhafaza edilmiştir. Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu, en ileri seviye ifade eden Neuchâtel kantondan tercüme edilmiştir.

REİS — Sırrı Atalay.

SIRRI ATALAY (Kars) — Muhterem komisyon sözcüsü 21 nci maddenin son fıkrasının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 131 nci maddesinde bulunduğunu söylüyorlar. Gerekçeyi tetkik edersek görürüz ki, burada Hükümet «her ne kadar 1927 den beri Hukuk Usulü Muhakemeleri meriyette kalmış ise de, şu kadar yıldan beri de tatbik ediliyordu, bu o zaman ki, ileri hukuk tekniğine uygundu. Bugünün hayat icaplarına ve demokratik usullere uygun değildir, bu sebeple değiştirilmesi lâzımdır» diyor. Daha iyi ve daha ileriye vadediyor. Bu zihniyette işte, yapılması icabeden değişiklikten biri de komşuyu bir mecburiyetten kurtarmaktır. Muhterem arkadaşım bilir ki, talimatnamelere ve kanun hükümlerine riayetsizlik Türk Ceza Kanununun 526 nci maddesine göre müeyyide altına alınmıştır. Kanun hükmüne muhalif hareket eden 54 ncü madde müeyyide altına sokulmaz ise 526 nci maddeye göre kanun hükmü yerine getirilmelidir. Bu sebeple arkadaşlardan rica ediyorum, komşuya tebligat gibi bir mecburiyeti müeyyide altına sokmıyalım. Kendiliklerinden bu teklifime iştirak etsinler. Komşuya tebligat hükmünü çıkaralım.

REİS — Encümenin bir diyeceği var mı, efendim?

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MÜHÜRÜ ADNAN SELEKLER (Antalya) — İzah ettik efendim.

REİS — Madde hakkında başka söz isteyen yok. Takrirler var, okuyoruz, efendim.

Yüksek Başkanlığa

21 nci maddedeki (en yakın komşulardan birine) tâbirinin çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Kars
Sırrı Atalay

Yüksek Reisliğe

21 nci maddedeki «muhtar veya ihtiyar heyeti

âzasından birine» tâbirinin tayını arz ve teklif ederim.

Tokad
Ş. Kitapçı

REİS — Takrirleri tekrar okuyarak reylerinize arz edeceğiz, efendim.

(Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın takriri tekrar okundu)

REİS — Takriri dikkate alanlar, lütfen işaret versinler... Etmeyenler... Takrir reddedilmiştir. (Sağdan «kabul edildi sesleri, sayınız» sesleri).

Sayıları biliyorum, efendim (Sağdan «kabul edildi» sesleri). Müsaade buyurun efendim, tekrar reye vaz'edeceğim.

Takriri dikkate alanlar... Almiyanlar... Takrir dikkate alınmamıştır.

İkinci takriri tekrar okutuyorum.

(Tokad Mebusu Şahap Kitapçı'nın takriri tekrar okundu)

İkinci takriri reylerinize arz ediyorum. Dikkate alanlar... Almiyanlar... Takrir dikkate alınmamıştır.

Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Yaş ve ehliyet şartı

MADDE 22. — Muhatap yerine kendisine tebliğ yapılacak kimsenin görünüşüne nazaran on beş yaşından aşağı olmaması ve bâriz bir surette ehliyetsiz bulunmaması lâzımdır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen? Yok. Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tebliğ mazbatası

MADDE 23. — Tebliğ bir mazbata ile tevsik edilir. Bu mazbatanın :

1. Tebliği çıkaran merciin adını,
2. Tebliği isteyen tarafın adını, soyadını ve adresini,
3. Tebliğ olunacak şahsın adını, soyadını ve adresini,
4. Tebliğin mevzuunu,
5. Tebliğin kime yapıldığını ve tebliğ muhatabından başkasına yapılmış ise o kimsenin adını, soyadını, adresini ve 22 nci madde gereğince tebellüğe ehil olunduğu,
6. Tebliğin nerede ve ne zaman yapıldığını,
7. 21 nci maddedeki durumun tahaddüsü halinde bu hususlara mütaallik muamelenin ya-

pıldığının ve imtina için gösterilen sebebi,

8. Tebliğ evrakı kime verilmiş ise onunla tebliğ memurunun imzalarını,

İhtiva etmesi lâzımdır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İmza edemeyecek durumda olmak

MADDE 24. — Kendisine tebliğ yapılacak kimse imza edecek kadar yazı bilmez veya imza edemeyecek durumda bulunursa, komşularından bir kişi huzurunda sol elinin baş parmağı bastırılmak suretiyle tebliğ yapılır.

Sol elinin baş parmağı bulunmıyan kimsenin, aynı elinin diğer bir parmağı ve sol eli yoksa sağ elinin baş parmağı ve bu da mevcut değilse diğer parmaklarından biri bastırılır.

Tebliğ yapılacak kimsenin iki eli de yoksa tebliğ evrakı kendisine verilir.

Yukardaki fıkralarda yazılı hallerde keyfiyet, tebliğ mazbatasında tasrih edilir ve hazır bulunan şahsa da imza ettirilir.

Okur yazar bir komşu bulunmaz veya bulunan komşu imzadan imtina ederse, tebliğ memuru o mahalle veya köyün muhtar veya ihtiyar heyeti âzasından birini veyahut bir zâbita memurunu, tebliğ sırasında hazır bulunmak üzere dâvet eder ve tebligat bunların huzurunda yapılır.

REİS — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yabancı memlekette tebligat usulü

MADDE 25. — Yabancı memlekette tebliğ o memleketin salâhiyetli makamı vasıtasıyla yapılır. Bunun için anlaşma veya o memleket kanunları müsait ise, o yerdeki Türkiye siyasi memuru veya konsolosu tebligat yapılmasını salâhiyetli makamdan ister.

Kendisine tebliğ yapılacak kimse Türk vatan-dışı olduğu takdirde tebliğ o yerdeki Türkiye siyasi memuru veya konsolosu vasıtasıyla de yapılabilir.

Yabancı memleketlerde bulunan kimselere tebliğ olunacak evrak, tebligatı çıkaran merciin bağlı bulunduğu vekâlet vasıtasıyla Hariciye Vekâletine, oradan da memuriyet havzası nazarı itibara alınarak ilgili Türkiye Elçiliğine veya Konsoloslukuna gönderilir.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiyede'ki elçilik veya konsolosluklardan tevdi olunan tebligat evrakı

MADDE 26. — Anlaşmalar hükümleri ve mütekabiliyet esasları mahfuz kalmak şartıyla, Türkiye'de mukim yerli ve yabancı şahıslara tebliğ edilmek üzere cenebi bir memleketin elçiliğinden veya havzasında bulunduğu valilik kanalı ile konsolosluktan Hariciye Vekâletine tevdi olunan evrak, ilgili vekâlet kanalı ile salâhiyetli mercie gönderilir ve tebliğ muamelesinin ifasını mütaakıp tasdikli olarak aynı yollardan iade edilir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen? Yok. Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yabancı memlekette Türk memurlarına ve askerî şahıslara tebligat

MADDE 27. — Yabancı bir memlekette resmî bir vazife ile bulunan Türk memurlarına tebligat, Hariciye Vekâleti vasıtasıyla yapılır.

Yabancı memleketlerde bulunan askerî şahıslara yapılacak tebligat bağlı buldukları Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri kumandanlıkları ile Jandarma Umum Kumandanlığı vasıtasıyla yapılır.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İlânen tebligat

MADDE 28. — Adresi meçhul olanlara tebligat ilânen yapılır.

Yukarıki maddeler mucibiince tebligat yapılamıyan ve ikametgâhı, meskeni veya iş yeri de bulunamıyan kimsenin adresi meçhul sayılır.

Adresin meçhul olması halinde keyfiyet tebliğ memuru tarafından mahalle veya köy muhtarına şerh verdirilmek suretiyle tesbit edilir. Bununla beraber tebliği çıkaran merci lüzum görürse, muhatabın adresini resmî veya hususi müessesese ve dairelerden veya zabıta vasıtasıyla tahkik ve tesbit ettirebilir.

Yabancı memleketlerde oturanlara ilânen tebligat yapılmasını icabettiren ahvalde tebliği çıkaran merci, tebliğ olunacak evrak ile ilân suretlerini yabancı memlekette bulunan kimsenin malûm adresine ayrıca iadeli taahhütlü mektup-

la gönderir ve posta makbuzunu dosyasına koyar.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Hamdi Öner.

HAMDİ ÖNER (Adana) — Muhterem arkadaşlar; Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun maznuna tebligatın ilânen yapılması şartları tâyin edilmiştir. Gayet basit hâdiselerde, yalnız hafif para cezasını müstelzim hallerde tebligatın bu şekilde yapılmasına ve duruşmanın devamına cevaz verilmiştir. 28 ve 62 nci maddeler kabul edildiği takdirde meselâ İstanbul'da suç işlemiş ve meskeni tesbit edilememiş bir vatandaş, günün birinde hükmün ilânen **tebliği neticesinde** 1, 3, 5, veya 6 sene gibi bir mahkûmiyetle karşı karşıya gelmiş bulunabilir. Eğer bu maddeler kabul edilirse hakikaten çok büyük ve vahîmi birtakım adli hatalar ve müdafaasız mahkûmiyetler meydana gelebilir. Bu itibarla encümeninde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerinin tekrar **göz önünde bulundurulması** yani Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu yalnız hafif para cezalarına **hasredilen mahdut hükümleri çerçevesi içinde** bu maddenin tadil edilmesi için tekrar encümenine havalâsni rica ederim.

Çünkü meselâ İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük merkezlerde bir kısım vatandaşlar çalışmaya geliyorlar ve burada bazı suçlarla itham ediliyorlar. Hattâ duruşmaları yapıyor. Sonra bu vatandaşlar, işlerinin bitmesi dolayısıyla memleketlerine dönüyorlar. Eğer bunlar hakkında soruşturma devam eder, tekemmül eder bu hüküm de kendilerine bu şekilde yani ilânen **tebliğ edilirse**, beş on sene hapse mahkûm olmak gibi vaziyetlerle de karşılaşmış olabilirler. Bu şekilde vatandaşlar da mutazzar olur. Onun için bu maddenin tekrar teemmülü için encümenine havalâsini rica edeceğim.

REİS — Encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. ADNAN SELEKLER (Antalya) — Efendim, bu mahzurun şu suretle halledilmiş olduğu düşünceşindeyiz. Tebligat Kanununun ilânen tebligata dair olan 28 nci maddesinin işlemeye başlaması ancak Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre bazı şartlar tahakkuk ettikten, unsurlar tekemmül ettikten sonra olacaktır. Bu itibarla Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre ilânen tebligat yapılmasını müstelzim bir vaziyet tahak-

kuk etmediğinde 28 nci maddenin mevzuubahs edilmesi hatıra getirilemez. O itibarla, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun hükümleri her hangi bir vatandaşı suçlu telâkki edebilmek için ne kadar hassas davranmış, ne gibi ölçüler kullanmışsa bu hususlar, Tebligat Kanununun meriyete geçmesine rağmen devam edecektir. Bu itibarla encümenimiz bu mahzura iştirak etmemektedir.

REİS — Buyurun, Hamdi Bey.

HAMDİ ÖNER (Adana) — Muhterem arkadaşlarım; Tebligat Kanununun 28 nci maddesi bütün ceza mahkemelerine şâmil olmak üzere hususi bir tebligat usulü kabul etmiştir. Ve 62 nci maddesi Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun tatbikat hükümlerine mütedair olan tebligat maddelerini kaldırmıştır.

Encümen Sözcüsü maddenin C.M.U. Kanununa şâmil olmadığını söylediler. Encümenin açıklaması belki tatbikatta rehber olabilir. Mecliste kanunlar müzakere edilirken bu kanun böyle açıklanmış ve anlaşılmuş denerek tatbikatta ona göre cereyan edebilir. Fakat müdafiler bu maddeden istifade ederek adli mercilere müracaat eder, mahkemeleri boş yere işgal edebilirler.

Mesele mühemdir, sarahat yoktur, tatbikatta müşkilâta uğranılacaktır. Sarahate ihtiyaç vardır. Bunu tekrar Yüksek Huzurunuzda arz etmeyi bir vazife bilirim.

REİS — Encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MUHARRİRİ ADNAN SELEKLER (Antalya) — Efendim, encümen adına tekrar teyidedeceğiz, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun hükümleri mahfuzdur. Ayrıca kanunun heyeti umumiyesi üzerinde mâruzatta bulunurken de ifade ettiğimiz gibi, bu, Tebligat Kanununda ilk defa derpiş edilen bir husus değildir. 1086 sayılı Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun 81 nci maddesi, yeni, modern ihtiyaçlara uygun hale getirilmek maksadiyle ele alınmıştır.

Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun tebligata dair hükümleri de şimdikiye kadar tearuza uğramadığına göre, bundan sonra Tebligat Kanununa alınan, tebligata dair hükümler de Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümleriyle tearuz halinde bulunmayacaktır.

Encümenin kanaati budur, efendim.
REİS — Takrir okuyoruz, efendim.

Yüksek Başkanlığa

28 ve 62 nci maddeye Ceza M. U. Kanununun ilânen tebligata mütedair hükümlerinin mahfuz tutulması hükmünün ilâvesi için encümene havesini rica ederim.

Adana
H. Öner

REİS — 28 ve 62 nci maddelere göre tebligat hükümlerinin gözden geçirilmesi için maddenin encümene iadesi hakkındaki takrir nazarı dikkata alanlar işaret buyursunlar... Almayanlar... Takrir dikkate alınmamıştır.

Maddeyi reynize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İlân şekli

MADDE 29. — İlân suretiyle tebliğ, tebliği çıkartacak merciin mucip sebep beyaniyle ve receği karar üzerine aşağıdaki şekilde yapılır:

1. İlân alâkahının ıttılâna en emin bir şekilde vâsıl olacağı umulan ve varsa ayrıca tebliği çıkaran merciin bulunduğu yerde intişar eden birer gazetede yapılır.

2. Tebliğ olunacak evrak ve ilân sureti, tebliği çıkaran merciin herkesin kolayca görebileceği bir yerine de asılır.

Merci icabına göre ikinci defa ilân yapılmasına karar verebilir. İki ilân arasındaki müddet üç haftadan aşağı olamaz. Gerekiyorsa ikinci ilân, yabancı memleket gazeteleriyle de yaptırılabilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen?... Yok.

Reynize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İlânın ihtiva edeceği kayıtlar

MADDE 30. — İlânda, alâkahların ad ve soyadları, işleri, ikametgâh veya mesken yahut iş yerleri, tebliğ olunacak evrak muhteviyatının hulâsası, tebliğin anlaşılabilir şekilde mevzuu, sebebi, ilânın hangi merciden verildiği, ilân daveti tazammun ediyorsa nerede ve ne için, hangi gün ve saatte hazır bulunulacağı yazılmak lâzımdır.

REİS — Madde hakkında söz isteyen?... Yok. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İlânen tebligatta tebliğ tarihi

MADDE 31. — İlânen tebliğ son ilân tari-

hinden itibaren on beş gün sonra yapılmış sayılır. İlânen tebliğe karar veren merci, icabına göre daha uzun bir müddet tâyin edebilir

REİS — Madde hakkında söz isteyen?... Yok. Reynize arz ediyorum; kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Usulüne aykırı tebliğin hükmü

MADDE 32. — Tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile, muhatapı tebliğe muttali olmuş ise muteber sayılır.

Muhatabın beyan ettiği tarih, tebliğ tarihi addolunur.

REİS — Sırrı Atalay.

SIRRI ATALAY (Kars) — Muhterem arkadaşlarım, 32 nci maddede; (Tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile, muhatapı tebliğe muttali olmuş ise muteber sayılır), diyor. Hangi usulsüzlük yapılacaktır ki, muhatap muttali olmuş ise muteber sayılacaktır? Bu ıttıla ne sebeple olacaktır? Sakat bir muamelede ıttılâla nasıl muteber olacaktır ve bundaki zaruret nedir? Ne faydası vardır ki, usulüne aykırı olacak, fakat sırf ıttıla ile muteber sayılacak ve sırf usule ait bir hüküm bu suretle esasa muessir kılınacaktır? Esası feda edeceğimiz, bir ıttılâ yüzünden sakat usulsüz bir tebliğ muamelesini muteber addedeceğiz. 32 nci maddedeki bu hükmün sürat bakımından da hiçbir faydası olmayacağından kanundan çıkarılmasını arz ve rica ediyorum ve bunun için de bir takrir takdim ediyorum.

MUVAKKAT ENCÜMEN. M. M. ADNAN SELEKLER (Antalya) — Efendim; 32 nci madde yeni bir madde değildir. 1086 sayılı Kanunun 145 nci maddesinde aynen şöyle denmektedir: (İşbu kanuna muhalif olarak iera kılınmış olan tebliğ mübellâgünileyhin muttali olduğunu beyan ettiği tarihten itibaren muteber addolunur.) İtirazı mucip bir hüküm ifade etmese gerek. Zira bu eski kanuna göre de bir mazeret teşkil etmez. 32 nci maddenin lüzumuna encümen olarak kaaniiz. Burada Sırrı Atalay Beyin mütalâa ettiği şekilde bir mahzur görmedik. Tebligat Kanununun bu hükmüne göre tebligat yapılmak istenen bir kimse, kendisine tebligat yapılmamış olsa dahi, benim tebligat hükmünden haberim vardı, dediği andan itibaren, kendisine tebligat yapılmış sayılır. O şahsa tebligatın usulüne uygun şekilde yapılmamış

olması onu Tebligat Kanunu hükümlerinden kurtarılmayacaktır. Burada tek şart tebligat yapılacak olan kimsenin bu muameleyi kabul etmesidir. Bundan başka her hangi bir ispat yolu kabul etmiyoruz. Usulü dairesinde bir tebligat yapılmamış. Tebligat yapılacak olan kimse : «Bana usulü dairesinde tebligat yapılmadı, usulü dairesinde tebligat yapılmamış olmasına rağmen kabul ediyorum», derse, buna rağmen biz her hangi bir ispat yolu kabul ederek usulü dairesinde bu muamele tekemmül emtiş ise tebligat yapılmıştır, gibi bir iddiayı teviz etmiyoruz. Nitekim 32 nci madde esbabı mucibesi ile Hükümet bunu izah etmiştir. Mesele bundan ibarettir.

REİS — Sırrı Atalay;

SIRRI ATALAY (Kars) — Sözeü arkadaşımı diyor ki; «Meselâ, muhatap, benim, tebliğden haberim var derse tebliği muteber olacaktır.» Ama hiç düşünmezlermi ki, hayatın çeşitli tecellileri vardır. Muhatap böyle diyor ama onun haber aldığı şekildeki tebligat ile yapılan tebligat arasında fark olabilir. Meselâ hukuk muhakemeleri usulüne ait bir madde tebliğ edilecek, bunu haber almıştır ama, haber aldığı ile yapılan tebliğ arasında muazzam farklar varsa ve kendisi dışardan yanlış bir şekilde işitmişse, evet böyle bir tebligattan haberim var, demesi üzerine bu hakkının zayı olmasına bir sebep teşkil edecek midir?

REİS — Bir noktâ nazarmız var mı, encümen?

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MUHARRİRİ ADNAN SELEKLER (Antalya) — Efendim, kanunun maddesi ile şahsan kendilerine tebligat yapılacak olan kimselerin menfaatlerini herkesten ziyade düşünceği prensibi vaz' edilmiştir. Bundan dolayı bunu vaz'etmiş bulunuyoruz.

REİS — Servet Sezgin.

SERVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, bu madde hakkında sayın arkadaşımız Sırrı Atalay Beyin itirazlarına bendeniz de iştirak etmekteyim. Komisyon sözcüsü arkadaşımızın vermiş olduğu izahat bendenizi de tatmin etmedi. Çünkü kendisine usulüne uygun tebligat yapılmamış olan kimsenin «öğrendim» demesi üzerine o andan itibaren tebligatın yapılmış telâkki edilmesi çok tehlikelidir. Bö-

le bir tebligat yapılmış olması veya komşusunun; «Sana bir tebligat yapıldı.» demesi üzerine, muhtevasını bilmediği bir şeyi sadece kendisi; «Benim böyle bir tebliğden haberim oldu.» demekle muhtevası gayet mühim olan bir husustan ötürü samimî bir itirafının aleyhine telâkki edilmesi icabeder ki, bu, son derece tehlikelidir. Samimiyetle böyle bir tebliğden haberi olmasa da bu birçok şahısları yalan söylemeye teşvik eder. Bu bakımdan hem tehlikeli, hem de kanun politikası, hukuk politikası bakımından bendenizce teviz edilmemesi icabeder kanaatindeyim.

REİS — Muvakkat Encümen adına Vacid Asena!

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ VACID ASENSA (Balıkesir) — 32 nci maddenin 2 nci fıkrası gayet sarîh bir hükmü ihtiva ediyor ve (muhatapın beyan ettiği tarih tebliğ tarihi addolunur,) diyor. Aynı maddenin, birinci fıkrasında bahsedildiği üzere, tebligat bu kanunun tâyin ettiği usuller haricinde yapılmış olsa dahi ki, - bu aleyhine tebligat yapılan bir kimse de olabilir - bu zat alâkadar mercie veya kaza mercieine çıkıyor ve evet bana tebligat yapılmıştır ve günü de şudur diye beyanda bulunuyor. Bu takdirde alâkadarın vâkı beyanı tebliğin işlemeye başladığı tarih olarak kabul ediliyor. Bu itibarla, maddenin aynen kabul edilmesini istirham ediyorum. Bu madde de her hangi bir haksızlığı intacedecek bir hüküm mevcut değildir.

REİS — Başka söz istiyen var mı?...

Takriri okuyoruz.

Yüksek Başkanlığa

32 nci maddenin çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Kars Mebusu
Sırrı Atalay

REİS — Takririn dikkate alınmasını kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... Kabul etmeyenler... Müsaade buyurun efendim anlaşılmadı, tekrar reye arz edeceğim.

Takririn dikkate alınmasını kabul buyuranlar... Kabul buyurmuyanlar... Takrir dikkate alınmamıştır, efendim.

Gece vakti ve resmî tatil günlerinde tebligat
MADDE 33. — Gece vakti tebligat yapılmaz.

Gece vakti, güneş batmasından bir saat sonra başlar ve güneş doğuncaya kadar devam eder.

Kabulden imtina vukubulmadıkça birinci fıkraya aykırı olarak yapılan tebligat muteberdir.

Resmî ve adlî tatil günlerinde de tebligat caizdir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Buyurun, Sırrı Atalay.

SIRRI ATALAY (Kars) — Bu 33 nci maddeye göre resmî tatil günlerinde tebligat yapılması hususunda konan hükmün yerinde olmadığı kanaatindeyim. Millî günler ve dinî bayram günleri, resmî tatil günleri içerisinde. Hiç olmazsa millî ve dinî bayram günlerinde tebligat ile vatandaşın huzurunu izacetmiyelim. Yalnız «resmî ve» kelimelerinin maddeden çıkarılmasını arz ve teklif ediyor ve bunun için de bir takrir veriyorum. Takdir Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Encümen.

MUVAKKAT EN. M. M. ADNAN SELEKLER (Antalya) — Efendim, gece vakti ve resmî tatil günlerinde tebligat meselesi, daha evvel Yüksek Meclisçe 6769 sayılı Kanunla nazarı itibara alınmış ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 81 nci maddesi tadil edilmek suretiyle resmî tatil zamanında da tebligat yapılabileceği hususu kabul edilmiştir. O zamana kadar noksan görülen bu hususun ikmalî ve bir ihtiyaca cevap olmak üzere bu tadilat icra edilmiştir. O itibarla biz de bu Tebligat Kanunu metninde aynen 6769 sayılı Kanunun o hükmünü muhafaza için «resmî tatil günlerinde tebligat yapılabileceği» kaydını koyduk. Esasen 33 nci maddenin son fıkrasında «Resmî ve adli tatil günlerinde tebligat caizdir» dendiğine göre kesin bir hükmü ihtiva etmemektedir. Maslahat icabı resmî tatil günlerinde tebligat yapılmasına, lüzum görürse, alâkalı merci tâyin edecektir. Netekim 6769 sayılı Kanunun bu hükmü şimdiye kadar tatbikatta hiçbir şikâyete meydan vermemiştir. Bu itibarla encümen maddenin aynen kabulünü rica etmektedir.

REİS — Şahap Kitapçı.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Arkadaşlar, bu maddedeki gece tarifinin yanlış yapıldığı ve ileride birçok ihtilâflara sebebiyet vereceği kanaatindeyim. «Gece vakti güneşin batmasın-

dan bir saat sonra başlar ve güneş doğuncaya kadar devam eder.» Denilmektedir. Halbuki gecenin asıl tarifi, «Güneş battıktan bir saat sonra başlar, güneşin doğmasına bir saat kalaya kadar devam eder.» Bu ifade geceyi tam tarif eder. Zira güneşin doğduğu an ihtilâflı bir andır. Güneşin doğduğu an gece midir, gündüz müdür? Bendeniz bu ibârenin, «güneşin doğmasından bir saat evvel.» şeklinde tadilini istihham ediyorum. Böylece ileride vukuu muhtemel ihtilâflara meydan vermemiş oluruz. Bu hususta bir de takrir takdim ediyorum.

REİS — Encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. ADNAN SELEKLER (Antalya) — Efendim, bu gece vaktinin tâyini hususu, şimdiye kadar usul kanunlarımızda daima birbirinden farklı olarak ifade edilmiştir. Tebligat Kanunu hükmü hazırlanırken Hükümet esbabı mucibesinde zikredildiği gibi, şimdiye kadar, gece vaktinin kabulünde muhtelif fikir ve iddialar nazarı itibara alınarak, hepsini ihtiva etmek kaydıyla bizim memleketimiz için en muvafık şekil budur diye, bu tarifi getirmiştir. Bu mevzuu komisyonda da konuştuk, bu fikir komisyonun ittifakla kabulüne mazhar olmuştur. Bu itibarla Şahap Beyin yaptığı teklif ve daha birçok teklifler düşünülebilir ise de, tahmin ediyorum ki, gece vaktinin tarifinde tam bir ittifaka varmak mümkün değildir. Onun için komisyonun hazırlamış bulunduğu metin tarzında gece vaktinin kabulünü istihham ederim.

REİS — Hamdi Öner.

HAMDİ ÖNER (Adana) — Sayın arkadaşların, Türk Ceza Kanununda da bu gece gündüz meselesi mevzuubahistir. Cezaların şiddetlenmesi sebebi kabul edilen gecenin, güneşin batması ile kabulü en iptidai kıstastır. Artık 20 nci asrın icaplarına göre gecenin ne olduğu saatle tâyin edilmesi lâzımdır. Falan saatten, falan saate kadar diye tâyini lâzım. Güneş bâzı yerlerde erken batar, bâzı yerlerde geç, meselâ dağlık mıntakalarda erken batar. Acaba Komisyon Sözcüsü Ceza Kanununun bu husustaki hükümlerini göz önüne almış mıdır? Bir mübâyenete düşmemek için bu hususu tetkik etmek lâzımdır. Ceza Kanunu burada olmadığı için tetkik edemedim. Orada bunlara benzer hükümler vardır. Bir mübâyenete düşmemek ve mev-

zuattaki ahengi temin etmek için Ceza Kanununun bu hükümlerini tetkik etmişler midir? Bâzı günler bulutlu olur, dağlık mıntakalarda erken batar, bu bakımdan sâbit ölçü olamaz. Kanunu her yerde siyyanen tatbik etmek lâzımdır. Ceza Kanunu hükümlerini gözden geçirip geçirmediklerini bize açıklasınlar.

REİS — Servet Sezgin.

SERVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, gecenin tarifi bakımından Ceza Kanununda ayrı hükümler ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda da ikinci bir sistem kabul etmiştir. Şimdi Tebligat Kanunumuzla 3 ncü bir şekle doğru gidilmektedir. Böylece muhtelif kanunlar gecenin tarifi bakımından birbirinden ayrılmaktadır.

Ceza Kanunumuz Hamdi Bey arkadaşımızın işaret ettiği üzere, mevsimlere göre gecenin tarifini yapmaktadır ve bir sistem kabul etmiştir. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunumuz ise Şahap Bey arkadaşımızın teklifine uygun bir sistem getirmiş bulunmaktadır.

Gece vakti, gün batımından bir saat sonra başlar ve gün doğumundan bir saat önce biter. Bu sebeple Tebligat Kanunumuz, Ceza Kanunumuzun sistemine uymamaktadır. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, meşhut suçlar v.s. bakımından tefrik yapmakta, Ceza Kanununun tatbiki bakımından Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ayrılmaktadır. Bu sebeple Şahap Bey arkadaşımızın teklifinde belirttiği üzere gece vakti güneş batımından bir saat sonra başlar ve güneş doğumundan bir saat önceye kadar devam eder şeklindeki tadilâtın nispeten kanunlardaki ahenksizliği bertaraf etmesi bakımından faydalı olacağı kanaatindeyim.

REİS — Şahap Kitapçı.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Sezgin arkadaşımızın izahlarından sonra benim konuşmam belki biraz fazla olacak ama, arkadaşlar, eskiden, bilhassa Ramazanda ay göründü idi, görünmedi idi, top atıldı idi, atılmadı idi gibi daimi surette ihtilâf mevzuu olan hâdiseler mevcuttu. Şimdi, güneş battıktan bir saat sonra, doğmadan bir saat evvel gibi, aradaki ihtilâfı izale etmek için, bir hüküm konduğu takdirde her hangi bir ihtilâfa yer verilmemiş olur ve Servet Sezgin

arkadaşımızın da ifade ettikleri şekilde mevcut kanun hükümlerine de bir tenazur husule gelmiş olur. Bu itibarla takririn kabulünü istirham ederim.

REİS — Başka söz isteyen yoktur. Takrirler var okuyoruz efendim.

Yüksek Reisliğe

33 ncü maddeden «resmî ve» kelimelerinin çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Kars Mebusu
Sırrı Atalay

REİS — Sırrı Atalay arkadaşımızın «resmî» kelimesinin çıkarılması hakkındaki teklifini dikkate alanlar... Almyanlar... Dikkate alınmıştır.

İkinci takriri okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

33 ncü maddedeki gece tâbiri tarifi «güneş doğmasından bir saat önceye kadar» devam eder kaydının konmasını teklif ederim.

Tokad Mebusu
Ş. Kitapçı

REİS — Encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. ADNAN SELEKLER (Antalya) — Efendim; Ceza Kanununda gecenin tarifi, hürriyetlerin tahdidi ile sıkı sıkıya alâkali olduğu için üzerinde hassasiyetle durulmuş ve gece mümkün olduğu kadar kısa zamana inhisar ettirilmek istenmiş olabilir. Biz bu kanunda Ceza Kanununun göstermiş olduğu hassasiyeti göstermemiş olabiliriz. Bu itibarla tebligatın yapılması meselesinde güneşin doğmasından bir saat sonra başlatmayı muvafık olur düşüncesiyle kabul ettik.

REİS — Takriri dikkate alanlar lütfen işaret buyursun... Dikkate almyanlar... Takrir dikkate alınmıştır.

Encümen, filhal iştirak ediyor mu? İcâbeden tadilâtı yapmak üzere takriri madde ile birlikte encümene veriyoruz.

Bu maddenin diğer maddelerle irtibatı olmadığından diğer maddelerin müzakeresine devam ediyoruz.

İkinci bap
hususî hükümler

Birinci fasıl
Kazai tebligat

Şümülû

MADDE 34. — Bu fasıl hükümleri adlî, idari ve askerî kaza mercilerince yapılacak tebligat işlerinde tatbik olunur.

REİS — Söz istiyen var mı? Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Adres değiştirmenin bildirilmesi mecburiyeti

MADDE 35. — Kendisine veya adresine kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış olan kimse, adresini değiştirirse, yenisini hemen tebliği yaptırmış olan kaza merciine bildirmeye mecburdur. Bu takdirde bundan sonraki tebliğler bildirilen yeni adrese yapılır.

Adresini değiştiren kimse yenisini bildirdiği ve yeni adres tebliğ memurunca da tesbit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına ve diğer nüshası da tebliği yaptıran kazai merciin divanhanesine tâlik edilir ve eski adresin kapısına tâlik tarihi, tebliğ tarihi sayılır.

Mütaakıp tebliğler, yalnız o kazai merciin divanhanesine tâlik suretiyle yapılır.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Celse esnasında tebligat

MADDE 36. — Celse esnasında dâvaya ait evrakın taraflara, müdahile veya vekillerine tevdi, tebliğ hükmündedir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Avukat kâtiplerine ve stajyerlerine tebligat

MADDE 37. — Celse esnasında kazai merci tarafından sıfatları tesbit edilen avukat kâtiplerine ve stajyerlerine mütaakıp celse gün ve saatinin bildirilmesi, avukata tebliğ hükmündedir.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Vekillerin yekdiğerine tebligat yapması

MADDE 38. — Vekil vasıtasıyla takibedilen dâvalarda, vekiller makbuz mukabilinde yekdiğerine tebligat yapabilirler.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Tebellüğ edecek şahsın hasım olması

MADDE 39. — Bu kanun hükümlerine göre kendilerine tebliğ yapılması caiz olan kimselerin o dâvada hasım olarak alâkaları varsa muhatap namına kendilerine tebliğ yapılamaz.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Tebliğata ait kararların müstaceliyeti

MADDE 40. — Tebliğata ait kararlar, muayyen celse günü beklenmeden verilebilir. Şu kadar ki, talep vukuunda veya ceza dâvalarında muayyen celse günü beklenmeden karar verilmesi mecburidir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen? Yok. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Memur vasıtasıyla tebligat

MADDE 41. — Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun imkân verdiği hallerde adlî kaza mercilerinin kendi memurları marifetiyle yaptıkları tebligat muteberdir.

REİS — Madde üzerinde söz istiyen?

Sahap Kitapçı.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Muhterem arkadaşlar; bu madde bugünkü tatbikatı ilgilendiren bir maddedir. Tedvin edilmek istenen şekil bir tebligatın memurlar vasıtasıyla yapılması arzusudur. Biliyorsunuz adlî kazanın bulunduğu her yerde mübaşirler de vardır. Bugünkü mevzuatın verdiği imkân nispetinde ve müstacel haliyle tebligat mübaşirler vasıtasıyla yaptırılmaktadır. Biraz evvel bu fasla geldiğimiz zaman bu kanunun hususî hükümleri meyanında adlî, idari, kazai mercilerin tebligatına şâmil olduğu kabul edilmiştir. Burada mesulün tâyini bakımından bir mesele ile karşışayız. Bâzi hallerde doğrudan doğruya bu tebligata vasıta olan tebliğe memur edilen şahıs müddei umuminin doğrudan doğruya takibi altındadır.

Şimdi bu şekilde mevcut usul hükümlerine ve kendilerine ait nizamnamelere göre mesuliyeti tâyin edilmiş olan mahkeme kâtiplerini veya diğer memurları yeni bir mesuliyetle karşı karşıya getirmektense, bu (memurlar) tâbirinin

yerine (mübaşirler) demek, bugünkü tatbikata göre mesuliyetlerin paylaşılması ve vazifelerin tâyini bakımından mühimdir. Çünkü bu vazife başka memura verildiği takdirde vazifede ufak bir ihmâl halinde müddeiumumi doğrudan doğruya takibe geçecektir. O itibarla vazifesi eskiden beri tebligat olan ve bu lâyhada da kendisine böyle vazifeler terettübedecek olan mübaşirlerin vazifelendirilmesinde ve (memurlar) tâbiri yerine (mübaşirler) demekte hiçbir mahzur yoktur. Her kazai merciin bulunduğu yerde mübaşirler mevcuttur. Bu itibarla (memurlar) tâbiri yerine (mübaşirler) tâbirinin konulmasını rica ederim.

REİS — Encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. ADNAN SELEKLER (Antalya) — Hükümet tasarısında 41 nei maddenin esbabı mucibesi izah edilirken, memurlar vasıtasıyla yapılacak tebligat matlâbı altında mütalâa edilerek madde, mütenaziren 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 146 ve 392 nei maddeleri hedef tutularak vaz'edilmiştir.

Hakikaten mevzu bahis 146 ve 392 nei maddeler, tebligatın memurlar veya başkâtip vasıtasıyla yapılacağını âmirdir.

146 nei madde: «Kanunun sureti mahsusada tebliğine lüzum göstermediği netice talepler ve sair evrak suretleri mahkeme kâtibi tarafından hasma verilir.»

392 nei madde ise: «Karar tahrir ve imza olunduktan sonra bir hafta içinde başkâtip tarafından her iki taraftan her birine makbuz mukabilinde verilir. Ve bir nüshası da dosyasında hıfzolunur.» denilmektedir. Görülüyor ki, 41 nei maddede mübaşirlere aidolan bir husus memurlara yüklenmiş değildir. Daha önce de Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa göre aynı vazifeyi memurlar yapıyordu. Bu itibarla Şahap Kitapçı arkadaşımızın mütalâa ettiği mahzur şimdiye kadar mevzu bahsolmadığı gibi bundan sonra da mevzu bahsolmaz kanaatindeyiz.

REİS — Şahap Kitapçı.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Efendim, encümen sözcüsünün mütalâasından Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun mahsus maddesinden ilham alarak o halde yapılması icabeden tebligatın bu maddede derpiş edildi-

ğini anlıyoruz. Madde içinde bu açıkça ifade edilecek yerde maddede Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu denmektedir.

Kaldığı eski bir kanun olan Usul Kanununun sonra Adli Evrakın Posta İdaresi marifetiyle tebliğine dair olan kanun çıkmıştır. Usul Kanunu maddelerinden Posta İdaresi vasıtasıyla tebligat yapılması hükmü de tatbikatta sağlanmıştır. Yani usuldeki maddeler tatbik edilmeyen maddeler meyanındadır.

Sonra hukuk usulü muhakemelerinde böyle bir kayıt olmasının, ileri sürdüğümüz fikrin kabul ve ademikabulü için bir kıstas olmadığının kanaatindeyim. O kayıt olabilir. Ben de diyorum ki, memur yerine, memur bulunan o yerde daima mübaşir bulunduğu ve tebligatla da vazifeli olduğu için mübaşiri koymakta ahenk vardır, mesuliyetlerin tâyinde de bir mâna taşımaktadır. Bu itibarla fikrimde ısrar ediyorum.

REİS — Takriri okuyoruz.

Yüksek Riyasete

41 nei maddedeki «adli kaza mercilerinin kendi memurları» tâbiri yerine «mübaşir» kelimesinin vaz'ını arz ve teklif ederim.

Tokad Mebusu

Ş. Kitapçı

REİS — 41 nei maddede (memur) tâbiri yerine (mübaşir) tâbirini teklif eden arkadaşımızın takririni dikkate alanlar işaret buyurunlar... Dikkate alınmayanlar... Dikkate alınmıştır, efendim.

Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Efendim, 33 neü madde encümenenden gelmiştir. Son aldığı şekliyle okuyoruz.

Madde 33. — Gece vakti tebligat yapılamaz. Gece vakti, güneş batmasından bir saat sonra başlar ve güneş doğmasından bir saat önceye kadar devam eder.

Kabulden imtina vukubulmadıkça birineci fıkraya aykırı olarak yapılan tebliğ muteberdir.

Resmî ve adli tatil günlerinde de tebligat caizdir.

REİS — Şu halde encümen sizlerin dikkate aldığımız tadili yapmıştır. Bu şekilde maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Müstacel hallerde tebligat

MADDE 42. — Hâkim, müstacel hallerde gece vakti tebligat yapılmasına karar verebilir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı, efendim?

Buyurun Sırrı Atalay.

SIRRI ATALAY (Kars) — Biraz önce kabul buyurmuş olduğunuz 33 ncü maddede gece tebligat yapılmıyacağı esası vaz'edilmiş bulunuyor. 42 nci madde gereğince gece, iki şarta bağlı olarak tebligat yapılması icabetmektedir. Birinci hâkim kararı, ikincisi ise müstacel hallerde. Eski Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunumuzun 81 ve 176 ncı maddelerinde hangi hallerde geceleyin tebligat yapılacağı derpiş edilmiş bulunuyor. Ve bu husus açıkça tasrih edilmiştir. Adli, kazai, idari kaza, askeri kaza mercileri olarak malî tebligatlar ve diğer tebligatlar dahi bu hükmün içine girecektir. Hâkim kararıyla ve müstacel hallerde tebligat yapılacağı Hükümet gerekçesinde iki sebebe dayanmaktadır. «Memleketimizin realiteleri» deniyor. Başka bir şey denmiyor. Ne imiş bu geceleyin müstacel hallerde tebligatı zaruri kılan memleketin realiteleri? Lütfen bunu izah buyursunlar.

Diğer taraftan Alman Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 188 nci maddesi buna benzer bir husus olduğunu söylemektedir. Bu kanunun geceleyin ne zaman tebligat yapılacağını tasrih ve tesbit etmiştir. İnsan haklarına hürmet etmemiz her şeyin esası olmalıdır. Tebligatı gece yapmak için mecburiyetler nelerdir? Bunlar tasrih edilmeden sırf «memleket realiteleri» diye umumi ve geniş tâbirlerle tebligatın gece yapılması hususunda derpiş edilmesi yersiz ve tehlikelidir. Bu maddenin çıkarılması için bir takdir takdim ediyorum.

REİS — Hamdi Öner.

HAMDİ ÖNER (Adana) — Muhterem arkadaşlar, 42 nci maddede müstaceliyet hali, gece sükûnunun ihlâline sebebolarak kabul edilmiştir. Gece sükûnunun ihlâli mevzuu içinde yalnız tebliğ ile ilgililer değil, cemiyet de vardır. Onun için Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununda hayati mevzularda bile zabıta bu sükûtu ihlâl etmekten daima içtinabetmiştir. Yani sükûneti sağlamakla mükellef olan Hükümet bunu ihlâlden daima tevakkî etmiştir. Şimdi bir apartman tasavvur ediniz ki, 15 - 16

dairesindedir. Müstacel hallerde böyle bir apartmanda oturan kimseye gece yapılacak tebligat 15 - 16 ailenin huzurunu, sükûnunu bozabilir. Çünkü tebligatı alacak olan kimse bundan içtinabedebilir, polis gelir, muhtar gelir, birçok gürültü olur. Bunun için Ceza Usulü Muhakemeleri Kanunundaki hayati mevzularda bile, gece muamele yapılmasına müsaade edilmemiştir. 69 ncü madde suçlular ve zanlılar hakkında gece arama ve yakalamaya mutlak surette cevaz vermemiştir. Suç ne kadar ağır olursa olsun meşhudolamaz, tehirinde mazarrat bulunmazsa gece sükûnetinin ihlâl edilmemesi cihetini iltizam etmiştir. Devletin hayatiyeti, cemiyetin bünyesini korumakla mükellef olan bir kanunda bu kadar kısıkanç davranıldıktan sonra böyle alelâde bir konuda buna müsamaha gösterilmesi tezat ifade eder. Bu hususta dikkatinizi çekmek isterim. Çıkarılacak kanunlar mevcut kanunlarla, nizam ile tam bir ahenk halinde olmalıdır. Gece mevzuunda daha birçok madde vardır. Bununla ilgili 96 ncı maddeyi okuyorum : «Meşhut cürüm, tehirinde mazarrat umulan hallerde veya firar eden bir mevkufun yakalanması hali müstesna olmak üzere gece mesken ve iş yerlerinde arama yapılamaz.» Sonra hürriyetlerin tahdidi ve ihlâli bahis mevzuu olduğuna göre gece tebligatın ne gibi hallere munhasır bulunduğu tasrih edilmesi lâzımdır. Müstaceliyet her hâdise için bahis mevzuu olabilir. Müşahhas bir şey değildir, hâkimin takdirine de bırakılması doğru değildir. Bu itibarla bu madde tamamen lüzumsuzdur. Alelâde bir tebligat nihayet ertesi günü gündüz de yapılabilir. Bu gecikmeden ender olarak bir hakkın zıyaı dahi bahis mevzuu olsa bu, yine sükûnetin ihlâline değmez. Ben bu maddenin tamamen kaldırılmasını rica ediyorum. Bu mümkün olmadığı takdirde, hiç değilse, Ceza Kanununda verilen cevazdan daha fazlasına müsaade etmiyelim, daha fazla bir avantaj sağlamıyalım. Bunun için de bir önerge verdim. acele yerine mazarrat bulunduğu hallerde kaydımı koydum. Çünkü bu müstaceliyetten daha dar olduğu gibi, zarardan da daha büyük bir vahamet halini ifade eder. Bu dahi bendenizce lüzumsuzdur. Bunun için bir önerge takdim ediyorum, kabulünü rica ederim.

REİS — Şahap Kitapçı.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Muhterem arkadaşlarım, arkadaşlarımızın fikirlerini başka yoldan izaha gayret sarf edeceğim.

Şimdi, mevzu bahis maddede hâkim tarafından, tebligatın müstaceliyeti ahvalinde, geceleyin tebligata imkân verileceği yazılıdır.

Bütün bunları tetkik ettiğimiz lâyihamın tatbikatta 60 nci maddede, Hükümet teklifi olarak ek bir talimatnameye, komisyon olarak da bir nizamnameye bağlanmıştır. 60 nci maddeyi tetkik ettiğimizde bu Tebligat Kanununun hususi hükmünü ihtiva eden şimdi görüştüğümüz madde hakkında bir nizamname çıkarılacağına dair hiçbir kayıt yoktur. Yalnız, Hükümet lâyihasının esbabı mucibesinde maddenin tatbik şekli bir talimatname ile gösterilir diye bir kayıt vardır. Mafûmuâlinizdir ki, kanunlarımızla mevzuatımız arasında hiyerarşik bir bağlantıya imkân vardır. Anayasa ve diğer kanunlar nizamnameler, talimatnameler, tamimler bu sıra ile, birbirleriyle hiyerarşik bağlarla bağlıdır. Bir anayasanın hükmünü bir kanun bozamiya-cağı gibi, talimatname de ancak bir kişinin, bazan bir vekâletin bir dairesinin yapabileceği bir hükümler mecmuasıdır. Bir nizamname hükmünde dahi değildir. Onun için biz bu madde-

de müstacel ahvalin sarîh surette ifadesini bulmadığımız gibi talimatname tâbirinin de bu mevzuda tatmin edici olmadığı kanaatindeyim. Onun için her türlü ihtilâfa yol açabilecek ve memleketimizdeki bilcümle adli ve sair tebligatta kabili tatbik olan bu maddeyi bu müphem şekliyle çıkardığımız takdirde her an için bir takım indî mülâhazalara ve bâzı ahvalde arzu edilmiyen neticelere vâsıl olmak gibi bir hal doğabilir.

Ondan sonra esbabı mucibe lâyihasında talimatname ile tâyin edilir diyor. Bu talimatname hükmü hâkimi takyit mi edecek? Arkadaşlar, kanunun bu sarîh hükmü ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun âm ve şâmil hükümleri dururken bir talimatnamenin hem de bir vekâletin bir müessesesinin yapabileceği bir talimatnamenin hâkimin bâzı ahvalde gece tebligat yapma kararı vermesine müessir olabilir.

Ya bu madde vuzuha kavuşturulsun yahut da tayedilsin. Bu hususu ben de rica ediyorum.

REİS — Riyaset şu anda ekseriyetin kalmadığını tesbit etmiş bulunmaktadır. Esasen vakit de geç olmuştur.

17 Aralık 1958 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet veriyorum.

(Kapanma saati : 17,00)

5. — SUALLER VE CEVAPLAR

B — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — *Bolu Mebusu İhsan Gülez'in, Bolu Briket Fabrikası inşaatının ne zaman ikmal olunacağına dair sualine Sanayi Vekâleti Vekili Sebati Ataman'm, tahriri cevabı (7/225)*

13 . VI . 1958

T. B. M. M. Reisliğine

Aşağıdaki soruların Sayın Sanayi Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygı ile dilerim.

Bolu Mebusu
İhsan Gülez

1. Sonbaharda temeli atılan «Bolu Briket Fabrikası» inşaatına başlanmış mıdır?
2. İnşaat hangi tarihte bitecek ve fabrika ne zaman faaliyete geçecektir?

T. C.

Sanayi Vekâleti 11 . XII . 1958
Küçük Sanatlar Dairesi Reisliği
Sayı : Genel : 1/1014

Özü : Tahriri soru takriri hakkında.

T. B. M. Meclisi Reisliğine
Ankara

17 . VI . 1958 tarihli ve 7/225/1552/5932 sayılı yazıları karşılığıdır:

Bolu Briket Fabrikası inşaatının ne zaman ikmal olunacağına dair, Bolu Mebusu İhsan Gülez tarafından verilen tahriri soru takririnin cevabı ekli olarak sunulmuştur.

Yüksek bilgilerine saygılarımla arz ederim.

Sanayi Vekâleti V.
S. Ataman

Bolu Mebusu İhsan Gülez'in tahriri soru takriri Soru :

1. Sonbaharda temeli atılan Bolu Briket Fabrikası inşaatına başlanmış mıdır?
2. İnşaat hangi tarihte bitecek ve fabrika ne zaman faaliyete geçecektir?

Cevap :

1. Bolu Briket Fabrikasına ait umumi tesislerin plânlarının ikmali için çalışılmakta ve aşağıdaki işler üzerinde faaliyet gösterilmektedir:

a) İnşaat : Şantiye, kantar binaları ile (bir

kantar çalışır vaziyette) su kuyusu yapılmış 50 kilovatluk muvakkat bir santral çalıştırılmıştır. Diğer taraftan atelye binası kaba inşaatı yapılmış olup soğuklar dolayısıyla inşaatı ara verilmiştir.

b) Briket Fabrikası: Bina çelik konstruksiyonunun kovalı elevatörün, elevatör tevzi oluğunun, alt ve üst konveyörlerin, depoların ve kömür ocağı ile kömür tevzi silosunun resimleri tamamen,

c) Kriblâj tesisatı : Kriblâj binası ve depoları ile sair tesislerin resimleri de kısmen hazırlanmış bulunmaktadır.

2. Briket imalinde bağlayıcı madde olarak Melâs veya Ramanda istihsal edilmekte olan ham petrolden istifade imkânları üzerinde tetkikat yapılmaktadır. Tetkikat neticesince faaliyete geçilecektir.

2. — *Erzincan Mebusu Rauf Bayındır'ın, Erzincan Belediyesince yıktırılan dükkânlar için bir tazminat ödenip ödenmeyeceğine dair sualine İmar ve İskân Vekili Medeni Berk'in, tahriri cevabı (7/302)*

14 . XI . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun İmar ve İskân Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Erzincan Milletvekili
Rauf Bayındır

7 Haziran 1957 tarihinde Erzincan Belediyesiince cebren yıktırılan 105 dükkân için vatandaşlara bir tazminat ödenip ödenmeyeceği hususunun açıklanması.

T. C.

İmar ve İskân Vekâleti 9 . XII . 1958
Sayı : 5575

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliği Yüksek
Makamına

Umumi kâtiplik

19 . XI . 1958 tarih ve 7 - 303, 2035 - 8676 sayılı yazıları karşılığıdır.

Erzincan Mebusu Rauf Bayındır tarafından, Erzincan Belediyesince yıktırılan dükkânlar için vatandaşlara bir tazminat ödenip, ödenmeyeceği-

ne dair tahriri sual takriri üzerine yaptırılan inceleme sonunda :

1939 Erzincan zelzelesini mütaakip İstasyon civarında muvakkat olarak inşa edilen dükkânlar zelzele enkazı ile Belediye ve Kızılay tarafından yapılmıştır. Erzincan yeni şehrinin tesisi, imarı, plânlaması uzadığı için, zemini kendisine aidolan bu dükkânları Belediye, taliplerine baraka olarak 150 - 1 500 lira arasında satmış ve ayrıca istenildiği zaman yıktırılıp, kaldırılacağı ve satışın sadece enkaz bedeline karşılık olduğu ve yıkılacağı tarihe kadar kira bedeli alınmayacağı hususunda taahhüde bağlanmıştır.

Bu taahhüde istinaden alıcılar bu baraka dükkânları kısmen işgal etmişler, kısmen kiraya vermişler ve kısmen de Erzincan'a sonradan gelip yerleşenlere daha fazla bedellerle satmışlardır.

En büyüğü 3-8 M² genişliğinde bulunan muvakkat barakaların; maili inhidam oldukları fen raporu ile tesbit edilmesi üzerine 6188 sayılı Kanunun «Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce kendisine aidolmayan arsa üzerine yapılmış olup da meskenden gayri bir hizmet için kullanılan bilmum binalar burası için yapılmış olan inar plânına aykırı ise sahipleri tarafından en geç 6 ay içinde kaldırılır. Bu süre içinde kaldırılmayan binalar Belediye tarafından yıktırılır. Yıkma masrafı sahibinden tahsil edilir ve sahipleri (500) liradan (1 000) liraya kadar para cezası ile cezalandırılır. İmar plânına uygun olanlar hakkında 23. madde hükümleri tatbik olunur» diyen 26. maddesi hükmü uyarınca yıktırılmasına ve maddede tazminat ödenmesine dair bir hüküm bulunmamasına, ayrıca enkaz kendileri tarafından alınmış bulunmasına göre bir tazminat ödenmesine kanunen imkân bulunmadığını saygılarımla arz ederim.

İmar ve İskân Vekili
M. Berk

3. — *Diyarbakır Mebusu Sezai Demiray'ın, Petrolden ayrılarak çıkan havagazından istifade edilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair sualine Sanayi Vekâleti Vekili Sebati Ataman'ın tahriri cevabı (7/293)*

Yüksek Reisliğe

Türk Petrolleri Anonim Ortaklığı tarafından işletilmekte olan Batman tasfiyehanesinin pet-

rolden ayrılarak çıkan havagazlarını devamlı olarak yaktığı malûmdur.

Şimdiye kadar bir faide temin etmeyen bu gazların başka memleketlerde olduğu gibi tüplere doldurmak suretiyle, tasfiyehaneye nakliye bakımından en elverişli istihlâk merkezlerine sevki suretiyle istifadesinin düşünülüp düşünülmediğinin ve eğer böyle bir teşebbüs varsa nelerden ibaret bulunduğunun Sanayi Vekâleti tarafından yazılı olarak bildirilmesine delâletlerinizi saygı ile rica ederim.

Diyarbakır Mebusu
Sezai Demiray

T. C.

Sanayi Vekâleti

11. XII. 1958

Hususi Kalem Müdürlüğü
1/1012

Petrol gazları hak.

T. B. Millet Meclisi Reisliğine

14. XI. 1958 tarihli ve 7 - 293/1960 - 8323 sayılı yazıları ka. :

Petrolden çıkan gazlardan istifade edilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair Diyarbakır Mebusu Sezai Demiray tarafından verilen tahriri sual takririnin cevabı ilişik olarak sunulmuştur.

Yüksek bilgilerine saygılarımla arz ederim.

Sanayi Vekâleti Vekili
Sebati Ataman

Diyarbakır Mebusu Sezai Demiray'ın tahriri sual takriri

Sual :

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı tarafından işletilmekte olan Batman tasfiyehanesinin petrolden ayrılarak çıkan havagazlarını devamlı olarak yaktığı malûmdur.

Şimdiye kadar bir fayda temin etmeyen bu gazların başka memleketlerde olduğu gibi, tüplere doldurmak suretiyle tasfiyehaneye nakliye bakımından en elverişli istihlâk merkezlerine sevki suretiyle istifadesinin düşünülüp düşünülmediğinin ve eğer böyle bir teşebbüs varsa nelerden ibaret bulunduğunun Sanayi Vekâleti tarafından yazılı olarak bildirilmesine delâletlerinizi saygı ile rica ederim.

Cevap :

Batman rafinerisinin faaliyeti neticesi çıkan

gazların % 80 - 90 miktarındaki kısmı halen rafineri ünitelerinde yakıt olarak kullanılmakta olup bu suretle senede 8 500 ton fuel oil tasarruf edilmekte ve bu da Devlet Demiryollarına, şeker fabrikalarına ve diğer sanayi ihtiyacına tahsis edilmektedir. Şimdilik pek az miktarda gaz, teknik bir icabolarak serbest yakılmaktadır.

Çıkan gazlardan mayileştirilmiş petrol gazı (LPG) istihsal edilerek bunların ev yakıtı olarak memleketimizde daha faydalı bir şekilde kıymetlendirilmesi hususları da ortaklıkça ayrıca etüd edilmiş ve birçok büyük rafinerilerde olduğu gibi, Batman tasfiyehanesinde de bu gazdan (LPG) istihsal edilmesi için yapılacak bazı ilâvelerle bu işin mümkün ve rantabl olabileceği neticesine varılarak tevzii için lüzumlu hazırlıklara da girilmiştir.

Memleketimizde ilk defa yapılacak bu işin ortaklığın da iştirak edeceği bir istihsal ve tevzi şirketi eliyle veya bu işlerde tecrübesi ve teknik ihtisası olan başka bir müessese vasıtasıyla tahakkuk ettirilmesi üzerinde durulmakta ve alâkalı bazı yerli ve yabancı firmalarla temas ve müzakereler yapılmaktadır.

Yakın bir zamanda müspet neticeye varacağı ve mayileştirilmiş petrol gazından ev yakıtı olarak istifade edilmesinin tahakkuk edebileceği ümid edilmektedir.

4. — *Kars Mebusu Fevzi Aktaş'ın, mutfaklık tereyağı ile eritilmiş yemeklik yağ için ayrı fiyat tesbitinin düşünülüp düşünülmediğine dair sualine Ticaret Vekili Hayrettin Erkmen'in, tahriri cevabı (7/306)*

11 . XI . 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Sayın Ticaret Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Kars Milletvekili
Fevzi Aktaş

Mutfaklık tereyağı ile, eritilmiş yemeklik yağ için, aynı fiyatlar tesbit edilmiştir. Mutfaklık tereyağı ile eritilmiş yağ arasında % 20 fire farkı olmasına rağmen, bu cihetin ele alınmaması sebebi nedir? Yurdun istihsal bölgelerinde, meselâ Kars'da, soğuk hava tesisleri bulunmadığı ve yağın eritilmiş olarak muhafazası imkânı bulunduğundan, müstahsıl kitlesi elinde mutfaklık tereyağı bulunmayıp, eritilmiş olarak muhafaza edildiğinden ve eritme farkı da % 20 olduğundan, müstahsılın aradaki bu farktan dolayı zarara uğar bırakılması hakkaniyete uygun olmadığı gibi, iktisaden de yanlıştır. Bu şekilde tesbit yüzünden eritilmiş yağ zaruri olarak karaborsaya kaymaktadır.

Bunların önlenmesi ve aradaki tezadın telâfisi için ne düşünülmektedir?

T. C.

Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı

15.XII.1958

Hususi Kalem Müdürlüğü

Özel No. 1/1249

T. B. M. Meclisi Reisliğine

26 . XI . 1958 tarih ve 7-306/2008/8588 sayılı yazıya C :

Mutfak tereyağı ile eritilmiş yemeklik yağ için ayrı ayrı fiyat tesbitinin düşünülüp düşünülmediği hakkında Kars Mebusu Fevzi Aktaş tarafından verilen tahriri sual tahririne ait cevabın merbutan takdim kılındığını saygılarımla arz ederim.

Ticaret Vekili
H. Erkmen

Süt ve mamüllerinin fiyatları üzerinde Vekâletimizce yapılan tetkikat neticesinde, 8 . XI . 1958 tarih ve 10052 sayılı Resmî Gazetede müntezir K/982, K/1035, K/1049, K/1124 sayılı kararlara müstenit tebliğ ile mutfak tereyağı ve eritilmiş tereyağı için ayrı ayrı fiyat tesbit edilmiş bulunmaktadır.

TASHİHLER

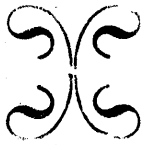
Sekizinci inikat zaptında aşağıdaki tashihler yapılacaktır :

Sayfa	Sütun	Satır	Yanlış	Doğru
767	2	9	tebaan muvakkat	tebaan bir muvakkat
767	2	31-32	havalesi	havaleli
772	1	24	itibariyle Temyiz âzası	itibariyle dereceleri Temyiz âzası
772	2	5	tekemmül eden.	tekemmül eder.
773	1	39	fakat	fark
773	2	2	teklifte	teklife
775	2	46	umum müdür	umum müdürün
776	2	21-22	—————	AZİZ URAS (Mardin) — Geri alıyorum.
777	1	6	reylerinize arz ediyorum.	reylerinize arz etmiyorum.
779	2	2	bir sebeple 110 liradan	bir sebeple tonunu 110 liradan
779	2	12	yapmıştır.	yapmamıştır.
780	1	48	11 tona	11 bin tona
781	2	11	ilk tesis masrafları,	—————
781	2	21	isnadettiğim	istinadettiğim
781	2	22-23	Büyük Meclis	Büyük Millet Meclisi
783	1	38	5/7021	4/7021
784	2	15	—————	O kanunları bir tarafa koymuşlardır.
784	2	21	63 milyon	64 milyon
784	2	38	dinlenmesi	dinlenmemesi
788	1	6-7	Bilmem falan tarihte bir telgraf gelmiş cevap vermemişim.	—————
788	1	35	takyidat	takyit
788	1	47	sahibolacaktır?	sahibolunacaktır?
789	2	6	(Soldan	(Sağdan:
789	2	48	parası	pahası

Onuncu inikat zaptında aşağıdaki tashihler yapılacaktır.

Sayfa	Sütun	Satır	Yanlış	Doğru
26	1	16-17	Bu husus daha	Bu hususta daha
27	2	25	Fakat bu, demek değildir ki,	Fakat bu, o demek değildir ki,
28	2	15	vazife alamaları	vazife alamamaları
38	1	30	Bunlar geçici	Bunlar geçen

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesinin tadiline dair kanun lâyihası ile Konya mebusları Muhittin Güzelkılınç ve Sami Soylu'nun, Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesindeki iki yıllık müddetin bir sene uzatılması hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatası (1/255, 2/224)

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesinin tadiline dair kanun lâyihası (1/255)

T. C.
Başvekâlet
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 796/3144

24 . XI . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Adliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 10 . XI . 1958 tarihinde kararlaştırılan Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesinin tadiline dair kanunlâyihasının, esbabı mucibesi ile birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesinin ilk fıkrasında :

1. Yeni kanunun meriyetinden önce anonim şirketlerce çıkarılmış olup da itibari kıymeti beş yüz liradan aşağı olan hisse senetlerinin muteber kalacağı,

2. Meriyetten itibaren üç yıl içinde yapılacak olan esas sermayenin azaltılması muamelesi dolayısıyla senetlerin itibari kıymetinin beş yüz liradan aşağı düşürülebileceği,

kabul edilmiş ve fakat aynı maddenin 2 nci fıkrasında, her iki esasa muzaf şekilde, «birinci fıkraya göre muteber kalacak olan hisse senetlerinin itibari kıymetinin elli lira veya elli liranın misli olması» şart koşulmuştur.

Bu suretle maddenin tarzı tahririnden, yeni kanunun meriyetinden önce anonim şirketlerce çıkarılmış olup da itibari kıymeti beş yüz liradan aşağı olan hisse senetlerinin muteber kalmasının, ancak bunların elli lira veya elli liranın misli olması şartına bağlı tutulduğu gibi bir netice hâsıl olmaktadır.

Malûm olduğu üzere, yeni kanunun meriyetinden önce birçok anonim şirketler, itibari kıymeti elli liradan aşağı hisse senetleri çıkarmış bulunmaktadırlar. Bu şirketlerin, 6763 sayılı Kanunun, - matlabı (esas mukavelenin yeni kaidelere uydurulması) olan - 20 nci maddesi mucibince, yeni ka-

nunun meriyetinden itibaren iki yıl içinde esas mukavelelerini yeni hükümlere uydurarak tescil ettirmedikleri takdirde bu müddetin geçmesiyle münfesih olacaklarından, elli liradan aşağı olan hisse senetlerinin itibari kıymetini, esas mukavelelerini tadil suretiyle elli liraya iblâğ etmeleri icabetmektedir. Halbuki esas mukaveledeki bu kabîl bir tadil, hisse sahiplerinin taahhütlerinin artırılmasını tazammun ettiğinden, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 388 nci maddesinin ilk fıkrası mucibince pay sahiplerinin bu hususta ittifak etmeleri zaruri bulunmaktadır. Hisse senetlerinin itibari kıymeti, bu senetlerin birleştirilmesi suretiyle artırılabilir, aynı kanunun 400 ncu maddesinin 2 nci fıkrasına tevfi kan, yine her pay sahibinin muvafakat etmesi lâzımgelmektedir. Bu suretle her iki hal tarzında da anonim şirketlerin nama muharrer ve hâmiline muharrer hisse senetleri sahiplerini bir araya toplamak ve bunların muvafakatlerini istihsal etmek, büyük müşkülâtı müeddi hatâta gayrimümkün bulunmaktadır. Diğer taraftan, 6762 sayılı Ticaret Kanunu 1 Ocak 1957 tarihinde meriyete girdiği için, 6763 sayılı Tatbikat Kanununun 20 nci maddesiyle verilen iki senelik müddet dolmak üzeredir.

Halbuki Tatbikat Kanununun 23 ncu maddesinin yanlış tertibolunmasının meydana çıkardığı bu neticeler, vâzı kanunun maksadına da aykırıdır. Çünkü, mezkûr 23 ncu madde ile güdülen gaye, yeni Ticaret Kanununun meriyete girdiği 1 Ocak 1957 tarihinde mevcudolan anonim şirketlerin hisse senetlerinin - kıymeti ne olursa olsun - muteber kalması ve bu tarihten sonraki üç yıl içinde yapılacak olan esas sermayenin azaltılması muamelesi dolayısıyla senetlerin itibari kıymeti beş yüz liradan aşağıya düşürülürse, bunların memleket iktisadına zarar verecek şekilde kıymetinin çok aşağı hadlere indirilmiyerek elli lira veya elli liranın misli olmasıdır.

Binaenaleyh 6763 sayılı Kanunun 23 ncu maddesi yerine bu îâyihâ ile ikame edilmek istenen metinle, yeni bir hüküm tesis edilmiş olmayıp, mevcut redaksiyon hatası giderilmiş ve bu suretle vâzı kanunun maksadı tahakkuk ettirilmiştir.

Konya mebusları Muhittin Güzelkılınç ve Sami Soylu'nun Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesindeki iki yıllık müddetin bir sene uzatılması hakkında kanun teklifi (2/224)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında hazırlanmış bulunduğumuz kanun teklifini esbabı mucibesıyla birlikte sunuyoruz.

Gereğinin yapılmasını saygılarımızla rica ederiz.

21 . XI . 1958

Konya
Muhittin Güzelkılınç

Konya
Sami Soylu

ESBABI MUCİBE

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesi gereğince, yeni Ticaret Kanununun meriyeti tarihinde ticaret siciline kayıtlı bulunan anonim şirketlerden esas mukaveleleri yeni kanunun 19 ncu maddesinde yazılı maddeleri dışında kalan âmir hükümlerine uymayan şirketlerden yeni kanunun meriyetinden itibaren iki yıl içinde esas mukavelelerini yeni hükümlere uydurarak tescil ettirmiyenlerin bu müddetin geçmesi ile münfesih olmaları icabetmektedir. Mezkûr kanunun 24, 25 ve 26 nci maddelerinde, 20 nci maddeye atıflar yapılmak suretiyle Komandit, Kooperatif ve Limitet Şirketlerin de aynı hükme tâbi tutuldukları anlaşılmaktadır.

6763 sayılı Kanun 1 . I . 1957 tarihinde meriyete girmiş olup 20 nci madde ile konulmuş olan iki senelik müddet 1 . I . 1959 tarihinde sona erecektir. Halbuki bugün esas mukaveleleri yukarda zikri geçen hükümlere uymayan mütaaddit şirketler mevcud olup bunların statülerinde yapılacak tadilatın uzun zamana mütevakkıf olduğu izahıtan vârestedir. 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesi ile konulmuş olan müddet temdid edilmediği takdirde birçok şirketler 1 . I . 1959 tarihinde münfesih addedilecektir. Bu şirketlerin yeniden kurulmasına tevessül olunması uzun bir zamana mütevakkıf olup aynı zamanda bir sürü masrafı mucibolacağı ve ticaret sahasında birçok zararlar tevlidedeceği cihetle bu kabil mahzurları önlemek maksadiyle işbu kanun teklifi hazırlanmış bulunmaktadır.

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No: 1/255, 2/224

Karar No : 12

10 . XII . 1958

Yükske Reisliğe

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesinin tadiline ait lâyiha ve aynı kanunun 20 nci maddesinin 1 nci fıkrasında yazılı bulunan anonim şirketlerinin esas mukavelelerinin yeni hükümlere intibak ettirilmesi için kabul edilen iki senelik müddetin bir sene daha uzatılması hakkındaki Konya mebuslarından Sami Soylu ile Muhittin Güzelkılınc'ın tekliflerinin mezkûr kanunla alâka ve irtibatı bulunduğundan dolayı birleştirilerek Adliye, İktisat ve Ticaret Vekâletleri mümessilleri de hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi :

1. 23 ncü maddeye ait değişiklik :

Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesi ile :

I - Yeni kanunun meriyetinden önce anonim şirketlerce çıkarılmış olup da itibari kıymeti 500 liradan aşağı olan hisse senetlerinin muteber kalacağı,

II - Meriyetten itibaren 3 yıl içinde esas sermayelerinin azaltılması dolayısıyla hisse senetlerinin itibari kıymetlerinin 500 liradan aşağı düşürülebileceğine dair iki ayrı hüküm sevk edilmiş bulunmaktadır.

III - Kezalik, 2 nci fıkra ile de (1 nci fıkraya göre muteber kalacak olan hisse senetlerinin itibari kıymetinin en az 50 lira veya 50 liranın

misli olması) hususu da şart olarak kabul edilmiştir.

Yukarda belirtilen hükümlerden, kanunun meriyetinden mukaddem ihracedilen ve kıymeti 500 liradan düşük olan hisse senetlerinin, yine kanunun meriyetinden itibaren ancak 3 sene içinde sermaye tenkisi gibi ahvalin de tahaddüsünde bu kıymetlerin asgari haddinin 50 lira veya bunun misli olması lâzımgeleceği anlaşılmaktadır. Bu izahata göre :

Meriyet kanununda musarrah işbu hükümlerle Türk Ticaret Kanununun (399) ncü maddesi ile sevk edilen hükümlerin mukayeselerinin yapılması zaruri görülmüştür.

Türk Ticaret Kanununun (399) ncü maddesi mucibince anonim şirketlerinin ihracedecekleri hisse senetlerinin itibari kıymetleri en az beş yüz lira olarak kabul edilmiştir. Halbuki meriyet kanununun yukarda bahsi geçen (23) ncü maddesinin son fıkrasında yazılı olduğu veçhile hisselerin asgari kıymetinin (Kanunun meriyetinden itibaren 3 senelik bir intibak müddetine maksur olmak üzere) yalnız (50) lira ve bunun misli olacağı hakkında âmir bir hüküm sevk edilmiş bulunmaktadır.

Bahsolunan intibak keyfiyetinin müşkilâtı mucibolacağı aşıkâr bir hakikattir. Zira, Türk Ticaret Kanununun 388 ve 400 ncü maddeleri ile mevzu hükümler, anonim şirketlerin gerek

sermaye ve gerekse hisse senetlerinin miktar ve kıymetlerine mütâallık bütün değışikliklere sâri muamelelerin pay sahiplerinin cümlesinin muvafakat ve ittifakı ile kanuni hüviyet iktisâ edeceğine mütedairdir.

Halbuki, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun meriyetinden mukaddem bâzı anonim şirketlerin teessüs ettikleri tarihte tatbik mevkiinde bulunan 865 sayılı mülga Ticaret Kanununun 406 ncı maddesi hükmüne göre her hisse senedinin lâakal 5 lira kıymetinde olabileceğini kabul etmesinden dolayı cari bu hükümlere uyarak yeni Ticaret Kanununda tesbit edilen ve asgari had olan 50 liradan az kıymetleri muhtevi hisse senetleri ihracetmiş bulunmaktadırlar.

Ayrıca, 6763 sayılı Meriyet Kanununun 20 nci maddesinde yazılı hükümlere göre de bütün anonim şirketleri (Komandit, Kooperatif ve Limitet şirketleri de dâhil) yeni Kanunun ana prensiplerine uygun surette esas mukavele-namelerinin tadili ile mükellef tutulmuşlardır. Bu itibarla, yukardan beri izah olunan şirketlerin durumu nazik bir safhaya intikal etmiş bulunmaktadır. Çünkü; ihracolunan bütün hisse senetlerinin (gerek nama ve gerekse hâmiline aidolsun) bütün sahiplerinin ittifakını temin ederek asgari ihraç kıymetlerinin 3 senelik bir intıbak müddeti zarfında 50 liraya iblâğının müteassir olduğunu mütalâa etmek zaruridir. Zira, sahip ve hâmillerinin yurdun muhtelif mahallerinde dağınık bir halde bulunmaları tatbikattaki güçlüğü daha ziyade tebarüz ettiren bir vakiadır. Eski hükümlere göre kabul edilen miktarların ipkası da müktesep hak bakımından uygun görülmüştür.

Yukarda izah olunan sebeplerden dolayı lâ-yiha ile yapılması derpiş olunan tadilât zaruretlere müstenit bulunduğundan aynen ve ittifakla kabul edilmiş ve madde tahrir noktasından yeniden tanzim olunmuştur.

2. Muvakkat madde:

Kanun teklifi Meriyet Kanununun 20 nci maddesinde yazılı bulunan iki senelik müddetin tezyidi hakkındadır. Filhakika; zikri geçen maddenin 1 nci fıkrası, Ticaret Kanununun meriyetinden mukaddem mülga Ticaret Kanunu hükümlerine göre teşekkül eden şirketlerin, meriyet tarihinden itibaren iki sene zarfında

yeni hükümlere nazaran esas mukavele-namelerinin tadil ve ıslahını tazammun etmektedir. Kanunun bu emrine mugayeret halinde şirketin münfesi olacağına dair metinde katî bir hüküm mevcuttur. Bu mecburiyet, Meriyet Kanununun 24, 25 ve 26 ncı maddeleri mucibince Komandit, Kooperatif ve Limitet şirketlerine de tahmil edilmiştir. Ancak; cari muamelelerin seyir ve safahatı ve memleket şartları muvacehesinde iki senelik müddetin gayrikâfi bulunduğu tesbit kılınmış olduğu gibi memleket iktisadiyatı bakımından ticari şirketlerin infisahının tevlidedeacağı mahazırdan tevakki olunması da bir hakikat olarak tecelli etmektedir.

Bundan başka işbu (20) nci maddenin ihtiva eylediği hükümler (23) ncü madde hükümlerine de mâtuf olması ve bu maddede yer alan intikal devresinin 3 seneye hasrêdilmesi hasebiyle de hükümlerdeki ahenk ve tenazurun da muhafazasının zarureti üzerinde durulmuştur. Binaenaleyh; (20) nci maddede yazılı müddetin münkazi bulunduğu 1. I. 1959 tarihinden başlamak üzere bir sene daha temdidine birlikte karar verilmiş, ve madde metninde esasa müesir olmamak suretiyle yalnız tahrir noktasından tadilât yapılmış ve muvakkat madde olarak tanzim olunmuştur.

3. Lâyiha ve teklifin mahiyetleri itibariyle mevzuun müstaceliyet ile ve takdimen müzakeresi hususunda teklifi karargir olmuştur.

Muktezasının ifası için Yüksek Riyasete sunulur.

Adliye Encümeni Reisi
Aydın
C. Ülkü

Mazbata Muharriri
Balıkesir
V. Asena

Kâtip
Manisa
A. Akın
Gazianteb
A. Şahin
İzmir
E. Kavur
Ordu
Z. Kumrulu
Bursa
H. Bayrı

Aydın
Denizli
N. Geveci
I. Hadımlıoğlu
İçel
İsparta
M. Dölek
S. Bilgiç
Nevşehir
H. H. Ülkün
İmzada bulunamadı
Siird
F. Şendur
Kastamonu
H. Dura

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesinin tadiline dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

Madde 23. — Yeni kanunun meriyetinden önce anonim şirketlerce çıkarılmış olan ve itibari kıymeti beş yüz liradan aşağı bulunan hisse senetleri muteberdir.

Yeni kanunun meriyetinden itibaren üç yıl içinde yapılacak olan esas sermayenin azaltılması muamelesi dolayısıyla senetlerin itibari kıymeti beş yüz liradan aşağı düşülebilir. Şu kadar ki, bu suretle itibari kıymetleri düşürülecek olan hisse senetlerinin kıymeti en az elli lira veya elli liranın misli olması şarttır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde mer'iyete girer.

KONYA MEBUSLARI MUHİTTİN GÜZELKILINÇ VE SAMİ SOYLUNUN TEKLİFİ

Türk Ticaret Kanununun, meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesindeki iki yıllık müddetin bir sene uzatılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 20 nci maddesi ile şirketlerin esas mukavelelerinin yeni hükümlere uydurulması için kabul edilmiş olan iki yıllık müddet 1. I. 1959 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

ADLİYE ENÇÜMENİNİN TADİLİ

Türk Ticaret Kanununun, meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesinin tadiline ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair Kanun

MADDE 1. — Türk Ticaret Kanununun meriyet ve tatbik şekli hakkındaki 6763 sayılı Kanunun 23 ncü maddesi aşağıdaki şekilde tadil edilmiş ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde eklenmiştir.

Madde 23. — Türk Ticaret Kanununun meriyetinden önce anonim şirketlerce çıkarılmış olan ve itibari kıymeti beş yüz liradan aşağı bulunan hisse senetleri muteberdir.

Yeni kanunun meriyetinden itibaren üç yıl içinde yapılacak olan esas sermayenin azaltılması dolayısıyla senetlerin itibari kıymeti beş yüz liradan aşağı düşülebilir. Şu kadar ki, bu suretle itibari kıymetleri düşürülecek olan hisse senetlerinin kıymeti en az elli lira veya elli liranın misli olması şarttır.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasında yazılı anonim şirketlerin esas mukavele-namelerinin yeni hükümlere uydurulması için kabul edilmiş bulunan iki yıllık müddet 1959 senesi sonuna kadar uzatılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren muteberdir.

Hü.

Teklif

Ad. E.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 3. — Bu kanunu tatbika İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

12 . XI . 1958

Başvekil
A. Menderes
Devlet Vekili
—————
Devlet Vekili
A. Aker
Devlet Vekili ve
Münakalât V. V.
M. Kurbanoğlu
Devlet Vekili ve
Çalışma V. V.
H. Şaman
Adliye Vekili
E. Budakoğlu
Milli Müdafaa Vekili
E. Menderes

Dahiliye Vekili ve
Hariciye V. Vekili
Dr. N. Gedik
Hariciye Vekili
—————
Maliye Vekili ve
Maarif V. V.
H. Polatkan
Maarif Vekili
—————
Nafia Vekili
T. İleri
Ticaret Vekili
H. Erkmen
Sıh. ve İç. Muavenet Vekili
Dr. L. Kırdar

Güm. ve İnh. Vekili
H. Hüsman
Ziraat Vekili
N. Ökmen
Münakalât Vekili
—————
Çalışma Vekili
—————
Sanayi Vekili
—————
Bas. - Yay. ve Turz. Vekili
S. Somuncuoğlu
İmar ve İskân Vekili
M. Berk
Koordinasyon Vekili ve
Sanayi V. Vekili
S. Ataman

Manavgat'ın Ilıca köyünden Durmuş Alioğlu Fatma'dan doğma Mehmet Sert'in affı hakkında Arzuhal ve Adliye encümenleri mazbataları (5/11)

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni,
Zat ve Evrak No. 353
Arzuhal En. No. 353

9 . V . 1958

Adliye Encümeni Reisliğine

Manavgat'ın Ilıca köyünden Fatma Kınay'ı 25 gün iş ve gücünden kalacak derecede taşla yaralamaktan adı geçen yer Asliye Ceza Mahkemesinin 27 . IX . 1956 tarihli kesinleşmiş olan ilâmı ile mahkûm olduğu 10 aylık hapis cezasının; işbu fiili henüz farkı mümeyyiz bulunmadığı bir çağda ve adı geçen mağdurun babasının, boğazını sıkması neticesi işlediği ve halen güç şartlar altında tahsil yapmakta ve bütün tahsil hayatı boyunca öğretmen ve arkadaşlarının teveccühlerini kazanmış, en ufak gayriahlâki bir hareketi sebk etmemiş olduğu ve istikbali nazara alınmak suretiyle bir eseri atıfet olarak affını dileyen Mehmet Sert'in encümenimize havale buyurulan bu bapta dilediği ve ekleri 5 . II . 1958 ve 9 . IV . 1958 tarihli toplantılarımızda tetkik olundu.

İncelenen mahkûmiyet dosyasına nazaran; 1939 doğumlu olup vaka tarihinde henüz 15 yaşını ikmal etmemiş bulunan müstedi; (25.V.1954 tarihinde) tarlasından yulaf yolduğunu iddia eden mağdurun babasına, bu isnadının asılsız ve haksız olduğunu bâzı şahıslarla yüzleştirmek suretiyle bildirilmesi üzerine aralarında çıkan niza sırasında mumaileyhin kendisinin boğazını sıkmasından münfeil olarak fırlattığı bir taşla adı geçen mağdurenin yaralanmasına sebebiyet verdiğinden dolayı mahkûm edilmiştir.

Bu hâdise dolayısıyla vakaya katılan 4 maznundan 2 si hakkında âmme dâvası açılmış, hüküm şehadete müstenit ve ifadelerde yaralanmanın bu kavga sırasında atılan taşla vukuunu müeyyit bulunmuştur.

Henüz 18 yaşında olan müstedinin tahsil gördüğü Akseki ve Alanya okullarındaki durumuna mütaallik Maarif Vekâleti yazılarında : «Öğrenci bulunduğu müddet içinde ahlâk ve okul

disiplinine aykırı bir harekette bulunmadığı gibi okulun müşterek hayatındaki sosyal ve faydalı çalışmalara katılmış, okul idarelerine ve öğretmenlerine içten gelen bir saygı göstermiş, derslerini iyi bir şekilde başarmak için gayret sarfetmiş olduğu» ve mahallî müddeiumumiliğinden alınan malûmata atfen Adliye Vekâletinin vâkı işarında da keza; «Halen tahsile devam etmekte olan adı geçen mahkûmun temiz bir aileye mensup bulunduğu» bildirilmiştir.

Vakanın bu oluş şekline ve izah olunan su durumuna nazaran; çok genç ve tahsilde bulunan müstedinin bu mahkûmiyet sebebi ile tahsil hayatından ve istikbalden mahrum bırakılmamasında ve dolayısıyla af yolu ile cemiyete iadesinde faidei içtimaiye mülâhaza olunarak Yüksek Meclisin atıfetinden istifade ettirilmesi âzadan Osman Nuri Lermioğlu'nun müstenkif oyuna karşı ekseriyetle kararlaştırılmıştır.

Mücerret; mâruz sebebe istinaden tanzim olunan işbu inha mazbatamız gereği yapılmak üzere saygı ile sunuldu.

Arzuhal Encümeni

Reisi

Konya

A. F. Ağaoğlu

Bolu

M. Dayıoğlu

Diyarbakır

K. Tayşi

İçel

Y. Karabalut

Mardin

S. Telhağaoğlu

Bu Mazbata

Muharriri

Samsun

N. Ulusoy

Diyarbakır

N. Okur

Elâzığ

F. Karakaya

Kayseri

E. Develi

Elâzığ

M. Altınoğan

Trabzon

Müstenkifim.

O. N. Lermioğlu

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Esas No. 353/353
Karar No. 42

30 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

Manavgat'ın Ilca köyünden Hasan Kır kızı Fatma Kır'a'yı 25 gün iş ve gücünden kalacak derecede tasla yaralamaktan dolayı Manavgat Asliye Ceza Mahkemesinin Temyizen tasdik edilerek kesinleşen 27 . IX . 1956 tarih ve 1954/130 esas ve 1956/141 karar sayılı ilâmiyle on ay hapis cezasına mahkûm bulunan aynı köyden Durmuş Alioğlu 1939 doğumlu Mehmet Sert 18.XI.1957 tarihli arzuhal ile affını talebetmesi üzerine keyfiyet Arzuhal Encümeninde tetkik edilerek affa sayan bulunduğu dair mezkûr encümende tanzim olunan 9 . V . 1958 tarih ve 353/353 sayılı mazbata ile dosyası encümenimize gönderilmekle yapılan müzakere neticesinde :

Mahkûm Mehmet Sert'in mahkûmiyetine esas olan fiili 14 yaşında işemesi, suçu işemesine mağdurun babası Hasan Kır'ın haksız hareketinin saik olması ve suç işlendikten sonra okuluna devam etmesi ve Maarif, Adliye Vekâletleri vasıtasıyla yapılan soruşturmadan halen 18 yaşlarında bulunan Mehmet Sert'in ahlâk ve okul disiplinine aykırı bir harekette bulunmadığı gibi okulun müşterek hayatındaki sosyal ve faydalı çalışmalara katıldığı ve öğretmenlerine ve okul idaresine saygı ile bağlı olduğu ve derslerini başarmak için gay-

ret sarf ettiği anlaşılmış ve izah olunan şu vasıflarına göre cezasının çektirilmesinde iğtimai bir fayda mülâhaza edilmeyip bilâkis, affı halinde faydalı olacağına kanaat getirilmiş ve bu sebeple Yüksek Meclisin atıfetine lâıyk görülmüş olduğundan mahkûm Mehmet Sert'in mahkûm olduğu on ay hapis cezasının affına ve buna göre bir kanun teklifi yapılmasına encümenimizce 28 . V . 1958 tarihinde ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye En. Reisi Aydın C. Ülkü Bu M. Muharriri Ordu Z. Kumrulu

Kâtip

Sakarya	Gaziantep	İçel
T. Barış	A. Şahin	M. Dölek
İsparta	İzmir	İzmir
S. Bilgiç	N. Davran	E. Kavur
Kırşehir	Maras	Mardin
H. Çopuroğlu	H. F. Eviya	M. A. Arıkan
Mardin	Rize	Sakarya
M. K. Boran	M. Önal	N. Kirişcioğlu
Samsun		Uşak
A. Keleşoğlu		A. R. Akbaykoğlu

ADLIYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

Manavgat'ın Ilca köyünden Durmuş Alioğlu,
Fatma'dan doğma Mehmet Sert'in affı hakkında
Kanun

MADDE 1. — Fatma Kır'ı yaralamaktan dolayı Manavgat'ın Ilca köyünden Durmuş Alioğlu, Fatma'dan doğma 11 . IX . 1939 doğumlu Mehmet Sert'in Manavgat Asliye Ceza Mahkemesinin 27 . IX . 1956 tarihli ve 1954/130 esas, 1956/141 karar sayılı ilâmiyle mahkûm olduğu

on ay hapis cezası affedilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanunun ierasına Adliye Vekili memurdur.

**İspir'in Karakarmış köyünden Salihoglu, Havva'dan doğma 1340
doğumlu Sadettin Polat'ın affı hakkında Arzuhal ve Adliye
encümenleri mazbataları (5/12)**

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. 1268

Arzuhal En. No. 1268

9 . V . 1958

Adliye Encümeni Reisliğine

Sureti kabule göre, 1 Temmuz 1949 tarihinde, yol haricolmak üzere, otuz gün izinle kıtasından ayrılan ve 6 Nisan 1956 tarihinde yakalanan er Sadettin Polat'ın Askerî Mahkemece yapılan muhakemesi sonunda, izin tecavüzü suçundan 5 ay hapsine ve yeni baştan askerliğine hükmedilmiştir.

30 VIII . 1957 gün ve 57/28-40 sayılı bu hükmün usulen katileşmesinden sonra Büyük Millet Meclisine istida ile müracaat eden hükümlü, izin tecavüzünde bulunmadığını, izinli olarak memleketine geldikten sonra hastalandığını, bu sebepten dolayı izninin uzatıldığını ve bu arada yatmış olduğu Askerî Hastaneye de rapor verilmek suretiyle sakata ayrıldığını ve halen devam eden hastalığı sebebiyle cezasının infazı hususunun tehir edildiğini beyanla, affını istemektedir.

Millî Müdafaa Vekâletinin verdiği cevaba göre, Haydarpaşa Hastanesinin 11 Temmuz 1956 gün ve 1809 sayılı raporunda adı geçen 27 Haziran 1956 tarihinde hastaneye yatırılarak, 12 Temmuz 1956 tarihinde (Hilit Tb.) teşhisi ve sonunda muayene kaydı ile altı ay hava değişimine tâbi tutulmuş, Mareşal Çakmak Hastanesinin 19 Nisan 1957 tarih ve 1437 numaralı raporu ile de (Fibroz Akciger Tb.) teşhisi ile B. 37 mucibince sakata ayrılmıştır.

Her ne kadar izin tecavüzünde bulunduğu kabul edilen dilekçenin kıtasından infikâk ettiği ve yakalandığı tarihlerle, mezkûr raporların tarihleri arasında bir irtibat bulunmaması sebebiyle Millî Müdafaa Vekâletince Askerî Temyiz Mahkemesi nezdinde yazılı emir yoluna gidilmemiş ise de müstedinin izin müddeti sonunda birliği-

ne iltihak edememesinin hastalığı yüzünden ileri geldiği, sakata ayrılmış olması dolayısıyla esasen yeni baştan askerlik cezasının tatbikine de imkân kalmadığı, halen devam eden hastalığından dolayı infazın Cumhuriyet Müddeiumumiliğine tehir edilmiş olduğu anlaşılmıştır.

Bu işin müzakeresi sırasında hazır bulunduran vekâlet mümessili de, izin müddeti sonunda hastalığından dolayı kıtasına iltihak edemediği mezkûr raporlarla mütehakkik bulunan dilekçenin 5 aydan ibaret hapis cezasının hususi af yolu ile kaldırılmasının hakkaniyet ve mâdelete uygun düşeceğini ifade etmiştir.

Encümenimiz, yukarda beyan edilen sebeplerden ve atıfet yönünden dilekçi Sadettin Polat hakkında hususi af yoluna gidilmesini, âzadan Osman Nuri Lermioğlu'nun muhalefetine karşı ekseriyetle kararlaştırılmıştır.

Keyfiyeti saygı ile bildirir ve gereğinin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Arzuhal Encümeni

Reisi	Mazbata Muharriri
Konya	Çorum
A. F. Ağaoğlu	H. Ortakcioğlu
Bolu	Diyarbakır
M. Dayıoğlu	N. Onur
Diyarbakır	Elâzığ
K. Tayşi	M. Altındoğan
Elâzığ	İçel
F. Karakaya	Y. Karabulut
Kayseri	Mardin
E. Develioğlu	S. Telliğaoğlu
Samsun	Trabzon
N. Ulusoy	O. N. Lermioğlu

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No: 1268/1268

Karar No: 44

31 . V . 1958

Yüksek Reisliğe

İzin tecavüzü suçundan hükümlü İspir'in Karakarmış köyünden Sadettin Polat'ın hususi af talebi dolayısıyla Arzuhal Encümeni tarafından müspet mütalâa ile encümenimize havale edilen talep ve dosya üzerinde encümenimizce yapılan tetkik ve müzakere sonunda :

Hükümlü Sadettin Polat'ın 131 nci Piyade Alayı Kumandanlığı Askerî Mahkemesinin 30 Ağustos 1957 gün 57/40 esas ve 57/28 karar sayılı ilâmına göre 1 Temmuz 1949 tarihinde yol haric olmak üzere otuz gün izinli olarak kıtasından ayrıldığı, izin sonunda avdet etmiyerek 6 Nisan 1956 tarihinde yakalanarak 218 nci Piyade Alayı Kumandanlığı emrine sevk edildiği ve mahkemenin izin tecavüzü suçunu sabit görerek neticeten beş ay müddetle hapis ve yeni baştan askerlik yapması ferî cezasına da mahkûm edildiği anlaşılmıştır.

Mahkûm müstedi ise, izinli olarak memlekete ne geldikten sonra hastalandığını, bu sebepten dolayı izninin uzatıldığını ve bu arada yatmış olduğu Askerî Hastanece de rapor verilmek suretiyle sakata ayrıldığını ve halen devam eden hastalığı sebebiyle cezasının infazının tehir edilmekte olduğunu bildirmiştir.

Millî Müdafaa Vekâleti Askerî Adalet İşleri Başkanlığının 17 Mart 1958 gün ve 1268 sayılı yazısında, müstedinin Haydarpaşa Askerî Hastanesinin 11 Temmuz 1956 gün ve 1809 sayılı raporunda yazılı olduğu veçhile 27 Haziran 1956 tarihinde hastaneye yatırılarak 12 Temmuz 1956 tarihinde (Hilit Tb.) teşhis ve (C. 37 sonunda) muayene kaydıyla 6 ay hava değişimi verilerek tabureu edildiği, Maraşal Çakmak Hastanesinin 19 Nisan 1957 tarih ve 1437 sayılı raporunda ise (Fibroz Akeğer Tb. sekeli) teşhisi ile de B. 37 mucibince sakata ayrıldığı anlaşılmaktadır.

Her ne kadar izin tecavüzü tarihi ile rapor tarihleri arasında rabıta yok ise de mevcut raporlarla sakata ayrılmış olan müstedinin askerlik ferî cezasının tatbikine imkân kalmadığı gibi halen hastalığının devamı sebebiyle de hapis cezasının infazının tehir edilmekte olması ve asıl sebep ortadan kalktıktan sonra buna binaen verilen hapis cezasının infazında içtimai fayda mülâhaza edilemeyeceği gibi adalet duygularına da uygun bulunmadığından Sadettin Polat'ın cezasının hususi af ile ortadan kaldırılmasına encümenimizce 28 . V . 1958 tarihinde ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye Encümeni Reisi Bu Mazbata Mu.
Aydın Kütahya
C. Ülkü S. Süruri Nasuhoğlu

Kâtip
Sakarya Gazianteb İçel
T. Barış A. Şahin M. Dölek
İsparta İzmir İzmir
S. Bilgiç N. Davran E. Kavur

Kırşehir Maraş
H. Çopuroğlu H. F. Evliya
İmzada bulunamadı İmzada bulunamadı

Mardin Mardin Rize
M. A. Arıkan M. K. Boran M. Önal
Sakarya Samsun Manisa
N. Kirişcioğlu A. Keleşoğlu A. Akın
İmzada bulunamadı

Uşak Ordu
A. R. Akbıykoğlu Z. Kumrulu
İmzada bulunamadı

ADLIYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

İspir'in Karakarmış köyünden Salihoğlu, Havva'dan doğma 1340 doğumlu Sadettin Polat'ın affı hakkında Kanun

MADDE 1. — İzin tecavüzü suçundan dolayı İspir'in Karakarmış köyünden Salihoğlu, Havva'dan doğma 1340 doğumlu Sadettin Polat'ın 131 nci Piyade Alayı Kumandanlığı Askeri Mahkemesinin 30 . VIII . 1957 tarih ve 1957/40 esas, 1957/28 karar sayılı ilâmiyle mahkûm olduğu beş ay hapis cezası ile fer'î cezası affedilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 3. — Bu kanunun icrasına Adliye Vekili memurdur.

Tebliğat kanunu lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/105)

T. C.

Başvekâlet

28 . VI . 1957

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 568/1779

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Adliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 11.VI.1957 tarihinde kararlaştırılan tebligat kanunu lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

I - Tebligat Kanunu lâyihasının hazırlanmasını gerektiren sebepler :

Tebliğata mütaallik hükümleri ihtiva eden ve bu mevzuda diğer kanunların da atıfta bulunduğu Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 5 . X . 1927 tarihinde meriyete girmesinden beri aradan 30 seneden fazla bir zaman geçmiş bulunmaktadır. Bu kanunun tebligata mütaallik yedi maddesinin hükümlerini ilga ederek mübaşirlere tebligat yerine PTT İdaresi vasıtasıyla tebligat yapılması esasını vez'eden 3560 sayılı adli evrakın Posta, Telgraf ve Telefon İdaresi vasıtasıyla tebliğine dair Kanun da, 1 . I . 1940 tarihinde meriyete girmesi itibarıyla on yedi senelik bir maziye maliktir. Bu kanunlar tebligat mevzuunda, kabul edildikleri tarihte ileriye doğru birer hamle vasfını haiz olmakla beraber, bugün, Türk hukuk inkulâbının intikal devresine mahsus kanunlar olmak hüviyetinden ileri gidememekte ve bu kanunları tatbik edenler ve hattâ alâkadar vatandaşlar yönünden, birçok noksanlıkları ihtiva ettikleri, tatbikatın verdiği tecrübelerden anlaşılmiş bulunmaktadır. Bu sebeple kanun lâyihasının hazırlanmasında birinci prensip, mer'î hükümleri ele alarak bunları ihtiyaçlara göre işler bir hale getirmek, tebligat mevzuunu basite irca ve tatbikatı kolaylaştırmak ve boşlukları yeni hükümlerle doldurmak olmuştur. Bu prensiple çalışmalara başlanınca, tatbikatta tebligat usulünün arz ettiği tenevvü ve bunun PTT için hâsil ettiği güçlük ve binnetice usulüne aykırı tebliğler yapılması ve devletin bu yüzden fazla masraf ihtiyarına mecbur kalması ve nihayet tebligata mütaallik bütün hükümlerin bir kanun içinde bulunmasındaki kolaylık, tebligat usulünün tevhidini ve bütün harcları ihtiva eden Harcler Kanunu gibi bir tebligat kanunu hazırlanmasındaki zarureti ortaya çıkarmıştır. Bu zaruretin de inzıمامı ve tebligatını PTT İşletmesi vasıtasıyla yapamıyan âmme hukuku hükmi şahıslarının da bu yoldan istifadesini temin gayesiyle bu lâyiha hazırlanmıştır.

Lâyiha, maddeler hakkında aşağıdaki izahattan da anlaşılacağı veçhile, mahkemelerin, sair kazai mercilerin ve bilcümle devairin bilhassa Kanunu Medeninın tatbikı yönünden büyük ehemmiyet arz eden tapu dairelerinin ve baroların bugünkü hükümler muvacehesinde tebligat yüzünden sürüncemede kalan işlerinin kolaylıkla intacını sağlayacak ve cezai hükümleri ile de suiniyet sahibi kimselerin tebligat işlerini aksatmaları önlenecek ve bunu yapanların tecziyesi, mümkün olacaktır.

Kanun lâyihası, birinci bap - umumi hükümler başlığı altında ve iki fasıl halinde kanunun şümülünü gösteren hükümlerle tebligat esaslarını, ikinci bap hususi hükümler olarak kazai, idari ve mali tebligata ait üç fasıl, üçüncü bap da cezai hükümleri ve nihayet dördüncü bap olarak da, müteferrik hükümleri ihtiva etmektedir.

II - Lâyihanın birinci babı :

a) Umumi mülâhazalar :

Umumi hükümlere taallük eden lâyihanın birinci babında, hususi hükümlere mütaallik ikinci bapta sarahat olmayan hallerde tebligat işlerinde tatbik edilecek hükümler yer almış bulunmaktadır.

b) Kanunun şümülü :

Lâyihanın birinci babının birinci fasıl kanunun şümülünü göstermektedir.

Bu itibarla 1 nci maddesinde, kanunun hangi merciler tarafından tatbik edileceği ifade edilmiştir. Bunlar kazai merciler, umumi ve mülhak bütçeli daireler, hususi idareler, belediyeler, köy hükmi şahsiyetleri, barolar ve noterliklerdir. Bu merciler tebligatlarını PTT İşletmesiyle yapmaya mecburdurlar. Bu madde hazırlanırken maddenin şümülünün daha fazla genişletilmesi ve bu arada İktisadi Devlet Teşekkülleri gibi müesseselerin birinci maddeye ithali düşünülmüş ise de, hem onları böyle bir mecburiyet altına sokmanın mahzurları, hem de kanunun tatbikini bu teşekküllerin ihtiyarına bırakan bir ikinci fıkra vaz'edilmesi halinde de, daha ziyade hususi hukuk prensiplerine göre idare edilen bu müesseselerle aynı hukuk prensiplerine tâbi bulunan serbest teşekküllerin aralarındaki müsavata ihlâl edecek olması dolayısıyla kabul edilmemiştir.

1 nci maddenin, tebligatın PTT vasıtasıyla yapılması hakkında bir kaide vaz'etmesine mukabil, 2 nci madde tebligatın memur marifetiyle yapılabilmesine dair müstesnayı muhtevi bulunmaktadır. 2 nci maddenin tatbik edilebilmesi için üç halin tahakkuku şarttır : 1. PTT tarafından süratle tebligat yapılmasının mümkün olmayacağı ve bu suretle vâkı olacak tehhürden bir zarar husule geleceği aşikâr ise, 2. Aynı şehir içinde bulunan daire ve müesseseler arasında veya, 3. Bu daire ve müesseselerde bulunan şahıslara tebligat yapılacaksa, PTT İşletmesi tavsiy edilebilir. Bu maddeyi 1 ci maddede yazılı daire ve müesseseler kendi takdir haklarını istimal ederek, tatbik edeceklerdir. Bu şartlardan birinin tahakkuku halinde, tebligatı çıkaracak olan daire veya müessese tebligatın yapılmasına kendi mensuplarından birini memur edebileceği gibi, icabediyorsa mahallî mülkiye âmirinin emriyle zabıta marifetiyle de tebligat yaptırabilir.

Maddenin ikinci fıkrası, yerinde bir hüküm olarak, zor kullanılmasını gerektiren veya hâzırlik tahkikatına taallük eden vazifelerin zabıta tarafından yapılacağına dair olan hükümlerle, bu kanunun ikinci babında memur marifetiyle tebligat yapılmasına ve hususi tebligat şekillerine mütaallik hükümleri mahfuz tutmuştur.

Lâyihanın 3 ncü maddesinde, PTT işletmesinin bu kanuna göre yapacağı işlerden dolayı alacağı ücretlerin, mevcut PTT tarifelerinden ayrı bir tarife ile tesbit ve tâyin edileceği esas vaz'edilmektedir. Tarifeyi, iktisadi bir devlet teşekkülü olan PTT işletmesi kendisi yapacak, fakat Tebligat Kanununun tatbikatında, her vekâletin faaliyet sahasına giren Hükümetin umumi politikasının tatbiki mevzu bahis olduğundan, tarife, Hükümetin bir uzvu olan Münakalât Vekilinin tasdiki ile tekemmül etmiş olacaktır. Bu itibarla lâyihanın 3 ncü maddesi, mer'i 6145 sayılı Kanunun 11 nci maddesindeki, muhabere ve müraseleye ait âzami ücret tarifeleri ile âdi mektup, âdi telgraf ve âdi telefon cari ücret tarifelerinin Münakalât Vekilinin tasvibi ile tekemmül edeceği yolundaki hükmüne de mütenazır olmaktadır.

Posta, telgraf ve telefon işlerinin kanunen PTT nin inhisarında olmasına göre, Devletin munzam vazife vererek gelir sağladığı bir müessesenin ücret tarifesi hususunda da Münakalât Vekili vasıtasıyla son söze sahip bulunması, işin icabına uygun görülmüştür.

Tarifenin PTT işletmesi tarafından hazırlanması ve Münakalât Vekâletince tasdikine mütaallik teferrüatla ilgili hükümler, bu kanunun 59 ncü maddesi mucibince yapılacak olan, Tebligat Kanununun sureti tatbikini gösteren talimatnamede yer alacaktır.

Lâyihanın 4 nci maddesi, 2 nci maddenin tatbikiyle ilgili ve mer'i Harclar Kanununun 33 nci maddesine müşabih bir hükümdür. Mezkûr 33 nci madde mahkemelerin kendi memurları ile yapacakları tebligatta, tebliğ yapanın zaruri masraflarını, kendisine tebligat yapılacak şahsın bulunduğu yerin mesafesine nazaran her malî sene başında oranın Adliye Encümeni tarafından tanzim olunacak cetvele göre alınmasını âmirdir. Tebligat Kanununun şümulü daha geniş olduğundan, tatbikatta birliği de sağlamak için zaruri masrafların tesbiti vazifesi vilâyet idare heyetlerine bırakılmış ve Harclar Kanununun 33 nci maddesi ilga edilmiştir.

5 nci maddenin birinci fıkrası, tebliğ ücreti ve masrafının peşin olarak verileceğini ifade etmektedir. Bu maddenin ikinci fıkrasında, ücret ve masrafın peşin verilmemesi halinde tebliği çıkaracak mercie bir mehil tâyin edebilme imkânı verilerek, işlerin sürüncemede bırakılmaması gayesi güdülmüştür. Ancak zaruri sebeplerden dolayı bu mehle riayetsizlik halinde, yeni bir mehil verilebilecektir. Masrafı peşin olarak vermiyen, tâyin edilen müddet içinde de bunu ödemiyen ve hiçbir mâkul mazeret de ileri sürmiyen kimse, tebligata mütaallik talebinden, işin esası tebligatsız halledilemeyecekse bundan dahi, sarfınazar etmiş addolunacaktır.

Lâyihanın 6 nci maddesi, 3560 sayılı Kanunun 6 nci maddesinin aynıdır.

7 nci madde, 3560 sayılı Kanunun 3 nci maddesinin, PTT de kullanılan seri ve hususi bütün vasıtalara teşmil edilmiş şeklidir. Bu itibarla tebligat, uçakla veya postada kullanılan diğer seri ve hususi vasıtalarla veya muhtelif işaretli telgraflarla da yapılabilecektir. Maddenin umumi ifadesi, PTT de halen bulunmayan ve fakat ileride kullanılacak olan her vasıtayı şümulü içine alabilecek bir mahiyettedir. 3560 sayılı Kanunda bulunmasına rağmen 17 senedir tatbik edilemiyen telgrafla tebligat usulü gibi, yeni vaz'edilen uçakla ve diğer seri ve hususi vasıtalarla tebligat usulleri de, tatbik edilerek, sürat istiyen zamanımızın ihtiyaçlarına cevap verilmiş olacaktır.

c) Tebligat esasları :

Birinci babın ikinci faslı tebligat esaslarına taallük etmektedir.

Lâyihanın bu faslındaki 8 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 114 ve 116 nci maddelerinden alınmış ve metinde gerekli değişiklik yapılmakla beraber, yeni bir üçüncü fıkra ilâve edilmiştir. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 114 nci maddesi, davetiyelerin de nüshaları olacağını, bir nüshanın dosyada alkonup diğerinin tebliğ edilecek kimseye verileceğini ifade eder, mahiyettedir. Böyle bir yanlışlığa meydan vermemek için birinci fıkrada (davetiye) ibaresi kaldırılmış ve 3 nci fıkrada her nevi evrakın tebliğine ve davetiyelere ait tebliğ mazbatalarının dosyasına konacağı ifade edilmek suretiyle vüsuku temin ve tebligatı çıkaran mercie kontrol imkânı verilmiştir.

Maddedeki (tebliğ evrakı) ndan maksat; lâyihanın 70 nci maddesinin birinci fıkrasına tevfi-kan, tebliğ mazbatalı kapalı zarf içinde gönderilen her nevi evraktır.

Davetiyenin ihtiva edeceği kayıtlara mütaallik lâyihanın 9 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 115 nci maddesine tekabül etmekte ve davetiyenin birinci maddede yazılı daire ve müesseselerin hepsinde kullanılabilecek tek tipte olmasını temine yarıyacak ilâve ve değişiklikler yapılmış bulunmaktadır.

Lâyihanın 10 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ikametgâhta tebliğ esasının bırakılarak bunun yerine mevcut tatbikata ve ihtiyaçlara uygun bir şekilde, bilinen en son adreste tebligat yapılması prensibinin kabulünü ifade etmektedir. Bu itibarla Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun, mahkemenin dairei kazası dâhilinde bir ikametgâh tâyini hakkındaki 117 nci maddesi kaldırılmıştır.

Maddenin ikinci fıkrası, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 125 nci maddesinin, ihtiyaca uygun olarak değiştirilmiş şeklidir.

Çok mühim olan bu maddenin tatbik şeklinin nasıl sağlanacağı; gerek kendilerinin, gerek şahit ve diğer kimselerin adreslerini kasten yanlış olarak veren alâkadârlarla vekillerinin doğru adres vermelerinin ne şekilde temin edileceği, kanunun sureti tatbikini gösterecek olan talimatname-de yer alacaktır.

Lâyihanın 11 nci maddesinin birinci fıkrası, vekil vasıtasıyla takibedilen işlerde tebligatın vekile yapılmasını âmirdir. Ancak buradaki (vekil) tâbiri, munhasıran avukatları değil, bunları ve müvekkili namına işi takip salâhiyetini haiz olan kimseleri de şümulü içine almaktadır. Bu fıkranın mukabili halen, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 124 nci maddesidir.

Maddenin ikinci fıkrası, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 120 nci maddesinin birinci cümlesinin, maksada uygun hale getirilmiş ve vuzuh verilmiş şeklidir. Bu fıkradaki (Kanuni mümessil) tâbiri, veli, vasi, kayyım gibi kimseleri ifade eder. Fıkra metninde üç ihtimal derpiş edilmiştir : 1. Tebligat kanuni mümessili bulunanların şahıslarına değil, mümessillerine yapılacaktır. 2. Kanuni mümessili olmayıp da bulunması gerekenlere, meselâ, velisi bulunmayan bir küçüğün vasisinin olması gerektiğine göre, evvelâ usulü dairesinde kanuni mümessil tâyini cihe-tine gidilecek ve tebligat kanuni mümessile yapılacaktır. 3. Eğer tebligat; kanunlara göre, mümessili bulunan bizzat şahsına yapılması icabederse, meselâ, temyiz kudretini haiz küçük veya mahcurların munhasıran şahsa merbut haklarının istimali mevzuubahsolursa, tebligat mümessile değil, onun temsil ettiği kimsenin adresine çıkarılır.

12 nci madde, hükmi şahıslara ve ticarethanelere tebligat yapılması icabeden ahvalde, kimlere tebligat yapılabileceğini göstermektedir. Madderin birinci fıkrasında, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 120 nci maddesinin ikinci cümlesinde sayılanların hepsini ifade edecek şekilde (salâhiyetli mümessil), ikinci fıkrada da aynı kanunun 121 nci maddesinin mukabili ve Borçlar Kanunu hükümlerine uygun olarak (ticari mümessil) tâbirleri kullanılmıştır.

Lâyihanın 13 nci maddesi, mer'î kanunun 128 nci maddesinden aynen alınmış ve ifadeye vuzuh verilmiştir.

14 nci madde, askerî şahıslara yapılacak tebligata taallük etmektedir. Bu maddenin birinci fıkrasında, muhatap namına üste tebligat yapılabilmesi ancak astsubayların haricindeki erat için kabul edilmiş ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 122 nci maddesi hükmünden farklı bir diğer nokta olarak da (Kara, deniz ve hava eratı) yerine, bunların haricinde kalanları, meselâ jandarmaları da ifade edecek şekilde (erat) tâbiri kullanılmıştır.

İkinci fıkradaki (askerî şahıs) mefhumu, Askerî Ceza Kanununun 3 nci maddesinde gösterilen kimseleri ifade eder. Bu fıkra hükmüne göre astsubay ve subaylara evlerinde tebligat yapılabileceği gibi, mensub oldukları askerî birlik ve müessesede de tebligat yapılması caizdir. Tebliğin yapılmasını temin edecek olan nöbetçi âmiri veya subayı, muhatap orada olduğu halde onu derhal bulamaz ve tebliğin yapılmasını temin edemezse, onun yerine kendisi tebellüğe mecbur tutulmuştur. Eğer muhatap muvakkaten başka yere gitmişse 20 nci maddeye göre muamele yapılacaktır. «Bu evrakı derhal tebliğ olunacak kimse yedine vermediği takdirde mafevk tazminat ile mahkûm olur.» şeklindeki 1086 sayılı Kanunun hükmü kaldırılarak, bunun yerine umumi bir hüküm halinde 53 nci maddeye cezai müeyyide konulmuş ve bu halde Borçlar Kanununun 41 nci maddesi mucibince tazminat isteme hakkının bulunacağı tabii görülmüştür.

Lâyihanın 15 nci maddesi, sefer halinde bulunan birlik ve müesseseye mensup askerî şahıslara, bağlı buldukları kara, deniz veya hava kuvvetleri kumandanlıkları vasıtasıyla tebligat yapılmasını âmirdir. Hazer halinde bu kuvvetler kumandanlıklarının haricinde kalan birlik veya müesseseler, sefer halinde bu kumandanlıklara bağlanacağı için, tebligatın yine bu üç kumandanlıktan biri vasıtasıyla yapılması durumu hâsil olacaktır. Sefer halinde birlik ve müesseselerin ve yerlerinin gizli kalması kaidesi câri olup, esasen hareket halinde bulunan bir birliğe mensup askerî bir şahsa tebligat yapılması da çok müşkül bulunduğundan, kuvvetler kumandanlıklarını tavsit zaruridir.

16 nci madde, 1086 sayılı Kanunun 126 nci maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmiş şeklidir. Lâyihanın 22 nci maddesi muvacehesinde burada (yetişkin) tâbiri kullanılmamış, (ikametgâh ve mesken) yerine de 10 ncu madde ile kabul edilen prensibin zrauri bir neticesi olarak (adres) mefhumu ikame edilmiştir.

Lâyihanın 17 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 127 nci maddesine, 18 nci madde 126 nci maddenin ikinci fıkrasına tekabül etmektedir. 17 nci maddede, meslek ve sana-

tın evde icra edilmesi hali de derpiş edilerek buna göre hüküm sevk edilmiştir. 18 nci maddede ise, otel ve fabrika gibi yerlerde muhatap orada olduğu halde derhal buldurulması veya tebliğin temini mümkün olamazsa, o yeri idare eden veya muhatabın bulunduğu kısmın âmirinin muhatap yerine 14 ncü maddede olduğu gibi tebellüğ mecburiyetini vaz'etmektedir. Bu suretle tatbikatta çok müşkilât arz eden bu gibi haller dolayısıyla tebligat işinin aksaması, önlenmiş olacaktır.

Mevkuf ve mahkûmlara yapılacak tebligattan bahseden 19 ncü maddeden sonra, lâyihanın 20 nci maddesi çok mühim bir hükmü ihtiva etmektedir. Bu madde suiniyet sahiplerinin tebligatın yapılamaması ve dâvanın veya her hangi bir işin intacedilememesi gayesine mâruf hareketlerine mâni olacaktır. Çünkü, muhatap yerine kendilerine tebligat yapılabilecek olan ve 14, 16 ve 18 nci maddelerde yazılı şahısların, muhatabın muvakkaten başka yere gittiğinden bahsile tebliği kabul etmeleri halinde, hüviyetleri tesbit edilerek beyanları da kendilerine imzalatılmak suretiyle hakikata muğayir beyanda bulunmaları tesbit edilebilecek ve binnetice 54 ncü maddedeki cezai müeyyideye mâruz kalacaklardır. Bu şahısların imzadan imtina etmeleri halinde, tebliğ memurunun tutacağı zabıt, kâfi addedilecektir.

Muhatabın muvakkaten başka yere gitmesi sebebiyle tebliğ edilemeyen evrak, çıkararak mercie iade olunacak ve keyfiyet tebliğ mazbatasına yazılacağı için, merci, muhatabın bulunduğu yerin mesafesini de nazara alarak bir mehil tâyini suretiyle evvelki adrese tekrar tebligat çıkaracaktır. Bu halde üç ihtimal mevzuubahsolur : 1. Muhatap dönmüş ve kendisine tebligat yapılmıştır. 2. Muhatap dönmüştür, fakat tebliğ memuru geldiği zaman orada yoktur. Bu takdirde 14, 16 ve 18 nci maddelere göre tebligat yapılacaktır. 3. Muhatap dönmemiştir. Bu halde dahi 14, 16 ve 18 nci maddelerde muhatap yerine tebligat yapılabileceği ifade edilen şahıslara tebligat yapılacaktır.

Bununla beraber yukarıda zikredilen 1 nci ve 2 nci ihtimallerde tebliğ tarihi, tebellüğ sadedinde zabıt varakasına imza atıldığı gün olduğu halde, üçüncü ihtimalde, tebligat muhataba haber vermesi için bir mehil tâyin edilerek yapılacağı için mehil müessesesinin tabii bir neticesi olarak, bu şahısların evrakı alarak mazbatayı imzaladıkları tarihten başlayacak olan mehilin hitamında tebligat yapılmış olacaktır. Maddenin sonundaki (kabule mecburdurlar) ibaresi, muhatabın henüz avdet etmemiş olmasının tebliğe mâni olmayacağını açıkça belirtmek için kullanılmıştır. Tebellüğden imtina halinde 21 nci madde hükmü tatbik edilecektir.

Lâyihanın 21 nci maddesi tebliğ imkânsızlığı ve tebellüğden imtina halini derpiş eylemekte ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 131 nci maddesinin 1 nci ve 2 nci fıkralarına tekabül etmektedir.

21 nci madde metni iki hali derpiş ediyor : 1. Muhatabın ve onun yerine tebligat yapılabilecek bir kimsenin adresinde bulunmaması, 2. Muhatabın veya onun yerine kendisine tebligat yapılabilecek kimsenin tebellüğden imtina.

Birinci halde, tebliğ memurunun gittiği adreste muhatap veya onun yerine tebligat yapılabilecek kimseler vardır, fakat adreste bulup, tebligat yapabilme imkânı yoktur. Eğer o adrese ait yer boş veya başkaları tarafından işgal olunmuş, başka bir deyişle muhatap oradan ayrılmışsa, muhatabın adresi ya bellidir, oraya tebligat yapılır; yahut da meçhul durumuna girmiştir, 28 nci maddeye göre muamele yapılır.

İkinci halde, tebellüğden imtina mevzuubahsedilmiştir. 1086 sayılı Kanunun 131 nci maddesinin ilk fıkrasına göre, bu halde tebliğ olunacak evrakın imtina eden şahsın önüne bırakılması ve keyfiyetin tebliğ mazbatasına yazılarak altının o mahallede ikametgâhı maruf bir şahsa da imza ettirilmesi lâzımdır. Tatbikatta, bu şekilde imza ettirmek için, ikametgâhı maruf bir şahıs, hattâ her hangi bir şahıs bulmak çok müşkül olduğu için maddenin tatbiki aksamakta idi. Lâyihanın 21 nci maddesinde bu usul terk edilmiştir. Şimdi tebellüğden imtina halinde de tıpkı yukarıda izah edilen birinci halde olduğu gibi yapılacak ve tebliğ evrakının muhtar, ihtiyar heyeti âzası, zabıta âmiri ve memurundan hangisine bırakıldığını gösteren ihbarname kâğıda yapıştırılacak ve tebliğ tarihi, ihbarnamenin kâğıda yapıştırıldığı tarih olacaktır.

İhbarnameyi yırtan, talikine mümanaat edenler 55 nci madde mucibince ceza göreceklerdir. İhbarnamenin ne kadar müddet kapıda kalması icabedeceği, tebliğ evrakını muhtar, zabıta memuru gibi şahısların ne kadar müddet saklıyacakları ve bu muamelelerin teferruatı, bu kanunun tatbik suretini gösterir talimatnamede yer olacaktır.

Lâyihanın 22 nci maddesi, 1086 sayılı Kanunun 126 nci maddesinin birinci fıkrasındaki (yetmiş olan biri) mefhumunu karşılamak için konulmuş, tatbikatın verdiği tecrübeler ve işin icabına uygun ve vâzih bir maddedir. Maddenin unsurları, tebliğ memuru tarafından takdir edilecektir. Muhatap yerine tebligat yapılacak kimsenin görünüşüne nazaran bâriz bir surette ehliyetsiz ve 15 yaşından aşağı olmaması lâzımdır.

23 ncü madde tebliğ mazbatasının ihtiva edeceği kayıtları ifade etmektedir. 1086 sayılı Kanunun 132 nci maddesini karşılamakla beraber, bu lâyihanın tatbikine uygun bir şekildedir.

24 ncü madde imza edemeyecek durumda olmanın bütün hallerini derpiş ederek tebligat yapılmasını mümkün kılmış ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 131 nci maddesinin 3 ncü fıkrasının dolduramadığı boşluğu da kapatmıştır. Bu maddenin son fıkrası mucibince, vüsuku temin için tebliğ memuru tarafından davet edilen muhtar, ihtiyar heyeti âzası veya zabıta memuru için davete icabet etmek, kanunen tahmil edilmiş bir vazifedir. Lâyihanın 52 nci maddesi bu husus hakkında da bir müeyyide teşkil etmektedir.

Lâyihanın 25 ve 27 nci maddeleri, yabancı memlekette yapılacak tebligatı temin için sevk edilmişlerdir. Bu itibarla, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun çok kısa ve gayrivâzih olan 138 ve 139 ncü maddelerine tekabül etmekte ve 26 ncü madde mezkûr kanunda bulunmayan yeni bir hükmü tesis etmektedir.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 138 nci maddesinin, yabancı memlekette yapılacak tebligat usulüne mütaallik ihtiva etmesi gereken hususlar, lâyihanın 25 nci maddesinde yer almıştır. Kaideten, yabancı memlekette tebliğ, o memleketin salâhiyetli makamı vasıtasıyla yapılacaktır. Tebligatın yapılmasını, memleketimizin siyasi memuru ve konsolosumuz talebedecektir. Bunun için o devletle aramızdaki anlaşma veya o memleket kanunlarının buna müsaid olması lâzımdır. Aramızda bir anlaşma yoksa ve fakat o memleketin kanunları, eenebi bir memlekette gönderilen evrakın tebliğine cevaz veriyorsa, maksat yine hâsıl olacaktır. Eğer o memleketi fiilen ve hukukan tanımış olmamıza rağmen siyasi memur veya konsolosumuz yoksa, Hükümetin ittihaz edeceği tedbir dairesinde o memleketin salâhiyetli makamı vasıtasıyla tebligat yapılabilecektir.

Maddenin ikinci fıkrası eenebi bir memlekette Türk vatandaşına kendi siyasi memur veya konsolosumuz tarafından, o memleket makamlarını tavsit etmeden tebligat yapılabileceğini ifade etmek için vaz'edilmiştir.

Üçüncü fıkra, Türkiye'den yabancı bir memlekete tebligat evrakının nasıl gönderileceğini göstermektedir. Bu fıkroda, lâyihanın 1 nci maddesinde yazılı daire ve müesseseler, doğrudan doğruya veya dolayısıyla veyahut da murakabe bakımından ve netice itibarile iera kuvvetinin bir uzvuna bağlı oldukları için, Hariciye Vekâletine gönderilecek tebliğ evrakının, vekâletler kanalından geçmesi kabul edilmiştir. Bu suretle Hariciye Vekâletinin bu mevzuda mahdut adedde muhatabı olacak ve tetbikatta birlik ve işlerde kolaylık ve kontrol sağlanarak yanlışlıklara meydan verilmeyecektir. Halen tatbikatta, tebliğ evrakının zamanında Hariciye Vekâletine gönderilmediği ve bu sebeple evrakta yazılı müddet geçtikten sonra tebligatın ifa edilemediği müşahede edilmiştir. Bu mahzuru önlemek için bu tebliğ evrakının muayyen günden üç ay önce Hariciye Vekâletine gönderilmesi mecburiyetini vaz'eden bir hüküm konması düşünülmüş ise de, bu kabil, tebligat muamelelerinin teferruatına taallük eden hükümlerin, talimatnamede yer almasının, işin icabına uygun olacağı neticesine varılmıştır. Bu suretle talimatnamedeki hükümler, ahvale ve şartlara göre kolaylıkla değiştirilebilecektir.

Lâyihanın 26 nci maddesinde, Türkiye'de mukim yerli ve yabancı şahıslara tebliğ edilmek üzere eenebi bir memleketin elçiliğinden Hariciye Vekâletine veya konsolosluğun bulunduğu yerin valiliği vasıtasile Hariciye Vekâletine gönderilen tebliğ evrakının, ilgili vekâlet kanalı

ile yani tebligat evrakı adli ise Adliye Vekaleti, malî ise Maliye Vekâleti vasıtasile tebligat yapılması ve aynı yollardan geri gönderilmesi derpiş olunmuştur. Bu şekilde cereyan edecek olan muamelâtta da, anlaşmalar hükümleri ve mütekabiliyet esasları mahfuz tutulmuştur. Burada da da tebligat evrakının birtakım mercilerden geçmesi, anlaşmalar hükümlerile mutekabiliyet esaslarının tatbikini sağlayacak ve ihtilâflara mâni olacaktır.

Lâyihanın 27 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 139 ncu maddesinden farklı olarak, yabancı memleketteki askerî şahıslara yapılacak tebligata mütaallik bir ikinci fıkrayı ihtiva etmektedir. Birinci fıkra mucibince, yabancı bir memlekette resmî bir vazife ile bulunan Türk memurlarına tebliğ evrakı gönderecek olan bir merci, bu evrakı, doğrudan doğruya veya dolayısıyla merbut bulunduğu vekâlet kanalıyla Hariciye Vekâletine sevk edecektir. Cumhuriyet Reisiği veya Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisiği makamlarının, bir vekâleti tavsit etmeden tebliğ evrakını doğrudan Hariciye Vekâletine gönderebilmeleri tabiidir.

Lâyihanın 28, 29, 30 ve 31 nci maddeleri, ilânen tebligat yapılabilmesinin şartlarını, ilân şekli ile ilânın ihtiva edeceği kayıtları ve ilânen tebligatın hangi tarihte tebliğ edilmiş sayılacağını göstermektedir.

28 nci maddeye göre ilânen tebligat yapılması, adres meçhul olanlar hakkında mümkündür. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 141 nci maddesi, ikametgâhı ve meskeni meçhul olanlara tebliğin ilânen yapılacağını ifade etmektedir. Usulün bu maddesi, maksada elverişli görülememiştir. Bu itibarla ve Tebligat kanunu lâyihasından prensip, adreste tebligat yapılması olduğuna göre, ilânen tebligat, adresi meçhul olanlar için kabul edilmiştir. Fakat ne zaman (adres meçhuldür) denebilecektir?

Maddenin ikinci fıkrası, bu sorunun cevabını teşkil ediyor. Bu fıkrada iki unsur mevcuttur :

1. Ne muhataba, ne de onun yerine bu lâyihanın hükümleri mucibince tebligat yapılabilecek olan kimselere, tebligat yapılamamış olacaktır. Tabiatıyla bunun için tebligata teşebbüs edilmesi yani muhatabın bir adresinin mevcudolması lâzımdır. Memleketimizde herkesin resmî sicillerde, vesaike veya mübrez evrakta bir ikametgâh, mesken veya iş yeri yahut da diğer bir adresi bulunur. Hiçbir suretle bir adres mevcut değilse, o zaman, maddenin 3 ncu fıkrasında yazılı tatbiki yoluna gitmek lüzumludur.

2. Fıkradaki ikinci unsur, bulunması ihtimali olan ikametgâh, mesken veya işyeri gibi bir adresin de tesbit edilememiş olmasıdır. Çünkü, bilinen adreste tebligat yapılamamış ve tebliğ memuru tarafından da adresi tesbit edilememiş olmasına rağmen, muhatabın hakikatte bir adresi bulunabilir.

Maddenin 3 ncu fıkrası, ikinci fıkrayı itmam etmektedir.

Bu üç fıkranın hükümlerinden anlaşılacağı üzere ilân, tebligatta başvurulacak son çaredir. Lâyihanın 35 ve 49 ncu maddeleri bu kaidenin istisnalarıdır.

Son fıkra, 1086 sayılı Kanunun 141 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına tekabül etmekte ve yabancı memleketlerde oturanlara ilânen tebligat yapılmasını icabettiren ahvalde 29 ncu madde mucibince yapılacak ilândan başka ne gibi bir muamele ifa edileceğini göstermektedir.

Lâyihanın 29 ncu maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 142 nci maddesine nazaran daha vazih ve maksada daha uygundur. ilânda kaide, ilânın alâkalımın ıtılama en emin bir şekilde vâsıl olacağı umulan gazete ile yapılmasıdır.

Bunu, ilânın yapılmasına karar veren merci takdir edecektir. Bu gazete, bazan her hangi bir şehir gazetesi olabilir. Çünkü alâkalımın ya kendisinin o şehirde olması kuvvetle muhtemel veya ona haber verebilecek olan yakınları, orada yerleşmişlerdir.

Ayrıca, tebliği çıkaran merciin bulunduğu yerde intişar eden bir gazete varsa, o gazetede de ilân yapılacaktır.

Maddenin birinci fıkrasının ikinci bendi, tebliğ olunacak evrak ve ilân suretinin, tebliği çıkaran merciin herkesin kolayca görebileceği bir yerine asılmasında fayda hâsıl olacağı mülâhazasına istinad etmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, ikinci defa ilân yapılabilmesi ve iki ilân arasında asgari üç haftalık bir müddet geçmesi esası kabul edilmiştir. 31 nci maddede, ilânen tebliğ son ilân tarihinden itibaren 15 gün sonra yapılmış sayılacağı için, iki ilân arasında asgari üç haftalık bir müddet geçmesi zaruri görülmüştür. İkinci ilân da, tıpkı birinci ilândaki usul dairesinde yapılacaktır.

Bu fıkradaki, gerekiyorsa ikinci ilânın yabancı memleket gazeteleri ile de yapılabileceğine dair hüküm, bir ihtiyacın ifadesi olmuştur. Fakat birinci ilânın memleketimizde yapılması lüzumludur. Bundan bir netice hâsıl olmaz ve fayda umulursa yabancı memleket gazeteleri ile de ilân yapılabilecektir. Bu halde, yabancı memleket gazetesi, alâkalının ıtılama en emin bir şekilde vâsıl olacağı umulan gazete mahiyetinde olacaktır. Yabancı memleket gazetesiyle ilân yapılması usulü, talimatnamede gösterilecektir.

Diğer kanunlarda birden ziyade ilân yapılmasına mütaallik hükümler, şüphesiz ki mahfuz kalmaktadır.

30 ncü madde ilânın ihtiva edeceği kayıtları ifade etmekte ve 1086 sayılı Kanunun 143 ncü maddesinde de sayılanlardan fazla hususları, ihtiva etmektedir. hukuk ve ceza mahkemeleri tarafından ilânı icabeden hüküm, hüküm fıkrası, karar, davet veya sair hususların ilânen tebliğinde yazılacak ilânlar, bu maddedeki kayıtları ihtiva edecektir. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunundaki gayelere ilânen tebliğ de, bu şekilde yapılacağı gibi, lâyiha'nın birinci maddesinin şumulüne giren diğer bütün mercilerin ilânları da aynı sarahate malik bulunacaktır. Yalnız lâyiha'nın 51 nci maddesi delâletiyle malî işlere ait ilân muhtevası başka şekilde olacaktır.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ilânen tebliğin ne zaman yapılmış sayılacağına dair olan 144 ncü maddesi, lâyiha'nın 31 nci maddesinde, gayeye uygun bir hale getirilmiştir. Usulün 144 ncü maddesinde, ilânın gazetede neşrinin ertesi günü tebligat yapılmış sayılması yerine, lâyiha'nın 31 nci maddesinde on beş günlük bir müddet konmuş ve bundan sonra tebligatın yapılmış olacağı, yerinde bir hüküm olarak kabul edilmiştir. Bu maddenin ikinci cümlesi mucibince, ilânen tebliğe karar veren merci icabına göre daha uzun bir müddet tâyin edebileceği için, mezkûr 144 ncü maddedeki on günden beş aya kadar müddet tâyin edilebileceğine dair hüküm maddeye alınmamış ve muharebe, seferberlik, manevra gibi hallerin maddeye tadadi surette ithalinde fayda yerine zarar mülâhaza olunmuştur.

Lâyiha'nın 32 nci maddesi, usulüne aykırı olarak yapılan tebliğin hükmünü göstermekte ve bu itibarla 1086 sayılı Kanunun 145 nci maddesinin mukabili olmaktadır. Birinci fıkrası, tebliğ usulüne aykırı surette yapılmış olması halinde dahi eğer muhatap tebliğe muttali olmuş ise o tebliğin muteber sayılacağını ifade etmekte, ikinci fıkra da muhatapın beyan ettiği tarihin tebliğ tarihi addolunacağını âmir bulunmaktadır. Filhakika, tebliğ usulüne aykırı yapılmış olmasına göre, artık muhatapın muttali olduğunu beyan ettiği tarihi, tebliğ tarihi saymak zaruridir. Bu halde hilâfın ispatına, cevaz yoktur.

Lâyiha'nın birinci babının ikinci faslının son maddesi, gece vakti, resmî ve adli tatil günlerinde tebligat yapıp yapılamıyacağına dair olan 33 ncü maddedir. Maddenin ilk fıkrası, gece vakti tebligat yapılamıyacağı kaidelerini vaz'etmektedir.

Birinci fıkra hükmünün tatbikatını sağlamak maksadiyle ikinci fıkrada gece vakti, memleketimizin ihtiyaçlarına uygun ve kolaylıkla tesbit edilebilecek bir şekilde tarif edilmiştir.

Üçüncü fıkra, birinci fıkranın müstesnasını teşkil etmekte ve imtina vukubulmadıkça gece vakti tebligat yapılabileceğini ifade etmektedir. Bunun da müstesnası, lâyiha'nın 42 nci maddesidir.

Resmî ve adli tatil günlerinde tebligat yapılabileceğini maddenin son fıkrası gösterdiği için, aynı mevzudaki Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 6769 sayılı Kanunla muaddel 81 nci maddesinin ikinci fıkrası lâğvedilmiş bulunmaktadır.

III - Lâyiha'nın ikinci babı :

a) Umumi mülâhazalar :

Lâyiha'nın ikinci babı, kazai, idari ve malî tebligat mevzuundaki hususi hükümleri ihtiva etmek-

tedir. Bu itibarla hususi hükümlerde sarahat olmıyan yerlerde umumi hükümler tatbik edilecektir.

Üç fasla ayrılan ikinci babın birinci faslı kazai tebligata mütaalliktir.

b) Kazai tebligat :

Lâyihanın bu başlık altındaki birinci faslının ilk maddesi olan 34 ncü madde, bu fasıl hükümlerinin şümulünü gösteriyor. Kazai tebligata ait hükümler, bütün kazai mercilerde değil, adli, idari ve askerî kaza mercilerince yapılacak tebligat işlerinde tatbik edilecektir.

Hukukumuzda adli, idari ve askerî kaza mefhumları taayyün etmiş olduğu için, madde metninde bu umumi tâbirler kullanılmıştır.

Lâyihanın 35 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 2606 sayılı Kanunla maddel 123 ncü maddesine tekabül etmektedir. Fakat madde, Tebligat Kanunu lâyihası ile kabul edilen (bilinen en son adrese tebliğ) prensibine ve ihtiyaçlara uygun bir hale getirilmiştir.

35 nci maddenin birinci fıkrası hükmüne göre, muhataba veya adresinde bu lâyihanın gösterdiği usullere göre onun yerine tebellüğ edebilecek birine tebligat yapılmış ve fakat muhatap sonradan adresini değiştirmiş olursa, yenisini hemen tebliği yaptırmış olan kaza merciine bildirmeye mecburdur. Bu mecburiyeti yerine getiren kimseye tebligat yapılmak icabederse, tebliğ evrakı bildirilen yeni adrese gönderilecektir.

Maddenin ikinci fıkrası, birinci fıkranın vaz'ettiği mecburiyete riayetsizliğin hükmünü teşkil ediyor.

Evvelce kendisine tebligat yapılmış olan kimse, adresini değiştirdiği halde yenisini bildirmezse, mütaakıp tebligat, tabiatıyla yine eski adrese çıkarılacaktır. Bu takdirde tebliğ memuru yeni adresi tesbit eder ve yeni adres de aynı postanenin tevzi mıntakası içinde bulunursa, tebliğ oraya yapılacaktır. Tesbit edilen adres, tebliğ memurunun mensubolduğu postanenin tevziat hududu haricinde veya diğer bir şehirde ise, tebligat evrakı, çıkaran mercie iade edilecektir. Bu halde, tebligat evrakını yeni adrese göndermek, mercie aittir.

Yeni adres tebliğ memuru tarafından tesbit edilemezse, adresin meçhul olması hali mevzuubahis olur ki, bu takdirde umumi hükümlere göre, yani lâyihanın 28 nci maddesinin 3 ncü fıkrası mucibince, keyfiyet, tebliğ memuru tarafından mahalle veya köy muhtarına tebliğ mazbatasına şerh verdirilmek suretiyle tesbit ve mazbata tebliği çıkaran mercie iade edilmek üzere alınıp, tebliğ evrakı muhatabın adresine ait binanın kapısına tâlik edilecektir. Kapiya tâlik tarihi tebliğ tarihi sayılmakla beraber, evrakın bir nüshası da tebliği yaptıran kazai merciin divanhanesine asılacaktır.

Bundan sonra yeniden tebligat yapılmak icabederse, üçüncü fıkra mucibince, yalnız o kazai merciin divanhanesine talik suretiyle yapılacaktır.

Lâyihanın bu maddesi esasen 1086 sayılı Kanunda mevcudolan bu usulün tatbikattaki müşkülâtını izale edecek ve talimatname, tatbikata mütaallik teferruatı tesbit ederek, beklenen maksadı hâsıl edecektir.

Lâyihanın 36 nci maddesi, celse esnasında dâvaya ait evrakın taraflara, müdahile veya vekillerine tevdiinin tebliğ hükmünde olduğunu ifade ediyor. Bu suretle tebligatta kolaylık sağlanmaktadır.

Lâyihanın 37 nci maddesinde, duruşma sırasında sıfatları tesbit edilen avukat kâtiplerine veya stajyerlerine mütaakıp celse gün ve saatinin bildirilmesinin de avukata tebliğ hükmünde olduğu kabul edilmiştir.

Bunun sebebi şudur : Avukatlar ekseriya mazeretlerini bildirmek üzere kâtip veya stajyerlerini göndermekte ve duruşma talik olunduğu takdirde, bunlara mahkeme tarafından mütakıp duruşma günü söylenildiği halde bunun kanunen bir hükmü olmadığından mütaakıp duruşmaya gelmiyen avukat hakkında gıyap hükümleri tatbik edilememektedir. Bu ise, işlerin gecikmesine sebeb olduğundan, avukatın yazıhanesinde tebellüğe salâhiyetli olan kâtibin ve stajyerin sıfatını ispat ettiği takdirde duruşma sırasında da aynı salâhiyeti haiz olduğu kabul edilmiştir. Ancak sıfatın zabıtnamede tesbiti, işlerin selâmeti bakımından zaruri görülmüştür.

Lâyihamın 38 nci maddesi, daha doğru bir ifade verilerek Halk Usulü Muhakemeleri Kanununun 119 ncu maddesinden alınmıştır.

39 ncu madde de, mezkûr kanunun 129 ncu maddesinin müşabihidir.

Lâyihamın 40 nci maddesinde, tebligata ait kararların, muayyen celse günü beklenmeden verilebileceği, kabul edilmiştir. Bunlar, 35 nci maddede munderiç yeni adresin tesbit edilmesi, 28 nci maddede yazılı tahkik muamelesi gibi hususlara mütâallik kararlardır. Bununla beraber tarafların birinden talep vukubulursa veya işin mahiyeti itibariyle ceza dâvalarında, celse günü beklenmeden karar verilmesi mecburidir.

Madde, metnindeki umumi mahiyet dolayısıyla, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 148 nci maddesinden daha fazla bir fayda sağlayacaktır.

Lâyihamın 41 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun imkân verdiği hallerde adli kaza mercilerinin kendi memurları marifetiyle tebligat yapabilmesi imkânını mahfuz tutmuştur.

Bu sarahate lüzum görülmüştür. Aksi halde, lâyihamın 74 nci maddesinin son bendinde, bizzat tenakuzu kaldırmak gayesiyle (diğer kanunların bu kanuna uymayan hükümleri) nin de ilga edildiği hükmü bulunduğu için, meselâ, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 392 nci maddesi mucibince karar suretlerinin başkâtip tarafından iki taraftan her birine makbuz mukabilinde verilebilmesi gibi tebligatta kolaylığı sağlayan usullerin kendiliğinden kalkması ve bu suretle bir boşluğun husulü mukadderdi.

Aynı zamanda, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun sureti mahsusada tebliğine lüzum göstermediği netice talepler ve sair evrak suretleri de mahkeme kâtibi tarafından verilebilecektir.

Esasen umumi hüküm olması dolayısıyla lâyihamın ikinci maddesi, kazai merciler için de kabili tatbiktir.

Lâyihamın 42 nci maddesinde, hâkimin müstacel hallerde gece vakti tebligat yapılmasına karar verebileceği, tasrih edilmiştir.

Evvence işaret edildiği gibi, lâyihamın 33 nci maddesinin birinci fıkrası ile gece vakti tebligat yapılamıyacağı kaidesi vaz'edilmiş, aynı maddenin 3 nci fıkrasında, bu kaidenin müstesnası ifade edilerek, kabulden imtina vukubulmadıkça gece vakti yapılan tebliğin muteber olacağı esas kabul edilmiştir. İşte lâyihamın 42 nci maddesi, ancak müstacel hallerde, hâkimin kararı ile gece vakti tebligat yapılabilmesi imkânını vererek, kabule mütevakkıf olan lâyihamın 33 nci maddesinin üçüncü fıkrasına nazaran, bu halde kabulü mecburi kılarak, kazai tebligat işlerinde, mezkûr fıkranın müstesnasını tesis etmiş oluyor.

Esasen kanunlarımızda müstacel olan işler, daima kaidelerin müstesnasını teşkil etmiştir. Meselâ, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 176 ve 81 nci maddelerinde bu böyledir.

Lâyihamın 42 nci maddesi ile müstacel hallerde gece tebligat yapılabilmesi yolunda hâkime bir salâhiyet vermek, zaruretinin ve memleket realitelerinin bir neticesi olmuştur. Kaldı ki, Alman Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 188 nci maddesinde dahi, hâkimin müsaadesiyle gece tebligat yapılabilmesi kabul edilmiştir.

Maddenin tatbik şekli talimatnamede gösterilecektir.

Lâyihamın 43 nci maddesi, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 38 nci maddesinden alınmıştır.

44 nci madde, askerî makam ve mercilerce askerî şahıslara ve âmiri adliye yapılacak tebligat usulünü göstermektedir. Maddenin ikinci fıkrası, 43 nci maddeye müşabihdir.

c) İdari tebligat;

Lâyihamın bu başlık altındaki ikinci faslının ilk maddesi olan 45 nci madde, bu fasıl hükümlerinin şümulünü tâyin ediyor.

Madde metnine göre, kazai ve malî tebligatın dışında kalan tebligat, idari tebligattır.

Bu fasıldaki 46 nci madde, tebligatı çıkaran merciin bulunduğu yerde PTT İşletmesi Teşkilâtının bulunmaması halini derpiş ediyor. Bu halde, memur marifetiyle veya muhtar tarafından tebligat yapılması caizdir. Mamafih PTT teşkilâtı bulunmamasına rağmen, PTT İşletmesi o yeri bir PTT

merkeziğe bağılıyarak posta ve telgraf hizmetlerini maksada elverişli surette görüyorsa, tebligat, lâyihanın ikinci maddesinin haricinde kalan işlerde PTT vasıtasıyla yapılır.

Lâyihanın 47 nci maddesi, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 130 ncu maddesinden alınmıştır. Mezkûr 130 ncu madde halen tatbik edilmemektedir. Çünkü, mer'î Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda (yalnız evrakı tebellüğ için tevkil) müessesesi yoktur. Ancak idari işlerde bu mümkün görüldüğünden madde, idari tebligat faslına ithal edilmiştir.

Lâyihanın 48 nci maddesi, gümrük ve inhisar işlerinde, kendi kanunlarında, yani gümrük ve inhisara tâbi kanunlarda tasrih edilen hallerde, muamelenin cereyan ettiği yerde hazır bulunan alâkalıya tebligatın memur vasıtasıyla yapılacağını ifade ediyor. Bu itibarla madde, birinci maddenin bir diğer müstesnasını ve ikinci maddenin ikinci fıkrasında mahfuz tutulan hallerden birini teşkil ediyor. Filhakika, alâkalının huzurunda yapılan ve derhal ona tebliğ edilebilecek bir muamelenin, her halde PTT ile tebliğini istemek, o muamelenin hem idare hem de alâkalı aleyhine, uzaması gibi bir netice husule getirebilir. Bu sebeple ve gümrük ve inhisar işlerinin zaruri bir icabı olarak, madde kabul edilmiştir.

Lâyihanın 49 ncu maddesi, tapu idarelerince yapılacak tebligata taallük etmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, tapuda kayıtlı veya miras, cebri icra veya mahkeme ilâmı ile iktisapta bulunan hak sahiplerinin, adreslerini ve değiştirdikleri takdirde yenisini, buldukları yerin tapu idaresine bildirmeye mecburdurlar, demek suretiyle Medeni Kanun hükümlerine müsteniden hazırlanmış bulunan mer'î Tapu Sicili Nizamnamesinin 120 nci maddesinde esasen mevcut ve bu lâyihanın 35 nci maddesinde kabul edildiği şekilde bir mecburiyet vaz' edilmiştir.

Kolaylık olmak üzere, hak sahiplerine, adreslerini veya değiştirdikleri takdirde yenisini, buldukları yerin tapu idaresine bildirme imkânı tanınmıştır. Bu tapu idaresi bildirilen adresi, alâkalı gayrimenkulün bulunduğu yerdeki tapu idaresine yazacak ve orası da adresi, tabiatıyla usulüne göre mal sahipleri siciline kaydedecek veya evrakı müsbite arasında saklıyacaktır. İşte tapu idaresi tarafından çıkartılacak davetiye veya tebliğ evrakı, bu suretle bilinen son adrese gönderilecektir. Bundan sonra tebligat umumi hükümlere göre yapılacaktır. Fakat tebliğ memuru, mezkûr hükümlere göre tebligat yapamaz ve 28 ve 35 nci maddelerin tatbikatında olduğu gibi yenisini tesbit edemediğinden adres meçhul durumuna girer veya birinci fıkradaki mecburiyete riayet edilmediği için tapuda hiçbir adres bulunmazsa, bu takdirde tebligatın nasıl yapılmış sayılacağını göstermek ve halen tapu idarelerinin uğradığı müşkilâtı izale etmek için ikinci fıkra sevk edilmiştir. Bu halde, tebliğ evrakının bir nüshası tebliği çıkaran tapu dairesinin münasip bir yerine bir ay müddetle tâlik edilecek ve diğer nüshası da taallük ettiği gayrimenkulün bulunduğu köy veya mahalle muhtarına, umumi hükümlere göre tebliğ edilecektir. Muhtar keyfiyeti orada mütat olan şekilde ilân edecektir. Maddenin son fıkrası hükmüne göre, muhtara tebliğ tarihinden itibaren bir ayın hitamında hak sahibine tebligat yapılmış sayılarak, ona göre gereken muameleye tevessül edilecektir.

Maddede gayrimenkulün bulunduğu köy veya mahalle muhtarına, orada mütat olan şekilde ilân edilmek üzere tebligat usulünün kabulüne saik, hak sahibinin alâkalı olduğu gayrimenkulün bulunduğu köy veya mahalle ile herhangi bir suretle münasebeti ve binnetice keyfiyete muttali olabileceği ihtimalidir. Bu ihtimal, gazetede ilân yolu ile tebligatı öğrenebilme ihtimalinden daha kuvvetli ve daha emniyetlidir.

ç) Malî tebligat,

Lâyihanın ikinci babının malî tebligat hakkındaki üçüncü faslı, malî tebligatın arz ettiği hususiyeti ifade eder mahiyettedir.

Üçüncü faslın ilk maddesi olan 50 nci maddenin birinci fıkrası, Dıvânı Muhasebat tarafından yapılacak tebligatın, PTT İşletmesi marifetiyle değil idari yollardan memur vasıtasıyla yapılacağını gösteriyor. Bu itibarla bu hüküm, lâyihanın ikinci maddesinin mahfuz tuttuğu müstesnalardan birini teşkil ediyor. Maddenin ikinci fıkrasına göre, muhatabın adresinin tesbit olunması veya tebellüğden imtina hallerinde lâyihanın umumi hükümleri tatbik edilecektir.

Lâyihanın 51 nci maddesi, malî tebliğlerin, kendi kanunlarında sarahat bulunmayan hallerde, bu kanunun umumi hükümlerine tevfikan yapılacağını ifade ediyor.

Umumiyetle malî tebligat hâlen, 5432 sayılı Vergi Usul Kanununun 83 - 99 ncu maddelerine tevfi kan yapılmaktadır. Bu hükümler lâyi hanın üçüncü faslına alınmıyarak; Vergi Usul Kanununda bırakılmış, ancak lâyi hanın umumi hükümlerinden malî tebligatta da istifade edilebilmesini temin gayesiyle, 51 nci madde sevk edilmiştir.

IV - Lâyi hanın üçüncü babı :

Cezai hükümlere taallük eden lâyi hanın üçüncü babında, tebligat işlerinde işlenecek suçların cezaları gösterilmiştir.

Bu bap hükümleri ile mevzuatımızda mevcut bir boşluk doldurulmuş ve bu lâyi hadan beklenen gayelerin tahakkuku sağlanmış ve vaz'edilen esaslar müeyyidendirilmiş bulunmaktadır.

Ceza hukuku prensiplerine uygun ve Ceza Kanunumuzdaki mümassili suçlara ait cezalarla ahenkli olmasına dikkat edilen, tebligat suçları hakkındaki cezaları muhtevi 52, 53, 54 ve 55 nci maddelerden sonra, lâyi hanın 56 nci maddesinde, Tebligat Kanununa göre verilmiş olan vazifenin ifasından dolayı PTT mensupları aleyhine işlenen suçlar hakkında, Türk Ceza Kanununun Devlet memurları aleyhine işlenen cürümlere mahsus hükümlerinin tatbik olunacağına dair umumi bir kaide vaz' olunmuştur. Bu suretle, vazifesinin ehemmiyeti dolayısıyla PTT mensupları, tıpkı Devlet memurları gibi addolunarak, suç failinin, Devlet memuru aleyhinde suç işlemiş gibi cezalandırılması temin ve tebligat işlerinde emniyet sağlanmıştır.

V - Lâyi hanın dördüncü babı :

Lâyi hanın dördüncü babı, müteferrik hükümlere taallük etmektedir.

Bu bapta ki 57 nci madde, tebliğin vaktinde yapılmaması üzerine ne gibi bir muamele ifa edileceğini göstermekte; 58 nci maddede, tebliğ evrakının ne şekilde gönderileceği ifade edilmektedir.

58 nci madde mucibince tebliğ edilecek her evrak, tebliğ mazbatalı kapalı bir zarf içinde gönderilecektir. Maddenin ikinci fıkrasında, dâvetiye ile birlikte basit usulü muhakeme davetiyesi, birinci yemin davetiyesi, ikinci yemin davetiyesi, gıyap kararı ve muameleli gıyap kararı tebliğ varakasının, ayrı ayrı zikredilmesinde, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu mucibince ihtiva edecekleri kayıtların tenevvüü bakımından fayda mülâhaza edilmiştir. Bunlar, tebliğ mazbatasını da muhtevi olarak evrakı matbua haline sokulabileceği için, zarf içine konmadan da tebliğe verilebileceği tasrih edilmiştir.

Lâyi hanın 59 ncu maddesi, kanunun tatbik suretini göstermek üzere bir talimatname yapılacağını; 60 nci madde, bu talimatnameye derci zaruri olan evrakı matbuanın nelerden ibaret olduğunu göstermekte; 61 nci madde, diğer kanunlardaki atıflara ve 62 nci madde, kaldırılan hükümlere taallük etmektedir.

Lâyi hanın 63 ve 64 ncu maddeleri de, meriyet tarihi ile kanunun tatbikine İcra Vekilleri Heyetinin memur olduğunu ifade etmektedir.

Muvakkat Encümen masbatası

T. B. M. M.

Muvakkat Encümeni

Esas No. 1/105

Karar No. 3

6. VI. 1958

Yüksek Reisliğe

Hükümet tarafından hazırlanarak Meclise sunulan Tebligat kanunu lâyihası encümenimizde mevzu ile alâkalı bulunan vekâletler mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Lâyihanın esbabı mucibe kısmında tafsilâtiyle serd olunan hususların âmme hizmetlerine mütaallik tebliğ işlerinde emniyet ve sürat esaslarını her suretle müeyyide altında bulunması temin etmesi bakımında fayda sağlayacağı müşahede ve umumiyet itibarıyla vaz ve sevk ettiği hükümlere iştirak edilmiştir.

Ancak; icra kılınan tetkikat neticesinde, lâyihasının (3, 53, 54, 56, 57, 59, 60 ve 62 nci maddelerinde aşağıda mucip sebepleri gösterildiği veçhile tadilat icrası derpiş olunmuştur :

1. (Madde - 3)

Lâyihanın ücret tarifesine mütaallik hükümleri meyanında bulunan üçüncü maddesinde (PTT İşletmesinin bu kanuna göre yapacağı işlerden dolayı alacağı ücretler, bu işletmenin teklifi üzerine Münakalât Vekili tarafından ayrı bir tarife ile tesbit ve tâyin edilir) denilmekte ve gerekçeden de, bu dairedaki hükmün tatbik edilemekte bulunan 6145 sayılı Posta, Telgraf ve Telefon İşletmesi Kuruluş Kanununun 11 nci maddesinin PTT ve müesseselerinin yapacağı iş ve hizmetler karşısında alacağı ücretlerin tarife ile tesbit olunacağına ve tarifelerin sureti umumiyede hükmi şahsiyeti haiz bulunan PTT İdare Meclisinin ve bu meyanda muhabere ve müraseleye ait ücret tarifeleri ile âdi mektup, telgraf, telefon ücretleri tarifelerinin de Ulaştırma Vekilinin tasdikiyle tekemmül edeceğine dair bulunan hükme mütenazır olarak sevk edildiği anlaşılmakta ise de;

Kanun lâyihası, birinci madde metninde tasrih kılındığı veçhile kazai merciler, umumi ve mülhak bütçeli daireler, belediyeler, köyler, barolar ve noterler tarafından yapılacak bilûmum tebliğ işlerini de şumulüne almış ve bu suretle

yalnız PTT işletmesinin mevzuuna dâhil olan hususlardan başka âmme hizmetleri ile irtibatı ve alâkası olan her türlü tebliğ işlerini başlıca hükümleri meyanına ithal etmiş bulunduğundan, maddedeki (... ücretler, bu işletmenin teklifi üzerine münakalât Vekili tarafından ayrı bir tarif ile tesbit edilir.) diye mevzu hüküm kaldırılarak yerine (Ücretler, Münakalât Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti tarafından ayrı bir tarife ile tesbit ve tâyin edilir.) şeklinde hüküm vaz'olunarak bu kanuna göre yapılacak tebliğ işlerinde tesbit olunacak tarife için nihai merci gösterilmiştir, ki bu tadil ile lâyihada tasrih kılınan müessese ve teşekküllerin haklarının sureti umumiyede murakabe edilmesi, teminata bağlanması lüzumu mütalâa ve kabul olunmuştur.

2. (Madde - 53)

Lâyihanın üçüncü babını teşkil eden cezai hükümlere ilâve olarak yanlış adres bildirilmesi hallerinin müeyyedeye raptı tatbikattan alınan neticelere göre zaruri telâkki ve lâyihaya (yanlış adres bildirilmesi) matlabı ile yeni bir hükmün vazı ve ilâvesi uygun görülmüştür.

Bu bap ile sevk olunan hükümlerin mahiyetlerine göre maddelerin tasnifi de tezekkür kılınarak lâyihanın 53 nci maddesinde mezkûr (tebliğ evrakının muhatabına verilmesi) matlaplı hüküm, 54 nci maddeye nakil ve 53 nci maddenin metnini yukarda izah olunan esaslar dairedinde yazılmıştır, ki vaz'olunan yeni hüküm ile gerek mahkemeler, gerekse diğer mercilerde kendisinin veya başka kimselerin adını veya soy adını, yahut adresini yanlış bildirmek suretiyle işi sürüncemede bırakmak, menfaat temin etmek, alâkahların zararını müeddi olmak kasdiyle yapılan beyanda bulunulması hallerinin önlenmesinin temini düşünülmüştür.

Esasen, mevzuatımız hükümleri arasında ve bu cümleden olarak Türk Ceza Kanununun 343 528 nci maddelerinde cezai tehdit altında bulundurulmuş suçlar için kabul edilen unsurların bu

maddede zikri geçen filler ile tevafuk etmediğinin de yukardaki izahata munzam olarak mazbataya derç ve ilâvesi, tatbikatta husule gelebilecek her hangi bir tereddüdün izalesine yarıyaçağı mütalâası ile lüzumlu görülmüştür.

Not:

Lâyihamın cezai hükümlere mütaallik üçüncü babındaki 52 nci maddeden sonra (yanlış adres bildirilmesi) hallerinin müeyyideye vaz'ı için bu matlap ile 53 ncü madde yerine yeni bir hüküm konulmuş ve lâyihamın 53 ncü maddesi 54 ncü madde ile mütaakıp maddelerin numaraları da bu dairede 61 nci maddeye kadar teselsül ettirilmiştir. Ancak, aşağıdaki bentlerde tafsilâtiyle gösterildiği veçhile 59 ve 60 nci maddeler tevhid edildiğinden 61 ve mütaakıp maddeler lâyihadaki esas sıra numaralarını muhafaza etmiştir.

3. (Madde 54 - Lâyiha 53)

Bu maddenin metninde mezkûr bulunan (derhal) tâbirinin, tatbikatta mütehalif tefsirlere müsait bulunması ve bunun da aksaklığı tevlidedeacağı vârit ve mümkün görülerek derhal tâbiri metinden çıkarılmış ve yerine vaziyetin arz ettiği hususiyet dikkate alınarak tebliğ ile alâkalı mercilerin, hâdiselerin, cereyanına göre takdir haklarını daha geniş miqyasta kullanmalarını temin etmek sadedinde (en kısa zamanda) tâbiri ikame olunmuş ve metinde işbu tâbire munhasır olmak üzere gerekli değişiklik yapılmıştır.

4. (Madde 55 - Lâyiha 54)

(Yalan beyan) matlabı ile sevk edilen bu madde tesbit olunan para cezasının asgari haddi (30) ve âzami haddi (150) liradır.

Halbuki tertibolunan ceza miktarlarının diğer cezai hükümlerle mütenazır olması için bu miktarlar (50) lira ağır para cezasından başlamak üzere âzami (500) liraya iblâğ olunmuştur.

5. (Madde 57 - Lâyiha 56)

Bu madde aşağıda izah olunan şekilde tadil edilmiştir:

Lâyiha PTT mensupları aleyhine vazifelerinin ifasından dolayı işlenen suçlar hakkında, Türk Ceza Kanununun Devlet memurları aleyhine işlenen cürümlere mahsus hükümlerinin tatbik olunacağını âmir bulunmak suretiyle hazırlanmıştır. Bu hüküm, PTT memurlarından maada, sair mercilere mensubolanları hariç

birakmıştır. Halbuki, vaz'olunan bu müeyyide, tebliğ muamelesinin intizamı, emniyeti ve binnetice kanun hükümlerinin gereği gibi tatbikini temin etmek maksadına mâtuf bulunması itibarıyla bu prensibe uygun olarak bütün mercilere mensubolup tebliğe memur edilenlerin aleyhlerine suç işlendiği takdirde bu madde hükmünün tatbiki esas olmak üzere madde metni yeniden tahrir kılınmıştır.

6. (Madde 58 - Lâyiha 57) -

Bu maddenin birinci fıkrası yalnız redaksiyon bakımından değiştirilmiştir.

7. (Madde 60 - Lâyiha 59 ve 60) -

A) Lâyihamın 59 ve 60 ncü maddeleri ile tedvini gereken hükümlerin, mahiyeti itibarıyla yekdiğerine mürtabit bulunmasından dolayı bu maddeler birleştirilmiş ve bu iki madde 60 ncü madde olarak yeniden tertibolunmuştur.

B) 59 neu maddenin matlabı, talimatname yapılmasına mütedairdir. Halbuki bu lâyihamın 62 nci maddesinde kaldırılan kanunlar arasında adli evrakın PTT idaresiyle tebliği hakkındaki 3560 sayılı Kanunla mevcuttur. Halen mer'i bu kanunun bir ve ikinci maddelerinde kanunun tatbikatını teshil için nizamname çıkarılacağı hükmü vaz'edilmiştir. Gerek bu bakımdan ve sureti umumiyede her hangi bir kanunun tatbikini temin zımnında bir nizamname hazırlanması maslahatın icabına daha uygun bulunduğu kanaatine varılmıştır, Zira, nizamnameler meratipten aledderecat geçmek suretiyle sahai tatbika vaz' olunmaktadır.

Yukarda izah olunan sebebe müsteniden madde metninde mevcut (Talimatname) yerine (Nizamname) tâbiri ikame olunmak suretiyle hükümde tadilat cihetine gidilmiştir. Ayrıca, işbu 59 neu maddenin ikinci fıkrası, tahrirde selâset ve hükümde vuzuhu temin için bir fıkra haline getirilmiş ve bu suretle 60 ncü maddenin birinci fıkrası olarak hazırlanmıştır.

C) Bu maddenin ikinci fıkrası lâyihadaki (evrakı matbua) matlabıyla 60 ncü madde olarak yer almış bulunmaktadır. Yukarda izah kıldığı veçhile kendisinden evvel gelen madde ile birleştirilmiş ve ikinci fıkra olarak tesis kılınmış olduğundan, mevcut metinde hüküm tebeddülü mevzuubahsolmaksızın yazılış tarzı, madde ile mevzu hükümlerin insicam ve ahengine uygun surette tebdil edilmiştir.

8. (Madde - 62)

Lâyihanın yukarda mezkûr maddesi ile tesbit olunan hükümlerde bir gûna değişiklik yapılmadan tertip ve ifade tarzı değiştirilmiş ve aşağıdaki hususların tasrih kılınmasında fayda mülâhaza olunmuştur :

A) Adli evrakın posta, telgraf ve telefon idaresi vasıtasıyla tebliğine mütedair bulunan 3560 sayılı Kanuna ek olarak çıkarılan ve posta ile tebliğ usullerinin kadastro mahkemelerine de teşmili hakkındaki 4574 sayılı Kanunun da ilga edildiği bu maddenin (1) numaralı bendine ithal olunmuştur. Her ne kadar işbu maddenin 7 nci bendi umumi mahiyette muhalif hükümlerin kaldırılmasını mutazammın bulunmakta ise de bu sarahatin tatbikattaki güçlüğü önliyeceği düşünülmüştür.

B) Lâyihanın 2 numaralı fıkrasında Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 114 ilâ 148 nci maddelerinin ilgasına ait hükmün, yazılış şekli itibariyle bâzı ihtilâflara sebeb olabileceği neticesine varıldığı gibi tedvin esaslarına da mugayereti görüldüğünden bu fıkra yeniden yazılmıştır. Çünkü ;

114 ilâ 148 nci maddeler arasında yer alan (118, 133, 134, 135, 136 nci maddeler ile 131 nci maddenin son fıkrası bu lâyiha ile ilga edilen 3560 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinde musarrah olduğu gibi ve kezalik 123 ncü maddede 2606 sayılı Kanunla meriyet mevkiinden kaldırılmıştır.

Yukardaki izahata nazaran bu fıkrada (114 ilâ 148) nci maddelerin kaldırıldığı şekliyle ifade olunan hükmün ilerde teşevvüş husule getireceği tabii bulunduğundan bu maddelere mütaallik Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 10 ncu babının birinci kısmının ilga olunduğunun metinde tesbiti her suretle uygun görülmüştür.

Bu bentte mezkûr 6769 sayılı Kanun ile maddel 82 nci maddenin ikinci fıkrasına ait ilga hükmü aynen muhafaza olunmuştur.

9. Kabul ve tadillere mütaallik encümen kararları müzakerelere iştirak edenlerin ittifaikiyle ittihaz olunmuştur.

Tebliğat Kanunu lâyihanının arz ettiği ehemiyet ve temin edeceği faydanın hususiyeti nazara alınarak lâyihanın takdimen ve müstacele müzakeresi teklif edilmesi de karara bağlanmıştır ;

Umumi Heyetin tasviplerine arz edilmek üzere Riyaset Makamına sunulur.

Muvakkat Encümen Reisi Mazbata Muharriri
Balıkesir Antalya
V. Asena A. Selekler

Kâtip
Samsun Bitlis İsparta
A. Keleşoğlu R. Bingöl T. Tırlı
Kars Muğla Nevşehir
O. Yeltekin D. Argun M. H. Ürgüblü
Samsun Urfa Van
A. Saraçoğlu E. M. Karakurt S. Erdinç

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Tebliğat kanunu lâyihası

BİRİNCİ BAP

Umumi hükümler

Birinci fasıl

Kanunun şümülü

Tebliğatın PTT vasıtasıyla yapılması

MADDE 1. — Kazai merciler, umumi ve mülhak bütçeli daireler, belediyeler, köy hükmi şahsiyetleri, barolar ve noterler tarafından yapılacak biçümle tebligat, bu kanun hükümleri dairesinde Posta Telgraf ve Telefon İşletmesi vasıtasıyla yapılır.

Tebliğatın memur vasıtasıyla yapılması

MADDE 2. — Tehirinde zarar umulan işlerde veya aynı yerde bulunan birinci maddede yazılı daire ve müesseseler arasında veya bu daire ve müesseselerde bulunan şahıslara yapılacak tebligat, kendi memurları veya mahallî mülkiye âmirinin emriyle zabıta vasıtasıyla yaptırılabilir.

Zor kullanılmasını gerektiren veya hazırlık tahkikatına taallük eden vazifelerin zabıta tarafından yapılacağına dair olan hükümlerle bu kanunun ikinci babında yazılı hususi hükümler mahfuzdur.

Ücret tarifesi

MADDE 3. — PTT İşletmesinin bu kanuna göre yapacağı işlerden dolayı alacağı ücretler, bu işletmenin teklifi üzerine Münakalât Vekili tarafından ayrı bir tarife ile tesbit ve tâyin edilir.

Memur vasıtasıyla tebliğlerde zaruri masraflar

MADDE 4. — 6245 sayılı Harcırah Kanununun 49 ncu maddesine göre tazminat alan memur ve hizmetliler dışındaki memurlar vasıtasıyla bu kanunun ikinci maddesi mucibince yapılacak tebligat için tebliğ yapana verilecek zaruri masrafların miktarı kendisine tebliğ yapılacak şahsın bulunduğu yerin mesafesine nazaran her malî sene başında vilâyet idare heyetleri tarafından o vilâyetin gerek merkez gerekse bağlı kazaları için ayrı ayrı tesbit olunur.

MUVAKKAT ENCÜMENİN TADİLİ

Tebliğat Kanunu lâyihası

MADDE 1. — Hükümet lâyihasının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümet lâyihasının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ücret tarifesi

MADDE 3. — PTT İşletmesinin bu kanuna göre yapacağı işlerden dolayı alacağı ücretler, Münakalât Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti tarafından ayrı bir tarife ile tesbit ve tâyin edilir.

MADDE 4. — Hükümet lâyihasının 4 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü

Muvakkat E.

Yukarıki fıkraya göre kendilerine zaruri masraf verilen memurlara yaptıkları tebliğ dolaşısıyla 6245 sayılı Kanun mucibince ayrıca harca girmez.

Ücret ve masrafın peşin ödenmesi

MADDE 5. — Tarifede yazılı PTT ücretlerini veya dördüncü madde mucibince verilecek zaruri masrafları, hilâfına bir hüküm bulunmadıkça tebliğin yapılmasını isteyen peşin olarak öder.

Tebliği çıkaracak merci tarafından tâyin olunan mehil içinde gerekli masrafı vermeyen, talebinden sarfınazar etmiş addolunur. Zaruri sebeplerden dolayı bu mehle riayetsizlik halinde yeni bir mehil verilir.

Tebliğ evrakının ziyaa halinde masrafları

MADDE 6. — PTT İşletmesi memurlarının kusur veya ihmali yüzünden veya mücbir haller dışında her hangi bir sebeple ziyaa uğrıyan tebliğ evrakının yeniden tanzim ve tebliği için gerekli masraflar, Posta Kanununun taahhütlü müraselâta mütaallik hükümlerine göre ödenir.

Telgraf servisinde ziyaa veya gecikme vukuunda Telgraf ve Telefon Kanunu hükümleri tatbik olunur.

Uçak, telgraf ve diğer vasıtalarla tebligat ve ücretleri

MADDE 7. — Tebligat uçakla veya postada kullanılan diğer seri veya hususi vasıtalarla veya muhtelif işaretli telgraflarla da yaptırılabilir.

Tebliğin bu vasitalardan hangisiyle yapılacağı alâkalının talebi üzerine veya re'sen mahkeme reisi, hâkim veya tebliği yaptıracak diğer merciler tarafından tensibedilir. Bu takdirde bunlara ait ücretler, PTT ücretleri tarifesine göre bu vasıtalarla tebliği istiyenden tebliğ ücretinden ayrı olarak alınır.

İkinci Fesil

Tebliğat esasları

Tebliğ evrakının nüshaları ve makbuz verilmesi

MADDE 8. — Tebliğ olunacak her nevi evrak, biri dosyasına konulmak ve diğeri tebliğ

MADDE 5. — Hükümet lâyihasının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümet lâyihasının 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Hükümet lâyihasının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümet lâyihasının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hİ.

Muvakkat E.

edilecek kimselere verilmek üzere lüzumu kadar nüshadan terekübeder. Bu nüshalarda iş sahibi veya vekilinin imzası bulunur.

Tebliğ olunmak üzere salâhiyetli mercilere verilecek evrakın her nüshasına bu mercilerce, verildiği tarih yazılır ve istenirse makbuz verilir.

Her nevi evrakın tebliğine ve davetiyelere ait tebliğ mazbataları dosyasına konur.

Davetiyenin ihtiva edeceği kayıtlar

MADDE 9. — Davetiye aşağıdaki kayıtları ihtiva eder :

1. Tarafların ve varsa kanuni temsilci ve vekillerinin ad ve soyadları ile ikametgâh veya mesken yahut iş adreslerini;

2. Anlaşılacak şekilde kısaca tebliğin mevzuunu;

3. Davet edilen şahsın hangi mercide ve hangi gün ve saatte hazır bulunması lâzımgeldiğini ve bu merciin yerini;

4. Kanunlarına göre davetiye ve celpnamelelere derci icabeden sair hususları;

5. Davetiyeyi çıkaran merciin mühürünü ve mahkeme başkâtibinin ve diğer mercilerde salâhiyetli memurun imzasını.

Bilinen adreste tebligat

MADDE 10. — Tebligat, tebliğ yapılacak şahsa bilinen en son adresinde yapılır.

Şu kadar ki; kendisine tebliğ yapılacak şahsın müracaati veya kabulü şartıyla her yerde tebligat yapılması caizdir.

Vekile ve kanuni mümessile tebligat

MADDE 11. — Vekil vasıtasıyla takibedilen işlerde tebligat vekile yapılır.

Kanuni mümessilleri bulunanlara veya bulunması gerekenlere yapılacak tebligat kanunlarına göre bizzat kendilerine yapılması icabetmedikçe bu mümessillere yapılır.

Hükmi şahıslara ve ticarethanelere tebligat

MADDE 12. — Hükmi şahıslara tebliğ, salâhiyetli mümessillerine, bunlar birden ziyade ise, yalnız birine yapılır.

Bir ticarethanenin muamelelerinden doğan

MADDE 9. — Hükümet lâyihasının 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümet lâyihasının 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Hükümet lâyihasının 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Hükümet lâyihasının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

ihtilâflarda, ticari mümessiline yapılan tebliğ muteberdir.

Hükmi şahısların memur ve müstahdemlerine tebligat

MADDE 13. — Hükmi şahıslar namına kendilerine tebliğ yapılacak kimseler her hangi bir sebeple mütat iş saatlerinde iş yerinde bulunmadıkları veya o sırada evrakı bizzat alamıyacak bir halde oldukları takdirde tebliğ, orada hazır bulunan memur veya müstahdemlerinden birine yapılır.

Askerî şahıslara tebligat

MADDE 14. — Astsubaylar haricolmak üzere erata yapılacak tebliğler, kıta kumandanı ve müessese âmiri gibi en yakın üste yapılır.

Yukarıki fıkrada yazılı olanların haricindeki askerî şahıslara birlik veya müessesede tebligat yapılması icabeden ahvalde, tebliğin yapılmasını nöbetçi âmiri veya subayı temin eder. Bunlar tarafından muhatabın derhal buldurulması veya tebliğin temini mümkün olmazsa tebliğ kendilerine yapılır.

Sefer hali

MADDE 15. — Sefer halinde olan birlik veya müesseseye mensup askerî şahıslara tebligat, bağlı buldukları Kara, Deniz veya Hava kuvvetleri kumandanlıkları vasıtasıyla yapılır.

Aile efradına veya hizmetçiye tebligat

MADDE 16. — Kendisine tebliğ yapılacak şahıs adresinde bulunmazsa tebliğ kendisi ile birlikte oturan ailesi efradından veya hizmetçilerinden birine yapılır.

Belli bir yerde veya evde meslek ve sanat icrası

MADDE 17. — Belli bir yerde devamlı olarak meslek veya sanatını icra edenler, o yerde bulunmadıkları takdirde tebliğ aynı yerdeki daimî memur veya müstahdemlerinden birine, meslek veya sanatını evinde icra edenlerin memur ve müstahdemlerinden biri bulunmadığı

Muvakkat E.

MADDE 13. — Hükümet lâyihasının 13 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Hükümet lâyihasının 14 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Hükümet lâyihasının 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Hükümet lâyihasının 16 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Hükümet lâyihasının 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

takdirde birlikte oturan ailesi efradından veya hizmetçilerinden birine yapılır.

Otel, hastane, fabrika ve mektep gibi yerlerde tebligat

MADDE 18. — Tebliğ yapılacak şahıs otel, hastane, tedavi veya istirahat evi, fabrika, mektep, talebe yurdu gibi içine serbesçe girilemeyen veya arananın kolayca bulunması mümkün olmayan bir yerde bulunuyorsa, tebliğin yapılmasını o yeri idare eden veya muhatabın bulunduğu kısmın âmiri temin eder. Bunlar tarafından muhatabın derhal buldurulması veya tebliğin temini mümkün olmazsa, tebliğ kendilerine yapılır.

Mevkuf ve mahkûmlara tebligat

MADDE 19. — Mevkuf ve mahkûmlara ait tebliğlerin yapılmasını, bunların bulunduğu müesseselere müdür veya memuru temin eder.

Muhatabın muvakkaten başka yere gitmesi

MADDE 20. — 14, 16 ve 18 nci maddelerde yazılı şahıslar, kendisine tebliğ yapılacak kimsenin muvakkaten başka yere gittiğinden bahsile tebliği kabul etmezlerse, keyfiyet ve beyanda bulunanın hüviyeti tebliğ mazbatasına yazılarak altı beyanı yapan tarafından imzalanır. Beyanda bulunan imzadan imtina ederse tebliği yapan bu ciheti serh ve imza eder ve tebliğ edilemeyen evrak, çıkarılan mercie iade olunur. Bunun üzerine merciee münasip bir mehil tâyin olunarak yeniden tebliğ çıkarılır. Bu tebliğ dâhi 14, 16 ve 18 nci maddeler gereğince yapılır. Ancak ikinci defa çıkarılan tebliğ evrakını, bu maddelerde yazılı şahıslar kabule mecburdurlar.

Tebliğ imkânsızlığı ve tebellüğden imtina

MADDE 21. — Kendisine tebliğ yapılacak kimse veya yukarıki maddeler mucibince tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbir gösterilen adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina ederlerse tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti âzasından birine veyahut zâbıta âmir veya memuru-

MADDE 18. — Hükümet lâyihasının 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Hükümet lâyihasının 19 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Hükümet lâyihasının 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — Hükümet lâyihasının 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Muvakkat E.

runa imza mukabilinde teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adreste ki binanın kapısına yapıştırmakla beraber tebliğ olunacak şahsa keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından birine bildirir. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır.

Yaş ve ehliyet şartı

MADDE 22. — Muhatap yerine kendisine tebliğ yapılacak kimsenin görünüşüne nazaran on beş yaşından aşağı olmaması ve bâriz bir surette ehliyetsiz bulunmaması lâzımdır.

Tebliğ mazbatası

MADDE 23. — Tebliğ bir mazbata ile tevsih edilir. Bu mazbatanın :

1. Tebliği çıkaran merciin adını,
 2. Tebliği istiyen tarafın adını, soyadını ve adresini,
 3. Tebliğ olunacak şahsın adını, soyadını ve adresini,
 4. Tebliğin mevzuunu,
 5. Tebliğin kime yapıldığını ve tebliğ muhatabından başkasına yapılmış ise o kimsenin adını, soyadını, adresini ve 22 nei madde gereğince tebellüğe ehil olduğunu,
 6. Tebliğin nerede ve ne zaman yapıldığını,
 7. 21 nei maddedeki durumun tahaddüsü halinde bu hususlara mütaallik muamelenin yapıldığını ve imtina için gösterilen sebebi,
 8. Tebliğ evrakı kime verilmiş ise onunla tebliğ memurunun imzalarını,
- İhtiva etmesi lâzımdır.

İmza edemeyecek durumda olmak

MADDE 24. — Kendisine tebliğ yapılacak kimse imza edecek kadar yazı bilmez veya imza edemeyecek durumda bulunursa, komşularından bir kişi huzurunda sol elinin baş parmağı bastırılmak suretiyle tebliğ yapılır.

Sol elinin baş parmağı bulunmıyan kimsenin, aynı elinin diğer bir parmağı ve sol eli yoksa sağ elinin baş parmağı ve bu da mevcut değilse diğer parmaklarından biri bastırılır.

MADDE 22. — Hükümet lâyihasının 22 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Hükümet lâyihasının 23 ücü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. — Hükümet lâyihasının 24 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Muvakkat E.

Tebliğ yapılacak kimsenin iki eli de yoksa tebliğ evrakı kendisine verilir.

Yukardaki fıkralarda yazılı hallerde keyfiyet, tebliğ mazbatasında tasrih edilir ve hazır bulunan şahsa da imza ettirilir.

Okur yazar bir komşu bulunmaz veya bulunan komşu imzadan imtina ederse, tebliğ memuru o mahalle veya köyün muhtar veya ihtiyar heyeti âzasından birini veyahut bir zabıta memurunu, tebliğ sırasında hazır bulunmak üzere davet eder ve tebligat bunların huzurunda yapılır.

Yabancı memlekette tebligat usulü

MADDE 25. — Yabancı memlekette tebliğ o memleketin salâhiyetli makamı vasıtasıyla yapılır. Bunun için anlaşma veya o memleket kanunları müsait ise, o yerdeki Türkiye siyasi memuru veya konsolosu tebligat yapılmasını salâhiyetli makamdan ister.

Kendisine tebliğ yapılacak kimse Türk vatan-daşı olduğu takdirde tebliğ o yerdeki Türkiye siyasi memuru veya konsolosu vasıtasıyla de yapılabilir.

Yabancı memleketlerde bulunan kimselere tebliğ olunacak evrak, tebligatı çıkaran merciin bağlı bulunduğu vekâlet vasıtasıyla Hariciye Vekâletine, oradan da memuriyet havzası nazarı itibara alınarak ilgili Türkiye Elçiliğine veya Konsolosluğuna gönderilir.

Türkiye'deki elçilik veya konsolosluklardan tevdi olunan tebligat evrakı

MADDE 26. — Anlaşmalar hükümleri ve mütekabiliyet esasları mahfuz kalmak şartıyla, Türkiye'de mukim yerli ve yabancı şahıslara tebliğ edilmek üzere ecnebi bir memleketin elçiliğinden veya havzasında bulunduğu valilik kanalı ile konsolosluğundan Hariciye Vekâletine tevdi olunan evrak, ilgili vekâlet kanalı ile salâhiyetli mercie gönderilir ve tebliğ muamelesinin ifasını mütaakıp tasdikli olarak aynı yollardan iade edilir.

Yabancı memlekette Türk memurlarına ve askerî şahıslarına tebligat

MADDE 27. — Yabancı bir memlekette resmî bir vazife ile bulunan Türk memurlarına tebligat, Hariciye Vekâleti vasıtasıyla yapılır.

MADDE 25. — Hükümet lâyihasının 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Hükümet lâyihasının 26 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Hükümet lâyihasının 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Yabancı memleketlerde bulunan askerî şahıslara yapılacak tebligat bağı buldukları Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri kumandanlıkları ile Jandarma Umum Kumandanlığı vasıtasıyla yapılır.

İlânen tebligat

MADDE 28. — Adresi meçhul olanlara tebligat ilânen yapılır.

Yukarıki maddeler mucibince tebligat yapılamıyan ve ikametgâhı, meskeni veya iş yeri de bulunamıyan kimsenin adresi meçhul sayılır.

Adresin meçhul olması halinde keyfiyet tebliğ memuru tarafından mahalle veya köy muhtarına şerh verilmek suretiyle tesbit edilir. Bununla beraber tebliği çıkaran merci lüzum görürse, muhatabın adresini resmî veya hususi müessesese ve dairelerden veya zabıta vasıtasıyla tahkik ve tesbit ettirebilir.

Yabancı memleketlerde oturanlara ilânen tebligat yapılmasını icabettiren ahvalde tebliği çıkaran merci, tebliğ olunacak evrak ile ilân suretlerini yabancı memlekette bulunan kimsenin mâlûm adresine ayrıca iadeli taahhütlü mektupla gönderir ve posta makbuzunu dosyasına koyar.

İlân şekli

MADDE 29. — İlân suretiyle tebliğ, tebliği çıkartacak merciin mucip sebep beyaniyle ve receği karar üzerine aşağıdaki şekilde yapılır:

1. İlân alâkalının itilâna en emin bir şekilde vâsıl olacağı umulan ve varsa ayrıca tebliği çıkaran merciin bulunduğu yerde intişar eden birer gazetede yapılır.

2. Tebliğ olunacak evrak ve ilân sureti, tebliği çıkaran merciin herkesin kolayca görebileceği bir yerine de asılır.

Merci icabına göre ikinci defa ilân yapılmasına karar verilebilir. İki ilân arasındaki müddet üç haftadan aşağı olamaz. Gerekiyorsa ikinci ilân, yabancı memleket gazeteleriyle de yaptırılabilir.

İlânın ihtiva edeceği kayıtlar

MADDE 30. — İlânda, alâkalıların ad ve soyadları, işleri, ikametgâh veya mesken yahut

Muvakkat E.

MADDE 28. — Hükümet lâyihasının 28. nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29. — Hükümet lâyihasının 29. ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Hükümet lâyihasının 30. ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

iş yerleri, tebliğ olunacak evrak muhteviyatının hulâsası, tebliğin anlaşılabilir şekilde mevzuu, sebebi, ilânın hangi merciden verildiği, ilân daveti tazammun ediyorsa nerede ve ne için, hangi gün ve saatte hazır bulunulacağı, yazılmak lâzımdır.

İlânen tebligatta tebliğ tarihi

MADDE 31. — İlânen tebliğ son ilân tarihinden itibaren on beş gün sonra yapılmış sayılır. İlânen tebliğe karar veren merci, icabına göre daha uzun bir müddet tâyin edebilir.

Usulüne aykırı tebliğin hükmü

MADDE 32. — Tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile, muhatabı tebliğe muttali olmuş ise muteber sayılır.

Muhatabın beyan ettiği tarih, tebliğ tarihi addolunur.

Gece vakti ve resmî tatil günlerinde tebligat

MADDE 33. Gece vakti tebligat yapılamaz.

Gece vakti, güneş batmasından bir saat sonra başlar ve güneş doğuncaya kadar devam eder.

Kabulden imtina vukubulmadıkça birinci fıkraya aykırı olarak yapılan tebliğ muteberdir.

Resmî ve adlî tatil günlerinde de tebligat caizdir.

İKİNCİ BAP**Hususi hükümler****Birinci fasıl****Kazai tebligat****Şümülü**

MADDE 34. — Bu fasıl hükümleri adlî, idari ve askerî kaza mercilerince yapılacak tebligat işlerinde tatbik olunur.

Adres değiştirmenin bildirilmesi mecburiyeti

MADDE 35. — Kendisine veya adresine kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış

Muvakkat E.

MADDE 31. — Hükümet lâyihasının 31 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. — Hükümet lâyihasının 32 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 33. — Hükümet lâyihasının 33 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 34. — Hükümet lâyihasının 34 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 35. — Hükümet lâyihasının 35 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.**Muvahhat E.**

olan kimse, adresini değiştirirse, yenisini hemen tebliği yaptırmış olan kaza merciine bildirmeye mecburdur. Bu takdirde bundan sonraki tebliğler bildirilen yeni adrese yapılır.

Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve yeni adres tebliğ memuruñca da tesbit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına ve diğer nüshası da tebliğ yaptıran kazai merciin divanhanesine tâlik edilir ve eski adresin kapısına tâlik tarihi, tebliğ tarihi sayılır.

Mütaakıp tebliğler, yalnız o kazai merciin divanhanesine tâlik suretiyle yapılır.

Celse esnasında tebligat

MADDE 36. — Celse esnasında dâvaya ait evrakın taraflara, müdahile veya vekillerine tevdi, tebliğ hükmündedir.

Avukat kâtiplerine ve stajyerlerine tebligat

MADDE 37. — Celse esnasında kazai merci tarafından sıfatları tesbit edilen avukat kâtiplerine ve stajyerlerine mütaakıp celse gün ve saatinin bildirilmesi, avukata tebliğ hükmündedir.

Vekillerin yekdiğerine tebligat yapması

MADDE 38. — Vekil vasıtasıyla takibedilen dâvalarda, vekiller makbuz mukabilinde yekdiğerine tebligat yapabilirler.

Tebellüğ edecek şahsın hasım olması

MADDE 39. — Bu kanun hükümlerine göre kendilerine tebliğ yapılması caiz olan kimselerin o dâvada hasım olarak alâkaları varsa muhatap namına kendilerine tebliğ yapılamaz.

Tebliğata ait kararların müstaceliyeti

MADDE 40. — Tebligata ait kararlar, muayyen celse günü beklenmeden verilebilir. şu kadar ki, talep vukuunda veya ceza dâvalarında muayyen celse gibi beklenmeden karar verilmesi mecburidir.

Memur vasıtasıyla tebligat

MADDE 41. — Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun imkân verdiği hallerde adli kaza

MADDE 36. — Hükümet lâyihasının 36 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Hükümet lâyihasının 37 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 38. — Hükümet lâyihasının 38 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 39. — Hükümet lâyihasının 39 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tebliğata ait kararların müstaceliyeti

MADDE 40. — Tebligata ait kararlar, muayyen celse günü beklenmeden verilebilir. şu kadar ki, talep vukuunda veya ceza dâvalarında muayyen celse günü beklenmeden karar verilmesi mecburidir.

MADDE 41. — Hükümet lâyihasının 41 ne maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hâ.

mercilerinin kendi memurları marifetiyle yaptıkları tebligat muteberdir.

Müstacel hallerde tebligat

MADDE 42. — Hâkim, müstacel hallerde gece vakti tebligat yapılmasına karar verebilir.

C. Müddeiumumiliğine tebligat

MADDE 43. — C. Müddeiumumiliğine yapılacak tebligat, tebliğ olunacak varaka aslının kendisine gösterilmesiyle olur. Bu tebliğ bir mehile başlangıç olacaksa, C. Müddeiumumisi gösterildiği günü varakanın aslına işaret ve imza eder.

Askerî kazada tebligat

MADDE 44. — Askerî kaza makam ve mercilerince askerî şahıslara yapılacak tebligat tahrirî bir emirle ifa olunur ve tebellüğ ilmühaberi, tebligatı talep veya emreden makam veya mercie gönderilir.

Âmiri adliye yapılacak tebligat, tebliğ olunacak varakanın kendisine gösterilip imza ettirilmesi suretiyle yapılır. Bu tebliğ bir mehil başlangıcı olursa, tarihi de işaret edilir.

İkinci Fesil

İdari tebligat

Şümülü

MADDE 45. — Kazai ve malî tebligatın dışında kalan tebligat, idari tebligattır.

PTT teşkilâtı olmaması

MADDE 46. — Tebligatı çıkaran merciin bulunduğu yerde PTT işletmesi teşkilâtı yoksa, memur marifetiyle veya muhtar tarafından tebligat yapılması caizdir.

Müteaddit şahsın mümessiline tebligat

MADDE 47. — Birden ziyade şahsı temsil eden kimseye tebliğ olunacak evrakın aneak bir nüshası verilir. Şu kadar ki, yalnız evrakı tebel-

Muvakkat E.

MADDE 42. — Hükümet lâyihasının 42 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 43. — Hükümet lâyihasının 43 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 44. — Hükümet lâyihasının 44 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 45. — Hükümet lâyihasının 45 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 46. — Hükümet lâyihasının 46 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 47. — Hükümet lâyihasının 47 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

lüğ için tevkil olunan kimseye temsil ettiği şahısların adedi kadar nüsha verilmek lâzımdır.

Gümrük ve İnhisarlar işlerinde tebligat

MADDE 48. — Gümrük ve inhisar işlerinde, kendi kanunlarının imkân verdiği hallerde muamelenin cereyan ettiği yerde hazır bulunan alâkalıya tebligat memur vasıtasıyla yapılır.

Tapu idarelerince yapılacak tebligat

MADDE 49. — Tapuda kayıtlı veya miras, cebri icra veya mahkeme ilâmı ile iktisapta bulunan hak sahipleri, adreslerini ve değiştirdikleri takdirde yenisini buldukları yerin tapu idaresine bildirmeye mecburdurlar. Davetiye veya tebliğ evrakı, bu suretle bilinen son adrese gönderilir.

Tapuda adresi bulunmayan veya tebliğ memuru tarafından da adresleri tesbit edilemeyen hak sahiplerine gönderilecek tebliğ evrakının bir nüshası tebliği çıkaran tapu dairesinin münasip bir yerine bir ay müddetle tâlik edilir ve diğer nüshası da taallük ettiği gayrimenkulün bulunduğu köy veya mahalle muhtarına, orada mütadolan şekilde ilân edilmek üzere tebliğ edilir.

Muhtara tebliğ tarihinden itibaren bir ayın hitamında, hak sahibine tebligat yapılmış sayılır.

Üçüncü Fesal

Mali tebligat

Divanı Muhasebat tarafından yapılacak tebligat

MADDE 50. — Divanı Muhasebatça yapılacak tebligat, tebliğ yapılacak şahıslardan merkez teşkilâtında vazifeli bulunanlara, bağlı oldukları daireler, bunların haricinde kalanlara mahallî mülkiye âmiri vasıtasıyla yaptırılır.

Adresin tesbit olunamaması veya tebellüğden imtina hallerinde tebligat, bu kanunun umumi hükümleri dairesinde yapılır.

Mali tebliğler

MADDE 51. — Malî tebliğler, kendi kanunlarında sarahat bulunmayan hallerde, bu kanunun umumi hükümlerine tevfikân yapılır.

Muvakkat E.

MADDE 48. — Hükümet lâyihasının 48 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 49. — Hükümet lâyihasının 49 neu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. — Hükümet lâyihasının 50 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 51. — Hükümet lâyihasının 51 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Muvakalat E.

ÜÇÜNCÜ BAP**Cezai hükümler***Memurların kusur ve ihmali*

MADDE 52. — Bu kanunun tatbikinde kusur ve ihmali görülen memur ve hizmetlilerle mahalle ve köy ihtiyar heyeti âzaları, fiillerinin mahiyetine göre Türk Ceza Kanununun 230 ve 240 nci maddeleri mucibince cezalandırılırlar.

Yukarıki fıkra hükmüne göre yapılacak takibat, inzibati ceza tatbikine mâni değildir.

Tebliğ evrakının muhatabına verilmesi

MADDE 53. — Muhatap namına kendilerine tebligat yapılan kimseler, tebliğ evrakını muhataplarına derhal vermedikleri takdirde yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Yalan beyan

MADDE 54. — 14, 16 ve 18 nci maddelerde yazılı şahıslar, muhatap hakkında, bu kanunun tatbiki dolayısıyla tebliğ memuruna, yalan beyanda buldukları takdirde, otuz liradan yüz elli liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Tebliğ evrakının talikiyle ilgili suçlar

MADDE 55. — Bu kanun hükümlerine göre tebliğ evrakı veya ihbarnamenin talikine mümanaat edenlerle talik edilen bu kabül evrakı bulunduğu yerden koparan, imha eden ve-

MADDE 52. — Hükümet lâyihasının 52 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yanlış adres bildirmek

MADDE 53. — Bu kanun mucibince tebligat yapılması icabeden hallerde, bir kimse kendisine veya başkasına ait isim veya adresi yanlış olarak bildirirse fail hakkında 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

Eğer bu yanlış bildirme yüzünden her hangi bir gecikme veya bir zarar vukua gelirse yukarıki fıkra gereğince verilecek para cezasına on beş günden altı aya kadar hapis cezası da ilâve edilir.

Tebliğ evrakının muhatabına verilmesi

MADDE 54. — Muhatap namına kendilerine tebligat yapılan kimseler, tebliğ evrakını muhataplarına en kısa zamanda vermedikleri takdirde 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Yalan beyan

MADDE 55. — 14, 16 ve 18 nci maddelerde yazılı şahıslar, muhatap hakkında bu kanunun tatbiki dolayısıyla tebliğ memuruna yalan beyanda buldukları takdirde 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Tebliğ evrakının talikiyle ilgili suçlar

MADDE 56. — ~~Bu kanun~~ hükümlerine göre tebliğ evrakı veya ihbarnamenin talikine mümanaat edenlerle talik edilen bu kabül evrakı bulunduğu yerden koparan, imha eden veya okunmaz

IIü.

ya okunmaz hale getirenler hakkında bir aydan üç aya kadar hapis veya iki yüz elli liradan bin liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

PTT mensupları aleyhine işlenen suçlar

MADDE 56. — Bu kanuna göre verilmiş olan vazifenin ifasından dolayı PTT mensupları aleyhine işlenen suçlar hakkında, Türk Ceza Kanununun Devlet memurları aleyhine işlenen cürümlere mahsus hükümleri tatbik olunur.

DÖRDÜNCÜ BAP*Müteferrik hükümler**Tebliğ vaktinde yapılması*

MADDE 57. — Tebliğin vaktinde yapılmadığını veya tebliğ mazbatasının muayyen zamanda vürudetmediğini gören alâkalı merci, keyfiyeti mahallî PTT merkezine bildirir.

Bu merkez şikâyet mevzuu olan evrakın, ne muamele gördüğünü tetkik ve icabederse mevrit merkezinden tahkik ve takibeder.

Bunların neticesi mahallî PTT merkezi ve icabında umum müdürlük tarafından mümkün olduğu kadar kısa bir zamanda alâkalı mercie bildirilir.

Tebliğ mazbatası kapalı zarf

MADDE 58. — Kanunun birinci maddesinde yazılı mercilerden çıkarılacak tebliğ evrakı tebliğ mazbatası kapalı bir zarf içinde gönderilir.

Davetiye, basit usul muhakeme davetiyesi, birinci yemin davetiyesi, ikinci yemin davetiyesi, gıyap kararı ve muameleli gıyap kararı tebliğ varakası, bu zarfın içine konmadan da gönderilebilir.

Talimatname yapılması

MADDE 59. — Bu kanunun sureti tatbikini göstermek üzere bir talimatname yapılır.

Bu talimatname kanunun neşrinden itibaren altı ay zarfında hazırlanarak İcra Vekilleri Heyeti tarafından tasdik ve ilân edilir.

Muvakkat E.

hale getirenler hakkında bir aydan üç aya kadar hapis veya 250 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Tebliğ memurları aleyhine işlenen suçlar

MADDE 57. — Bu kanuna göre verilmiş olan vazifenin ifasından dolayı PTT mensupları ile diğer tebliğ memurları aleyhine işlenen suçlar hakkında Türk Ceza Kanununun Devlet memurları aleyhine işlenen cürümlere mahsus hükümleri tatbik olunur.

DÖRDÜNCÜ BAP*Müteferrik hükümler**Tebliğ vaktinde yapılması*

MADDE 58. — Tebliğ vaktinde yapılmaz veya tebliğ mazbatası muayyen zamanda gelmezse alâkalı merci keyfiyeti mahallî PTT Merkezine bildirir.

Bu merkez şikâyet mevzuu olan evrakın, ne muamele gördüğünü tetkik ve icabederse mevrit merkezinden tahkik ve takibeder.

Bunların neticesi mahallî PTT merkezi ve icabında Umum Müdürlük tarafından mümkün olduğu kadar kısa bir zamanda alâkalı mercie bildirilir.

Tebliğ mazbatası kapalı zarf

MADDE 59. — Kanunun 11 nci maddesinde yazılı mercilerden çıkarılacak tebliğ evrakı tebliğ mazbatası kapalı bir zarf içinde gönderilir.

Davetiye, basit usulü muhakeme davetiyesi, birinci yemin davetiyesi, ikinci yemin davetiyesi, gıyap kararı ve muameleli gıyap kararı, tebliğ varakası, bu zarfın içine konmadan da gönderilebilir.

Nizamname yapılması

MADDE 60. — Bu kanunun sureti tatbikini göstermek üzere, neşrinden itibaren 6 ay zarfında bir nizamname yapılır.

Bu kanun mucibince yapılacak tebligata ait bilûmum evrak ile lüzumlu matbua ve defterle-

Hü.

Evrakı matbuâ

MADDE 60. — 58 nci maddede yazılı tebliğ mazbatalı zarf ile tebliğ evrakının ve tebliğ için lüzumlu defterler de dâhil olmak üzere sair matbuânın şekilleri ve bunlardan hangilerinin PTT İşletmesi ve hangilerinin diğer merciler tarafından hazırlanacağı talimatnamede gösterilir.

Diğer kanunlardaki atıflar

MADDE 61. — Diğer kanunların tebligat ile ilgili olarak Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa ve adli evrakın PTT İdaresi vasıtasıyla tebliğine dair kanuna atfettiği yerlerde bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Kaldırılan hükümler

MADDE 62. — Aşağıda yazılı kanun ve hükümler kaldırılmıştır :

1. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 114 - 148 nci maddeleri ve mezkûr kanunun 6769 sayılı Kanunla değiştirilen 81 nci maddesinin ikinci fıkrası,
2. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 36, 37, 38, 271 ve 274 nü maddeleri,
3. Adli evrakın PTT İdaresi vasıtasıyla tebliğine dair Kanun,
4. Harelar Kanununun 33 nü maddesi,
5. Noterlik Kanununun 33 nü maddesinin ikinci fıkrası ile 75 nci maddesi,
6. Askerî Muhakeme Usulü Kanununun 74 - 76 nci maddeleri,
7. Diğer kanunların bu kanuna uymıyan hükümleri.

Kanunun meriyete girmesi

MADDE 63. — Bu kanun neşri tarihinden altı ay sonra meriyete girer.

Muvakkat E.

rin şekilleri ve bunlardan hangilerini PTT İdaresi ve hangilerinin diğer merciler tarafından hazırlanacağı da bu nizamnamede gösterilir.

MADDE 61. — Hükümet lâyihasının 61 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 62. — Bu kanunla :

1. Adli evrakın PTT İdaresi vasıtasıyla tebliğine dair olan kanun ile bu kanuna ek 4574 sayılı Kanun,
2. 1086 sayılı Hukuk usulü muhakemeleri Kanununun 81 nci maddesinin ikinci fıkrası ile 10 nu faslının birinci kısmı,
3. Ceza muhakemeleri usulü Kanununun 36, 37, 38, 271 ve 274 nü maddeleri,
4. Askerî muhakeme usulü Kanununun 74, 75 ve 76 nci maddeleri,
5. Noterlik Kanununun 33 nü maddesinin ikinci fıkrası ile 75 nci maddesi,
6. Harelar Kanununun 33 nü maddesi,
7. Diğer kanunların bu kanuna uymıyan hükümleri,
Kaldırılmıştır

MADDE 63. — Hükümet lâyihasının 63 nü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Kanunu icra edecek makam

MADDE 64. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

11 . VI . 1957

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	<i>M. C. Bengü</i>
Devlet Vekili ve	Devlet Vekili
Millî M. V. V.	<i>E. Kalafat</i>
<i>Ş. Ergin</i>	
Devlet Vekili	Adliye Vekili
<i>C. Yardımcı</i>	<i>H. A. Göktürk</i>
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
—————	<i>N. Gedik</i>
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
—————	<i>H. Polatkan</i>
Maarif Vekili	Nafia Vekili ve
<i>T. İleri</i>	Hariciye V. V.
	<i>E. Menderes</i>
İktisat ve Ticaret Vekili	Sıh. ve İç. Mua. Vekili
<i>A. Aker</i>	<i>N. Körez</i>
Güm. ve İnh. Vekili	Ziraat Vekili
<i>H. Hüsman</i>	<i>E. Budakoğlu</i>
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili
<i>A. Demirer</i>	<i>M. Tarhan</i>
İşletmeler Vekili	
<i>S. Ağaoğlu</i>	

Muvakkat E.

MADDE 64. — Hükümet lâyihasınının 64 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

